

ŞEN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

2016

T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
YAŞAM BOYU ÖĞRENME ANABİLİM DALI
YAŞAM BOYU ÖĞRENME BİLİM DALI

CEZA İNFAZ KURUMLARINDA VERİLEN EĞİTİM FAALİYETLERİNİN
YAŞAM BOYU ÖĞRENME AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ
(ZONGULDAK İLİ ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN

Şaban ŞEN

DANIŞMAN

Prof.Dr. Firdevs GÜNEŞ

BARTIN-2016

T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
YAŞAM BOYU ÖĞRENME ANABİLİM DALI
YAŞAM BOYU ÖĞRENME BİLİM DALI

CEZA İNFAZ KURUMLARINDA VERİLEN EĞİTİM FAALİYETLERİNİN
YAŞAM BOYU ÖĞRENME AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ
(ZONGULDAK İLİ ÖRNEĞİ)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN

Şaban ŞEN

DANIŞMAN

Prof.Dr. Firdevs GÜNEŞ

BARTIN-2016

KABUL VE ONAY

..... tarafından hazırlanan “.....” başlıklı bu çalışma, ...tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda **oy birliği/oy çokluğu** ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından **Yüksek Lisans Tezi/Doktora tezi** olarak kabul edilmiştir.

Başkan : ..... (Danışman) .....

Üye : ....

Üye : ....

Bu tezin kabulü ..... Enstitüsü Yönetim Kurulunun .../.../... tarih ve ....sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Unvan, Adı SOYADI(Enstitü Müdürü)

BEYANNAME

Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre, Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ danışmanlığında hazırlamış olduğum "Ceza İnfaz Kurumlarında Verilen Eğitim Faaliyetlerinin Yaşam Boyu Öğrenme Açısından Değerlendirilmesi (Zonguldak İli Örneği)" adlı Yüksek lisans tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

08/02 /2016

Şaban ŞEN

ÖN SÖZ

Eğitim geniş bir alanı kapsayan ve bireylerin geleceğine yön veren çalışmaların başında gelmektedir. Bu çalışmalar okul öncesi eğitimiyle başlamakta ve yaşam boyu sürmektedir. Bu süreçte eğitimin genel amacı bireylerin dil, zihinsel, sosyal ve duygusal becerilerini geliştirmektir. Ancak günümüzdeki hızlı değişimler nedeniyle bu becerilerin geliştirilmesi için sadece okul yılları yeterli olmamaktadır. Bireylerin öğrenme ve kendilerini geliştirme çabalarını yaşam boyu sürdürmeleri gerekmektedir. Bu konuda ülkemizde çeşitli kurumlar aracılığıyla yetişkinlere hizmet verilmektedir. Bunlardan biri de ceza ve infaz kurumlarıdır.

İnsanlığın var olması ile birlikte suç olgusu da başlamıştır. İnsanoğlu işlediği suçlar karşılığında çeşitli cezalara çarptırılmıştır. Geçmişten günümüze bu cezalar kimi zaman ölüm cezası kimi zaman ise hapis cezası şeklinde gerçekleşmektedir. Suçluların ıslahı ve topluma yeniden kazandırılması için, verilen hapis cezalarının yanında onların cezasını bitirdikten sonra toplumla bütünleşebilmeleri, toplumun bir parçası olabilmeleri için ceza infaz kurumlarında bir takım eğitim öğretim ve iyileştirme faaliyetleri yürütülmesi gerekmektedir. Bu amaçla Türkiye’de ceza infaz kurumlarında hükümlü ve tutuklulara çeşitli eğitimler verilmektedir. Verilen bu eğitimlerin yaşam boyu öğrenme ve kendilerini geliştirmelerine ne derecede etkili olduğunu belirlemek amacıyla bu araştırma gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonunda önemli bulgulara ulaşılmış ve alana katkı sağlayıcı öneriler getirilmiştir.

Ceza İnfaz Kurumlarında Verilen Eğitim Faaliyetlerinin Yaşam Boyu Öğrenme Açısından Değerlendirilmesi adlı tez çalışmasının yapılmasına gerekli izinleri veren Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne ve çalışmalarım sırasında her türlü desteği sağlayan, anlayışını esirgemeyen ve sürekli yanımda olan değerli danışmanım Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ’e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Şaban ŞEN

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

Ceza İnfaz Kurumlarında Verilen Eğitim Faaliyetlerinin Yaşam Boyu Öğrenme Açısından Değerlendirilmesi (Zonguldak İli Örneği)

Şaban ŞEN

Bartın Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yaşam Boyu Öğrenme Anabilim Dalı

Yaşam Boyu Öğrenme Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ

Bartın-2016, XIV+96

Eğitim, bireylerin dil, zihinsel, sosyal ve duygusal becerilerini geliştirme sürecidir. Bu anlayış cezaevlerindeki eğitim için de söz konusudur. Eskiden eğitim denilince cezaevlerindeki düzeni sağlamaya katkı getirci eğitim anlaşılıyordu. Oysa günümüzde eğitimle mahkûmların dil ve zihinsel becerilerini geliştirme, değer ve tutumlarını değiştirerek topluma kazandırma ve geleceklerine yön verme üzerinde durulmaktadır. Mahkûmlara cezaevi sonrası iyi bir yaşam kurmaları için gerekli becerileri kazandırma, geliştirme ve toplumla bütünleşmesini sağlama çalışmalarına öncelik verilmektedir. Böylece mahkûmları hapsetme, cezalandırma, yalnızlaştırma, caydırma ve toplumdan uzaklaştırma anlayışından vazgeçilmektedir.

Bu çalışmada Zonguldak Ceza infaz kurumundaki tutuklu ve hükümlülere verilen eğitim faaliyetleri yaşam boyu öğrenme açısından değerlendirilmiştir. Hükümlü ve tutuklulara sunulan eğitim faaliyetleri, temel eğitim, mesleki eğitim, dini eğitim, sosyal ve kültürel etkinlikler, kütüphane ve kitaplık faaliyetleri olmak üzere beş başlık altında toplanmıştır. Araştırmanın örneklemini Beycuma, Devrek ve Karadeniz Ereğli Ceza İnfaz Kurumunda kalan 231 kişiden oluşmuştur. Araştırma sonunda hükümlülerin ‘ ‘Dini

Eğitim ‘’ faaliyetlerini diğer faaliyetlere göre daha yeterli buldukları ancak ‘’Temel Eğitim’’, ‘’Mesleki Eğitim, ‘’ Sosyal Kültürel Faaliyetler’’, Kütüphane ve Kitaplık faaliyetlerini kısmen yeterli buldukları ortaya çıkmıştır. Bu durum hükümlülerin toplumsal yaşama katılımlarını sağlayacak eğitim ve meslek edindirme kurslarının, günümüz ihtiyaçları ve yaşam boyu öğrenme doğrultusunda yeniden düzenlenmesi gerektiğini göstermiştir. Eğitim faaliyetlerine ilişkin hükümlülerin görüşleri, ceza infaz kurumuna giriş sayısı, yaş, medeni durum ve eğitim durumuna göre karşılaştırılmış ancak anlamlı farklılıklar bulunamamıştır. Yaşam boyu öğrenmeyi geliştirmek için ceza infaz kurumlarında daha farklı eğitim çalışmaları, araştırma ve projelerin yapılması önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ceza infaz kurumu, eğitim ğretim, topluma kazandırma, yaşam boyu ğrenme

ABSTRACT

Yüksek Lisans Tezi

Ceza İnfaz Kurumlarında Verilen Eğitim Faaliyetlerinin Yaşam Boyu Öğrenme Açısından Değerlendirilmesi (Zonguldak İli Örneği)

Şaban ŞEN

Bartın Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yaşam Boyu Öğrenme Anabilim Dalı

Yaşam Boyu Öğrenme Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ

Bartın-2016, XIV+96

Education is a process that developing language,cognitive,social and emotional skill of people.This conception is also valid for education in prisons.In the past,when it was solid education it was understood that an education which is contributed to organize in prisons.Whereas,nowadays itis dwelled on developing of convicts language and cognitive skills with education reintroducing them into the society and shaping their future by changing manner and attitudes.It is prioritized that saving necessart skills,improvement reintroducing convict in to the society establish a better life after prison for convict.In this way,it is abandoned that imprisonment,punishment,isolation, deterrance and remove from society conception of convict.

In this research,contribution of lifelong training activities,which is given to prisoners and convicts in Zonguldak penal institution, are handled.Educational activities offered to prisoners and convicts are collected under five headings as basic education,vocational training ,religious education, social and cultural activities,libraries and library activities..Sample of the research consists of 231 person,who stays at Beycuma,Devrek and Karadeniz Ereğli penal institution.At the end of the research,it is found that religious education activities are more sufficient than the others but; they found that basic education, vocational training,social and cultural activities and library and library activities has emerged partially sufficient. This case has shown that training and

vocational courses, which provides convicts participation in social life in the direction of lifelong learning ,should be rearranged according to today's economy.It is decided that the views on educational activities does not differ between groups according to number of entrance into penal institution,age,marital status or educational background.On this topic, it is suggested that more different training exercises, research and projects should be done.

Keywords: Department Of Corrections, Education,Decarceration,Life LongLearning

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	I
BEYANNAME	II
ÖN SÖZ	III
ÖZET.....	IV
ABSTRACT.....	VI
İÇİNDEKİLER	VIII
TABLolar LİSTESİ	XII
GRAFİK LİSTESİ	XIII
KISALTMALAR	XIV
BÖLÜM I.....	1
1.Giriş.....	1
1.1.Amaç	7
1.2.Araştırmanın Önemi	8
1.3.Sayıtlılar	8
1.4.Sınırlılıklar	9
1.5. Tanımlar	9
BÖLÜM II.....	10
2.1.Ceza İnfaz Kurumlarının Tarihçesi	10
2.2.Açık Ceza İnfaz Kurumları	11
2.3. Kapalı Ceza İnfaz Kurumları	11
2.3.1. F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumları ve Özellikleri.....	12
2.3.2. L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumları ve Özellikleri	12
2.3.3. T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumları ve Özellikleri	13
2.3.4. E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumları ve Özellikleri	14
2.3.5. D Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumları ve Özellikleri.....	15
2.3.6. H Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumları ve Özellikleri	15
2.3.7. C Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumları ve Özellikleri	15
2.3.8. M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumları ve Özellikleri	15
2.3.9. B Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumları ve Özellikleri	16
2.3.10. Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumları ve Özellikleri.....	16
2.3.11. Kapalı Ceza İnfaz Kurumları Müdürlüğüne Bağlı Açık Ceza İnfaz Kurumları ve Özellikleri.....	16
2.3.11.1. A Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumları ve Özellikleri	17

2.3.11.2. A1 Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumları ve Özellikleri	17
2.3.11.3.A2 Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumları ve Özellikleri	17
2.3.11.4.A3 Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumları ve Özellikleri	17
2.3.11.5. K1 Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumları ve Özellikleri	17
2.3.11.6. K2 Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumlarımız ve Özellikleri	18
2.4-Ülkemizdeki Ceza İnfaz Kurumlarının Sayısı	18
2.5-Ceza İnfaz Kurumlarındaki Tutuklu ve Hükümlü Sayıları	18
2.6-Ceza İnfaz Kurumlarında Çalışan Personel	19
2.7- Ceza İnfaz Kurumlarındaki Tutuklu ve Hükümlülerin Eğitim Durumları.....	21
2.8. Ceza İnfaz Kurumlarında Verilen Eğitim Faaliyetleri	23
2.8.1. Okuma Yazma Kursları.....	23
2.8.2.Örgün ve Yaygın Eğitim Çalışmaları.....	24
2.8.3. Merkezi Sınavlar ve Hazırlık Kursları	24
2.8.4.Mesleki Eğitim Çalışmaları.....	25
2.8.5. Dini Eğitim Çalışmaları	25
2.8.6 Sosyal Kültürel ve Sportif Faaliyetler.....	25
2.8.7.Kütüphane ve Kitaplık Faaliyetleri	26
2.9.Yaşam Boyu Öğrenme	27
2.10.Konu İle İlgili Yapılan Çalışmalar	29
BÖLÜM III	33
YÖNTEM.....	33
3.1.Araştırmanın Modeli	33
3.2.Evren ve Örneklem.....	33
3.3.Veritoplama Teknikleri.....	34
3.4. Veritoplama Aracı ve Uygulanması.....	35
3.5.Verilerin Analizi.....	36
BÖLÜM IV	37
BULGULAR VE YORUM.....	37
4.1. Kişisel Bilgiler	37
4.2.Temel Eğitim Faaliyetlerinin Değerlendirilmesine İlişkin Bulgular.....	39
4.2.1Temel Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Görüşlerin Medeni Duruma Göre Farklılığını Test Eden Anova sonuçları	45
4.2.2. Temel Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Görüşlerin Ceza İnfaz Kurumunda Kalma Sürelerine Göre Farklılığını Test Eden Anova sonuçları	46

4.2.3 Temel Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Görüşlerin Eğitim Durumuna Göre Farklılığını Test Eden Anova sonuçları	46
4.2.4. Temel Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Görüşlerin Yaşa Göre Farklılığını Test Eden Anova sonuçları	47
4.2.5. Temel Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Görüşlerin Ceza İnfaz Kurumuna Giriş Sayısına Göre Farklılığını Test Eden Anova sonuçları.....	47
4.3. Mesleki Eğitim Faaliyetlerinin Değerlendirilmesine İlişkin Bulgular	48
4.3.1. Mesleki Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Görüşlerin Medeni Duruma Göre Farklılığını Test Eden Anova sonuçları	53
4.3.2. Mesleki Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Görüşlerin Ceza İnfaz Kurumunda Kalma Sürelerine Göre Farklılığını Test Eden Anova sonuçları	54
4.3.3. Mesleki Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Görüşlerin Eğitim Durumuna Göre Farklılığını Test Eden Anova sonuçları	54
4.3.4. Mesleki Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Görüşlerin Yaşa Göre Farklılığını Test Eden Anova sonuçları.....	55
4.3.5. Mesleki Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Görüşlerin Ceza İnfaz Kurumuna Giriş Sayısına Göre Farklılığını Test Eden Anova sonuçları.....	55
4.4. Dini Eğitim Faaliyetlerinin Değerlendirilmesine İlişkin Bulgular	56
4.4.1. Dini Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Görüşlerin Medeni Duruma Göre Farklılığını Test Eden Anova sonuçları	59
4.4.2. Dini Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Görüşlerin Ceza İnfaz Kurumunda Kalma Sürelerine Göre Farklılığını Test Eden Anova sonuçları.....	60
4.4.3. Dini Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Görüşlerin Eğitim Durumuna Göre Farklılığını Test Eden Anova sonuçları	61
4.4.4. Dini Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Görüşlerin Yaşa Göre Farklılığını Test Eden Anova sonuçları	61
4.5. Sosyal Kültürel Faaliyetlerin Değerlendirilmesi	62
4.5.1. Sosyal Kültürel Faaliyetlere İlişkin Görüşlerin Medeni Duruma Göre Farklılığını Test Eden Anova sonuçları	64
4.5.2. Sosyal Kültürel Faaliyetlere İlişkin Görüşlerin Ceza İnfaz Kurumunda Kalma Sürelerine Göre Farklılığını Test Eden Anova sonuçları.....	65
4.5.3. Sosyal Kültürel Faaliyetlere İlişkin Görüşlerin Eğitim Durumuna Göre Farklılığını Test Eden Anova sonuçlar	66
4.5.4. Sosyal Kültürel Faaliyetlerine İlişkin Görüşlerin Yaşa Göre Farklılığını Test Eden Anova sonuçları.....	66
4.5.5. Sosyal Kültürel Faaliyetlerine İlişkin Görüşlerin Ceza İnfaz Kurumuna Giriş Sayısına Göre Farklılığını Test Eden Anova sonuçları.....	67
4.6. Kütüphane ve Kitaplık Faaliyetlerin Değerlendirilmesi ile İlgili Bulgular	68

4.6.1.Kütüphane ve Kitaplık Faaliyetlerine İlişkin Görüşlerin Medeni Duruma Göre Farklılığını Test Eden Anova sonuçları.....	71
4.6.2.Kütüphane ve Kitaplık Faaliyetlerine İlişkin Görüşlerin Ceza İnfaz Kurumunda Kalma Sürelerine Göre Farklılığını Test Eden Anova sonuçları	72
4.6.3.Kütüphane ve Kitaplık Faaliyetlerine İlişkin Görüşlerin Eğitim Durumuna Göre Farklılığını Test Eden Anova sonuçları.....	72
4.6.4.Kütüphane ve Kitaplık Faaliyetlerine İlişkin Görüşlerin Yaşa Göre Farklılığını Test Eden Anova sonuçları	73
4.6.5. Kütüphane ve Kitaplık Faaliyetlerine İlişkin Görüşlerin Ceza İnfaz Kurumuna Giriş Sayısına Göre Farklılığını Test Eden Anova sonuçları	73
4.7.Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Görüşler	74
SONUÇ VE TARTIŞMA.....	76
ÖNERİLER	81
KAYNAKÇA.....	83
EKLER.....	89
Ek 1. Araştırma İzin Yazısı	89
Ek 2. Anket Formu	90
ÖZ GEÇMİŞ	95

TABLolar LİSTESİ

Tablo	Sayfa
No	No
1. 2015 yılı Adalet Bakanlığı verilerine göre ceza infaz kurumlarının yıllara göre mevcutları ...	18
2. 2015 yılı Adalet Bakanlığı verilerine göre ceza infaz kurumlarında çalışan personel sayısı	19
3. 2015 Yılı Adalet Bakanlığı verilerine göre tutuklu ve hükümlülerin eğitim durumları.....	21
4. Evren ve örnekleme ilişkin veriler	34
5. Katılımcıların yaş durumu.....	37
6. Katılımcıların medeni durumu	37
7. Katılımcıların eğitim durumu	38
8. Katılımcıların ceza infaz kurumuna giriş sayıları	38
9. Katılımcıların ceza infaz kurumunda kalma süreleri	39
10. Temel eğitim faaliyetlerinin değerlendirilmesine ilişkin bulgular	40
11. Temel eğitim faaliyetlerine ilişkin puanların medeni duruma göre farklılığını test eden varyans analizi sonuçları	45
12. Temel eğitim faaliyetlerine ilişkin görüşlerin ceza infaz kurumunda kalma sürelerine göre farklılığını test eden anova sonuçları	46
13. Temel eğitim faaliyetlerine ilişkin görüşlerin eğitim durumlarına göre farklılığını test eden anova sonuçları.....	47
14. Temel eğitim faaliyetlerine ilişkin görüşlerin yaşa göre farklılığını test eden anova sonuçları	47
15. Temel eğitim faaliyetlerine ilişkin görüşlerin ceza infaz kurumuna giriş sayısına göre farklılığını test eden anova sonuçları	48
16. Mesleki eğitim faaliyetlerini içeren maddelere ilişkin bulgular.....	48
17. Mesleki eğitim faaliyetlerine ilişkin puanların medeni duruma göre farklılığını test eden varyans analizi sonuçları	53
18. Mesleki eğitim faaliyetlerine ilişkin görüşlerin ceza infaz kurumunda kalma sürelerine göre farklılığını test eden anova sonuçları	54
19. Mesleki eğitim faaliyetlerine ilişkin görüşlerin eğitim durumlarına göre farklılığını test eden anova sonuçları.....	55
20. Mesleki eğitim faaliyetlerine ilişkin görüşlerin yaşa göre farklılığını test eden anova sonuçları	55
21. Mesleki eğitim faaliyetlerine ilişkin görüşlerin ceza infaz kurumuna giriş sayısına göre farklılığını test eden anova sonuçları	56
22. Dini eğitim faaliyetlerini içeren maddelere ilişkin bulgular.....	56
23. Dini eğitim faaliyetlerine ilişkin puanların medeni duruma göre farklılığını test eden varyans analizi sonuçları	60
24. Dini eğitim faaliyetlerine ilişkin görüşlerin ceza infaz kurumunda kalma sürelerine göre farklılığını test eden anova sonuçları	60
25. Dini eğitim faaliyetlerine ilişkin görüşlerin eğitim durumlarına göre farklılığını test eden anova sonuçları.....	61
26. Dini eğitim faaliyetlerine ilişkin görüşlerin yaşa göre farklılığını test eden anova sonuçları ..	61
27. Sosyal kültürel faaliyetleri içeren maddelere ilişkin istatistikler	62
28. Sosyal kültürel faaliyetlere ilişkin puanların medeni duruma göre farklılığını test eden varyans analizi sonuçları	65

29. Sosyal kültürel faaliyetlerine ilişkin görüşlerin ceza infaz kurumunda kalma sürelerine göre farklılığını test eden anova sonuçları	65
30. Sosyal kültürel faaliyetlere ilişkin görüşlerin eğitim durumlarına göre farklılığını test eden anova sonuçları.....	66
31. Sosyal kültürel faaliyetlere ilişkin görüşlerin yaşa göre farklılığını test eden anova sonuçları	67
32. Sosyal kültürel faaliyetlere ilişkin görüşlerin ceza infaz kurumuna giriş sayısına göre farklılığını test eden anova sonuçları	67
33. Kütüphane ve kitaplık faaliyetlerini içeren maddelere ilişkin istatistikler	68
34. Kütüphane ve kitaplık faaliyetlerine ilişkin puanların medeni duruma göre farklılığını test eden varyans analizi sonuçları.....	71
35. Kütüphane ve kitaplık faaliyetlerine ilişkin görüşlerin ceza infaz kurumunda kalma sürelerine göre farklılığını test eden anova sonuçları	72
36. Kütüphane ve kitaplık faaliyetlerine ilişkin eğitim durumuna göre farklılığını test eden anova sonuçları	73
37. Kütüphane ve kitaplık faaliyetlerine ilişkin görüşlerin yaşa göre farklılığını test eden anova sonuçları	73
38. Kütüphane ve kitaplık faaliyetlerine ilişkin görüşlerin ceza infaz kurumuna giriş sayısına göre farklılığını test eden anova sonuçları	74
39. Ceza infaz kurumlarında verilen eğitim faaliyetlerini değerlendirme formundan elde edilen sonuçlara ilişkin istatistikler.....	74

GRAFİK LİSTESİ

Grafik	Sayfa
No	No
1. 2015 yılı Adalet Bakanlığı verilerine göre tutuklu ve hükümlülerin eğitim durumları	21

KISALTMALAR

AB	Adalet Bakanlığı
CTE	Ceza ve Tevkifevleri Genel M¼d¼rl¼đ¼
CGTİHK	Ceza ve G¼venlik tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun
AİHS	Avrupa İnsan Hakları S¼zleřmesi
yy	Y¼zyıl
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
ÖSYM	Öğrenci Seğme ve Yerleştirme Merkezi

BÖLÜM I

1.Giriş

Günümüzde eğitim bireyin sürekli gelişmesine odaklanmakta ve hayat boyu devam eden bir süreci kapsamaktadır. Doğduğu günden itibaren öğrenmeye başlayan birey bunu hayat boyu sürdürmektedir. Böylece eğitim sadece okullarda verilen bir hizmet olmaktan çıkmakta, insanların olduğu her yerde ve her zaman yürütülmektedir. Kimi zaman bir hastane ortamında, kimi zaman kırsal bir köyde, kimi zaman da insanların özgürlüğünün kısıtlandığı ortamlar olan cezaevlerinde eğitim çalışmaları yapılmaktadır. Cezaevlerinde insanların özgürlükleri kısıtlansa bile öğrenme ihtiyaçları devam etmekte ve bu ihtiyacı karşılamak için çeşitli eğitim faaliyetlerine yer verilmektedir.

Ülkelerin ekonomik, siyasal ve sosyal gelişmişlik düzeylerini belirleyen en önemli faktörlerden biri eğitimidir. Eğitimin bireylere sağladığı yararları yanında, toplumsal açıdan yaratmış olduğu dışsallık nedeniyle de ülkelerin kalkınmalarında önemli rol oynamaktadır(Öztürk,2005,27).Bu kalkınma sadece toplumun belli bir kesiminin gelişmesi ile değil toplumun tüm kesiminin gelişmesi ile mümkün olmaktadır. Eğitim kişilerin toplumsallaşmasında güçlü bir sosyalleştirme aracı olmasının yanı sıra, ilişki ve davranış biçiminin oluşumunda da önemli bir işlevi yerine getirmektedir(Kızmaz,2004,292). Bunun için toplumun her kesimine ayırım yapmaksızın ihtiyaç duyduğu eğitim olanakları sağlanmaya çalışılmaktadır.

Her ne kadar eğitim bireyin davranışlarındaki değişiklikleri kapsasa da, bireyi toplumdan, toplumsal kurallardan hatta evrensel değerlerden ve yaşantılardan asla soyutlayamaz. Toplumlar kendilerine uygun insanı kendilerine özgü eğitim süreci içinde yetiştirirler. Bu nedenle, onu tesadüflere ve kültürlenmenin gelişigüzel etkilerine açık bırakmamışlardır. Toplumlar insanlara birlikte yaşamının gerektiğini, toplum bilincini vermek için eğitim sürecinin amaçlarını ve içeriğini belirlemiş ve onu kontrol altına almışlardır(Fidan,2012,6). Bu nedenle bireyin içinde yaşadığı toplum, bu toplumun ihtiyaçları, beklentileri, sorunları ve diğer özellikleri eğitimin toplumsal temellerini oluşturur. Bu temeller eğitimin gerçekleştiği toplumda önemli bir role sahiptir.

Eğitimin ülkelere ve toplumlara yararı olduğu gibi şüphesiz bireylere de sayısız yararı vardır. Bunlardan en önemlileri kişiler arası ilişkileri geliştirmesi ve o kişinin

kendisini toplumun bir parçası olarak hissedebilmesini sağlamasıdır. Birey kendini geliştirebilsin ki içinde yaşadığı toplumu ve ülkesini de geliştirebilsin. Bu bağlamda eğitim; bireylerin dil, zihinsel, sosyal ve duygusal becerilerini geliştirme süreci olarak karşımıza çıkmaktadır(Güneş, 2014,16).Dilini geliştiren, zihnini geliştiren sosyal ve duygusal yönünü geliştiren birey hiç şüphe yok ki ülkesini ve milletini de geliştirir.

Öğretimin sadece eğitim kurumlarıyla sınırlı kalmadığı, hayat boyu öğrenmenin mecburi olduğu günümüz toplumları, kişilerin ve toplumlarının gereksinimlerini yeniden sorgulamak zorunda kalmışlardır. Bu bağlamda, hayat boyu öğrenme becerilerine sahip bireylere ihtiyaç duyulmuştur. Hayat boyu öğrenme, bireylerin eğitim ve öğrenme sürecini hayatlarının belli bir bölümünde değil tam aksine; evde, işte, kafe de, iş yerinde vb. her yerde ve bütün yaşamı boyunca sürecek bir süreç şekline dönüştürmektedir. Hayat boyu öğrenme, aynı zamanda temel becerilerin güncellenmesi yoluyla kişilere ayrı bir fırsat yaratabilmek ve daha ileri düzeylerde öğrenim imkânları sağlamak anlamına da gelmektedir(Soran, Akkoyunlu ve Kavak,2006,202). Bilgi toplumunda okula duyulan ihtiyaç göreceli olarak azalmış, öğrenme okul sınırlarının dışına taşmış ve daha hızlı ve keyifli hale gelmiştir (Balay,2004,69).Bu durum da beraberinde yaşam boyu öğrenmeyi getirmiştir.

İnsan, yaratılanlar içinde en mükemmel varlık olup, geliştirilebilir potansiyele sahip olarak dünyaya gelmektedir. İçinde yaşadığı kültür, ortam ve yaşantıların zenginliğine göre insanın çeşitli yönlerden gelişimi ve eğitimi de farklılaşmaktadır(Şişman,2007,1). Her dönemde ve her insan toplumunda var olan eğitimin konusu, mükemmel olmayan, mükemmel olabilmek için eğitilen insandır. İnsan, eğitime muhtaçtır, eğitime yeteneklidir ve bunun için çaba harcar. Yani insan gelişime açıktır(Ergün.2014,2). Bir birey olarak gelişime açık olan bu insanlar ceza infaz kurumlarında olsalar bile eğitime hazır ve eğitime yeteneklidirler. Her bireyin öğrenme şekli, öğrenme hızı, öğrenme yöntemi farklı olduğu gibi her ortamda da eğitim farklı şekillerde gerçekleşebilir. Önemli olan bireylerin eğitime olan açlığını gidermek ve öğrenmekten haz duyan bireylere uygun koşullar altında en iyi eğitimi verebilmektir.

Diğer taraftan her toplumda anti-sosyal davranışlarda bulunan, hukuksal veya toplumsal yaptırımlara konu olan kişilerin varlığı, yüzyıllar boyu hukukçuları, yöneticileri, bilim adamlarını yakından ilgilendirmiştir. Ülkemizde işledikleri çeşitli suçlardan ötürü ceza infaz kurumlarına girenlerin sayısında her geçen gün belirli bir artış yaşanmaktadır. Böylece geniş bir suçlu kitleyi kendi içerisinde barındıran ceza infaz kurumları toplumsal

bir problem haline gelmekte ve her zaman ülke gündemindeki yerini korumaktadır(Kurt, 2007,20). Ceza infaz kurumlarındaki kalabalık kitleler her geçen gün artan sorunlara neden olmaktadır. Yer darlığı, fazla sayıda personelin görev yapma zorunluluğu ve ceza infaz kurumlarında daha fazla kaynak aktarma bu sorunlardan öne çıkanlarıdır. Ceza infaz kurumlarında söz konusu olan maddi problemlerin çözümü yanı sıra öncelikli olan husus, mahkûmların işledikleri suçtan pişmanlık duymaları ve uyumlu bir kişilik yapısını kazanmalarındır. Hükümlü ve tutukluların ıslahı çalışmalarında sadece ceza ile yetinilmemelidir. Şurası unutulmamalıdır ki, bu kişilerin ıslahı dört duvar arasına hapsedmekten değil, onlara yol gösterici, pişmanlık duygularını geliştirici ve sorumluluk duygusunu kazandıracak olan eğitimden geçer(Özdemir,2002,1).

Dünyanın birçok yerinde suçlular için farklı kurumlar vardır. Bunlar, güvenlik derecelerine göre farklı cezaevleri, nezarethaneler, çocuk hapisaneleri, cezai sağlık kurumları, dini-cezai kurumlar gibi çok çeşitlidir. Dünya nüfusunun artması, kent yaşamının yaygınlaşması, paranın her zamankinden çok daha hayati hale gelmesiyle doğru orantılı bir şekilde suçlu nüfusu da artmıştır. Hem suçlu nüfusunun artması, hem de yasa ve hükümlerin değişmesiyle cezaevi nüfusu hızla büyümektedir(Ağcakale,2010,1).Artan bu nüfusu topluma yeni sorumluluklar yüklemekte ve onların yeniden topluma kazandırılması önem arz etmektedir. Bunu yapmanın yegâne yolu da yine eğitimden geçmektedir(Kamer,2012,18).

Avrupa Birliği 2004 yılında “Yaşam Boyu Öğrenme İçin Anahtar Beceriler” başlığı altında sekiz anahtar beceri belirlemiştir. Kişisel başarı, aktif vatandaşlık, sosyal gelişme ve istihdam için gerekli olan bu beceriler anadil ve yabancı dilde iletişim, matematik, fen ve teknolojiye temel beceriler, öğrenmeyi öğrenme, sosyal ve vatandaşlık, kişisel teşebbüs ve girişimcilik, kültürel farkındalık ve ifade becerileri olarak sıralanmıştır.

- İletişim becerileri, düşünce, duygu ve gerçekleri hem sözlü hem de yazılı biçimde (dinleme, konuşma, okuma ve yazma) ifade etme, yorumlama, toplumsal ve kültürel ortamlarda uygun şekilde etkileşmeyi içermektedir.
- Matematik, fen ve teknolojik beceriler ise günlük yaşamda karşılaşılan sorunları çözmek için gerekli temel becerileri kapsamaktadır.
- “Öğrenmeyi öğrenme” öğrenmenin peşine düşme ve ısrarcı olma becerisidir. Bireyin öğrenme ihtiyaç ve süreçlerinin farkında olması ve bunun için zorluklarla başa çıkmasını kapsamaktadır. Bu amaçla yeni bilgi ve beceriler kazanma, kendine uyarlama ve bundan yararlanmayı ifade etmektedir.

- Sosyal ve vatandaşlık becerileri, iş ve sosyal yaşama etkili ve yapıcı biçimde katılma ve çatışmaları çözme becerilerini içermektedir.
- Girişimcilik, düşünceleri eyleme dönüştürme becerisidir. Yaratıcılık ve yenilik yanında amaca ulaşmak için plan ve proje yönetme becerilerini de içermektedir.
- Kültürel farkındalık ve ifade becerileri ise müzik, sahne sanatları, edebiyat, görsel sanatlar, kitle iletişim araçları vb. yollarla görüş, deneyim ve duyguları yaratıcı bir şekilde ifade etme becerilerini kapsamaktadır (Union Europe,2007).

Eğitim çalışmalarından çocuk, genç, yetişkin herkesin yararlanması istenmektedir. Çünkü eğitim temel bir haktır. Eğitim hakkı, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinde kabul edilmiş ve bu hakkın herkese sağlanması istenmiştir. Bu anlayış 1985 yılında yapılan Uluslararası Paris Konferansında da gündeme gelmiş, okuma yazmanın insanların en temel hakkı olduğu vurgulanmış ve okuma yazma hakkı;

-Okuma yazma ve öğrenme hakkı,

-Düşünme ve soru sorma hakkı,

-Hayal kurma ve yaratma hakkı,

-Tarihi geçmişini yazma ve içinde yaşadığı ortamı öğrenme hakkı,

-Eğitim kaynaklarına ulaşma hakkı,

-Bireysel ve toplumsal yeteneklerini geliştirme hakkı olarak açıklanmıştır (Güneş, 2007). Ardından 1990 yılında yapılan Herkes İçin Eğitim Dünya Konferansında ise;

“Her insan, çocuk, genç ve yetişkin, kendi temel öğrenme ihtiyaçlarını karşılamak üzere, tasarlanmış eğitim olanaklarından yararlanmalıdır. Bu ihtiyaçlar hem temel öğrenme araçlarını (okuma, yazma, sözlü anlatım, rakamsal işlemler ve problem çözme gibi), hem de insanların varlıklarını sürdürmek, kapasitelerini sonuna kadar geliştirmek, onurlu bir biçimde yaşamak ve çalışmak, kalkınmaya her anlamda katılmak, yaşam standartlarını yükseltmek, bilgili kararlar vermek ve öğrenmeyi sürdürmek için ihtiyaç duydukları temel öğrenimin içeriğini kapsar “(Güneş,1997).

denilerek eğitim hakkından herkesin üst düzeyde yararlanması gerektiği belirtilmiştir. Bu hak okullardaki öğrenciler kadar cezaevinde kalan bireyler için de geçerli olmaktadır.

Cezaevlerinde eğitimin üç temel amacı vardır. Birincisi cezaevinde yaşam kalitesini arttırmak cezaevi sonrası yaşamı iyileştirecek mesleki bilgi, beceri, anlayış, sosyal tutum,

kendini kontrol etme gibi beceriler kazandırmak, üçüncüsü yaşam boyu öğrenmeyi sürdürmek, istihdamı geliştirmek ve bireyin geleceğine yön vermektir. Bu amaçların ilki cezaevinde nitelikli bir yaşam için zorunlu görülmektedir. İkincisi bireyin olanaklarını artırmaya ve sosyal uyumunu sağlamaya yönelik geniş bir eğitim yelpazesini gerektirmektedir. Üçüncüsü ise yaşam boyu öğrenmeye yönelik bilgi, beceri ve etkinlikleri kapsamaktadır. Bunun için cezaevlerinde etkili ve sürekli bir eğitime ihtiyaç duyulmaktadır (Unesco,2015).

Ceza infaz kurumunda gerek eğitsel gerek mesleki gerekse tedavi içerikli iyileştirme programlarına ağırlık verilmesi yönündeki uygulama ve gelişmelerin, hükümlü ve tutukluların tekrardan suç işleme olasılıklarını azaltmada önemli olduğu ileri sürülmektedir. Bu da eğitime olan gerekliliği kanıtlamaktadır. Mahkûmların kendi ilgi alanlarına göre kurumlarda istekli çalışmaları da onların ilgi ve ihtiyaç duydukları alanlardaki gelişmelerini sağlamaktadır. Örneğin resme ilgisi olan mahkûmların resim atölyesinde, hayvanlarla ilgilenmekten hoşlanan bir mahkûmun sokak hayvanlarının toplandığı bir merkezde sorumluluk alabileceğini ifade etmektedir (Yayak, 2009,64) .

Ceza infaz kurumu gibi farklı bir ortama giren birey burada cezaevi alt kültürüyle ortaya çıkan toplum dışına itilmişlik, cezaevilileşme usulüyle tamamlanarak, olumsuz bir sosyalleşme süreci geçirmekte ve orada geçerli olan kurallara uymaktadır. (Özbek,2013,70).Bütün bu olumsuz sosyalleşmenin önüne geçebilmek, durağan bir birey olmaktan kurtulup üreten ve gelişen bir birey olmayı sağlamakta yine eğitim sayesinde olacaktır. Bu amaçla Ceza infaz Kurumlarında okuma yazma eğitimi, kurslar, meslek edindirme kurları, sosyal etkinlikler, kütüphane etkinlikleri gibi çalışmalar yapılır(Çelikyay, 2014,189).

Suçlunun toplumsal hayata tekrar uyum sağlayabilmesi için bazı program ve aktivitelere ihtiyaç olduğu öngörülmektedir (Tecim,2006,3). En zorlu cezaevleri suç işlemenin önüne geçememiştir, o nedenle cezaevinin hükümlünün hürriyetini engellemesinin ötesinde yıpratıcı koşullarda olması bir çözüm değildir(Usta ve Öztürk,2010,41-42).Önemli görülen, suçlunun içeride olduğu süreçte fiziksel, duygusal ve sosyal açıdan tedavi edilmesidir(Ağcakale,2010,1-2). Suçluların işlediği suçu cezalandırmak yerine, onların suça yönelmemeleri için önlemler alınmalıdır. Bunun için de öncelikle suçlulara iyi bir genel ve mesleki eğitim verilmelidir. Sadece genel ve mesleki eğitimi yeterli olmamakla birlikte ahlaki ve manevi terbiye eğitimine de önem verilmesini

gerekmektedir(Fişek G. ve diğeri, 2008,25). Suçu önlemeye yönelik eğitim bağlamındaki en önemli görev de çalışan eğitimcilerle doğrudan ilgilidir (Hesapçioğlu ve Yeşilova,2012,177). Eğitim ve öğretim faaliyetleri toplumların ilerlemesinde şüphesiz önemli bir yere sahiptir. Daha ileri ve daha çağdaş bir yaşama kavuşmak için eğitime gerekli destek verilmeli ve toplum topyekûn ilerlemelidir. Bunun için sadece okullarda ve eğitim kurumlarında verilen eğitim yeterli olmamaktadır. Bu sayede de yaşam boyu öğrenmenin önemi artmaktadır. Bunun için eğitimi ülke geneline yayma, formal ve informal türde eğitimler verilmelidir(Yüksel, S. 2002, 364). Eğitim süreci ülkenin tüm noktalarına yayılmalı ve toplumdan soyutlanan kişilere kadar ulaştırılmalı ve onları yeniden topluma kazandırmalıdır. Bunu da ceza infaz kurumlarındaki eğitim öğretim ve meslek edindirme faaliyetlerini etkin ve verimli bir şekilde kullanarak yapmak mümkün görülmektedir.

Birey doğduğu andan itibaren kişiler arası ilişkilerin mevcut olduğu bir organizasyona katılır. Bu katılma ile sosyal yapının bireyler zincirine bir halka daha eklenmiş olur. Birey, sosyal yapının davranışa etki eden unsurlarını, içten benimseyip sosyal hayata intibak ettikleri ölçüde, fert ile toplum ilişkisinin uyumundan bahsedilebilir. Bunun yanında, şekil ya da mahiyet farklılıkları ne olursa olsun, bazı birey ve grupların toplum kurallarına ters düşebilecek davranışlarıyla da karşılaşmak mümkündür. Bu davranışlar içerisinde yer alan ve sonuçta yaptırım gücüne tabi olarak suç, sosyal hayat ve grup davranışları ile iç içe olan bir fenomendir (Sözen,2011,261). Ceza infaz kurumu yaşamının stres veren önemli yaşam olaylarından biri olduğu belirtilmektedir. Ceza infaz kurumuna girmek, yeni ortama uyum sağlamak ve burada var olan problemlerle başa çıkabilmek birçok sosyal ve bireysel değişimi de beraberinde getirmektedir. Sosyal açıdan bakıldığında, ceza infaz kurumu kuralları ve ceza infaz kurumundaki sosyal ilişkiler bireyin alışık olduğu gündelik sosyal yaşantısından farklılık göstermektedir. Bireyler artık özgür değildir ve diğer insanlarla ilişkileri sınırlanmıştır (Gençöz ve Şenol,2002,1).

Öğretimin artık eğitim kurumlarıyla sınırlı olmadığı, hayat boyu öğrenmenin temel olduğu günümüz toplumları, bireylerinin ve toplumlarının ihtiyaçlarını yeniden sorgulamak zorunda kalmışlardır. Bu durumda, yaşam boyu öğrenme becerilerine sahip bireylere ihtiyaç duyulmuştur. Yaşam boyu öğrenme, bireylerin eğitim ve öğrenme sürecini hayatlarının belli ve kısa bir bölümüne sıkıştırmanın aksine; evde, işte, kafede vb. her yerde ve bütün hayat boyu sürecek bir süreç haline dönüştürmektedir.

1972 yılında toplanan UNESCO eğitimin geliştirilmesi komisyonunda, eğitimin yaşam boyunca süren bir etkinlik olduğu kararına varılmıştır. Eğitimin insanları henüz olmayan bir topluma hazırladığı ve bu hazırlığı yaşam boyu öğrenme ile tamamlayacağından yaşam boyu öğrenmenin önemi artmıştır(Akbaş ve Özdemir,2002).

Eğitimi okul yaşı ve okul binaları ile sınırlamak yanlıştır, eğitim, hem okul eğitimini hem de okul dışı eğitimi kapsayan tüm eğitsel etkinliğin temel bileşeni olarak düşünülerek eğitsel etkinlikler daha esnek olmalıdır. Özetle yaşam boyu öğrenme sadece etkin vatandaşlığı, sosyal gelişimi, kişisel gelişimi değil aynı zamanda istihdamı ve rekabet gücünü de arttırmaktadır(Coşkun ve Demirel,2012,109).Okullardan farklı bir ortam olan ceza infaz kurumlarında verilen eğitimler de kuruma uygun olarak planlanmalı, hükümlü ve tutukluların sosyal ve kişisel gelişimiyle birlikte tahliyeleri sonrasında istihdamını arttırmaya yönelik olmalıdır.

1.1.Amaç

Bu araştırmanın amacı ceza infaz kurumlarında yürütülen eğitim faaliyetlerini yaşam boyu öğrenme açısından değerlendirmektir. Bunun için cezaevlerinde yürütülen temel eğitim, mesleki eğitim, dini eğitim, sosyal ve kültürel etkinlikler, kütüphane ve kitaplık faaliyetleri gibi eğitim çalışmaları ele alınmıştır. Ceza İnfaz Kurumlarındaki hükümlü ve tutukluların bu eğitim faaliyetleri hakkındaki görüşlerinin ne olduğu, bunların eğitim durumu, medeni durum, ceza infaz kurumuna giriş sayısı, cezaevinde kalma süresi ve yaşa göre değişme durumunun belirlenmesine ihtiyaç duyulmuştur. Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

Hükümlü ve tutukluların;

1.Ceza İnfaz Kurumlarında verilen temel eğitim, mesleki eğitim ve dini eğitime ilişkin görüşleri;

2. Kütüphane ve kitaplık faaliyetlerine ilişkin görüşleri,

3. Sosyal kültürel faaliyetlere ilişkin görüşleri nelerdir?

4.Hükümlü ve tutuklular eğitim hizmetlerinden ne düzeyde yararlanmaktadır?

5. Hükümlü ve tutukluların görüşleri arasında, medeni duruma, yaşa, eğitim durumuna, ceza infaz kurumuna giriş sayısı ve ceza infaz kurumunda kalma süresine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?

1.2.Araştırmanın Önemi

Ceza infaz kurumları genel olarak topluma kapalı olduklarından burada verilen eğitim faaliyetleri ile bu faaliyetlerden hükümlü ve tutukluların ne derecede yararlandıkları konusu fazla bilinmemektedir. Ayrıca bu kurumlarda verilen eğitim faaliyetlerine ilişkin yeterli araştırma da bulunmamaktadır. Bu durumlar böyle bir konunun seçiminde önem arz etmiştir. Diğer taraftan ceza infaz kurumlarında temel eğitim, mesleki eğitim, dini eğitim, sosyal kültürel faaliyetler, kütüphane ve kitaplık faaliyetleri gibi konuları yaşam boyu öğrenme açısından ele alan toplu bir araştırmanın olmayışı da araştırmanın önemini ortaya koymaktadır.

Şimdiye kadar üzerinde kapsamlı pek fazla araştırma yapılmayan ya da belki gözden kaçmış olan hapisane koşulları ve mahkûmların eğitim yönünden durumları konusu kuşkusuz öncelikle sosyolojiyi, eğitimi, psikolojiyi ve hayat boyu öğrenmeyi yakından ilgilendirmektedir. En genel ifadeyle suç, suçluluk ve cezaevi olgusunu her anlamıyla yaşayan hükümlü ve tutukluların ceza infaz kurumlarında verilen eğitim faaliyetlerinden yararlanma durumları ve verilen eğitim faaliyetlerinin yaşam boyu öğrenme açısından değerlendirilmesi konusu ilgili kurumlar açısından da önem taşımaktadır. Bu sayede uygulamadaki eksikliklerin farkına varılarak hükümlü ve tutukluların eğitim faaliyetlerinden daha fazla yararlanmaları sağlanacaktır.

1.3.Sayıtlar

Bu araştırmada aşağıdaki sayıtlardan hareket edilmiştir.

1. Araştırmada, Ceza İnfaz Kurumlarında kalmakta olan hükümlü ve tutukluların araştırma sırasında uygulanan ölçme araçlarına samimi ve doğru cevaplar vermişlerdir.

2.Ölçme araçlarına cevap verenler kontrol altına alınamayan istenmedik değişkenlerden etkilenmemişlerdir.

1.4.Sınırlılıklar

Araştırma, Zonguldak ili sınırları içerisindeki Ceza İnfaz Kurumlarında 2015 yılı içerisinde kalan hükümlü ve tutukluların görüşleri ile sınırlıdır.

1.5. Tanımlar

Araştırma kapsamında kullanılan tanımlar aşağıda verilmiştir

Hükümlü: Hukukta ceza hükmü verilmiş, hüküm giymiş, mahkûm olarak tanımlanmaktadır (TDK,2014). Mahkeme tarafından yargılaması tamamlanmış ve sonucu bir hükme bağlanmış olan kişileri tanımlar.

Tutuklu: Hukuk kanun yoluyla hürriyetlerinden alıkonularak bir yere kapatılan (kimse), mevkuf (TDK,2015) olarak tanımlanmaktadır. Kısacası tutuklu yargılama aşaması devam ettiği süre içerisinde özgürlüğü kısıtlanan kimse anlamına gelmektedir.

Cezaevi: Hükümlü ve tutukluların barındırıldığı ve cezalarının infaz edildiği kurumlara denilmektedir. Çalışmamızda ceza infaz kurumları şeklinde de geçmektedir.

Hapis: Yalın tanımı ile bireyin özgürlüğünün kısıtlanarak, cezaevi olarak adlandırılan devlete ait mekânlarda ve kamu görevlilerinin gözetiminde, kendisinin belirlemediği koşullara uyarak yaşamını sürdürmek zorunda kalmasıdır (Sezen,2002,201).

BÖLÜM II

Bu bölümde cezaevlerinin kısa tarihçesi, Türkiye’deki Ceza İnfaz kurumları türleri ve bu kurumlara ait özellikler ile Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü’nün ceza infaz kurumlarındaki hükümlü ve tutuklu sayıları, hükümlü ve tutukluların eğitim durumları, cezaevlerinde çalışan personel sayısı gibi istatistiki bilgilerin yanında konu ile ilgili literatür çalışması yer almaktadır.

2.1.Ceza İnfaz Kurumlarının Tarihçesi

Hapsetme, suç işleyenlere ceza olarak ve onların yapacakları kötü fiillerden korumak için uygulanan bir cezalandırma sistemidir. Kısaca ceza infaz kurumlarının var olma nedeni, bireyi topluma uyum sağlayacak hale getirmektir. Günümüzde mevcut bulunan modern ceza infaz kurumlarının kökenleri, Avrupa ülkelerinde on yedinci yüzyıldan başlayarak feodalizmin azaldığı dönemde kurulan ve işlik denilen yerlerde yatmaktadır. İşliklerin özelliği, iş bulamayan, serseri haline gelmiş köylülere yiyecek verilmesi ve bu köylülerin çalışmaya zorlanması olarak bilinir. *“On sekizinci yüzyılın sonlarına doğru, suçun cezalandırılması için kişiyi hapsetme işlemi, nadir olarak uygulanmaktaydı. Ancak büyük küçük her şehirde, üç ya da dört mahkûmdan fazlasını alamayacak yerel bir hapishane yer alırdı. Bu cezaevleri ya suçlanan kişilerin mahkemelerini beklemeleri ya da sarhoşların ayılması için kullanılmaktaydı. Büyük Avrupa şehirlerinde de idamlarını bekleyen mahkûmların olduğu hapishaneler bulunmaktaydı. 19.yüzyıla kadar suçları cezalandırma, insanları idam etmek, zincirlemek, kamçulamak veya kızgın demirle dağlamak şeklindeydi. Özellikle de bu cezalandırma halka açık bir biçimde yapılırdı. Sadece asılacak olan mahkûmlar, masum olduklarını ileri süren veya yaptıkları eylemin haklılığını anlatan konuşmalar yapabiliyordu(Altun,2013,17).”*

Osmanlı döneminde modern anlamda ilk cezaevi 1831de İstanbul Sultanahmet’te kuruldu. Bunun adına Genel Cezaevi (Hapishane-i Umumi) dendi. Bu girişimin ardından 1858’de yürürlüğe giren bir yasa ile suçlar ve cezalar sınırlandırıldı. Bu yasada özgürlüğü kısıtlayıcı olan iki ağır ceza vardı. Bunlar kürek cezası ve kalebentlikti. Kürek cezası gemilerde kürek çekerek tamamlanırdı. Daha sonra yalnızca ağır ceza anlamında deyim olarak kullanıldı. Kalebentlik ise kişinin bir kale içinde çektiği cezaydı. Günümüzdeki

cezalandırma sistemi kalebentlikten türetilmiştir. Verilen hafif cezalar ise hüküm süresi boyunca normal cezaevlerinde geçiriliyordu (Şengüler ve Meşinci,2012,3).

Türkiye'deki ceza infaz kurumları fiziki koşullar, mimari yapı, cezaevi yönetimi, cezaevi personeli ve özelliklerine göre bir takım sınıflandırma bulunmaktadır. (Arslan,2003,32-33).

2.2.Açık Ceza İnfaz Kurumları

Haziran 2005'te yürürlüğe giren yeni CGTİHK (Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun)'na göre;Açık ceza infaz kurumları, hükümlülerin iyileştirilmelerinde, çalıştırılmalarına ve meslek edindirilmelerine öncelik verilen, firarı engelleyecek herhangi bir engeli bulunmayan ve dış güvenlik görevlisi bulunmayan, güvenlik bakımından kurum görevlilerinin (İnfaz ve Koruma Memurları ile İnfaz ve Koruma Başmemurları) gözetim ve denetimi ile yetinilen kurumlardır. İhtiyaca göre kadın açık ceza infaz kurumları ya da gençlik açık ceza infaz kurumları şeklinde kurulabilir. İyi halli, çalışma gücüne sahip ve firar etmeyeceklerine kanaat getirilen hükümlüler bu cezaevlerine gönderilir. Ayrıca bu cezaevlerine gidebilmek için cezalarının belli kısmını kapalı kurumlarda çekmeleri ve koşullu salıverilmelerine yasada belirtilen şekilde süre kalan hükümlüler bu açık kurumlarda barındırılabilir. İnfaz memuru nezaretinde dışarı çıkmak, ziyaretçilerle serbestçe görüşmek mümkündür. Açık cezaevindeki hükümlülerin bir işte çalışmaları zorunludur. Emekleri karşılığı olarak gündelik ve prim alırlar. İaşe bedelleri kendilerinin kazançlarından tahsil olunduktan sonra geriye kalan tasarrufları tahliyelerinde kendilerine, vefatlarında mirasçılarına ödenir(CTE,2014).

2.3. Kapalı Ceza İnfaz Kurumları

Haziran 2005'te yürürlüğe giren yeni CGTİHK'na göre; “Kapalı ceza infaz kurumları bünyesinde iç güvenlik görevlileri (İnfaz ve Koruma Memuru, İnfaz ve Koruma Başmemuru) ve dış güvenlik görevlileri (Jandarma) barındıran firara karşı teknik, mekanik, elektronik veya fiziki engellerle donatılmış, oda ve koridor kapıları kapalı tutulan, ancak kanunların belirttiği hallerde aynı oda dışındaki hükümlüler arasında ve dış çevre ile temasın olanaklı olduğu, yeterli düzeyde güvenlik sağlanmış ve hükümlünün gereksinimine göre bireysel, grup halinde toplu olarak iyileştirme yöntemlerinin

uygulanabileceği tesislerdir. " (Madde: 8).Kapalı cezaevleri, kapasitelerine, tesislerine ve mimari yapılarına göre çeşitli isimler almaktadırlar(CTE,2014).

2.3.1. F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumları ve Özellikleri

Yüksek güvenlikli F tipi kapalı cezaevleri, tüm eğitim ve iyileştirme programlarının uygulanabilmesi için uygun mekânlara sahip, mevzuatı gereğince sadece tehlikeli hükümlü ve tutuklu statüsündeki kişilerin barındırılabilceği, fizikî yapısı, elektrik ve elektronik güvenlik sistemleri ile yönetim plâni bakımından güvenliği tehdit eden unsurları en aza indirilmiş içten ve dıştan koruma görevlileri ile firara karşı engelleri bulunan ve oda sistemine göre inşa edilmiş ceza infaz kurumlarıdır. Sirkülasyonu üç ana koridordan sağlanan ve beş bloktan oluşan, elli yedi adet bir ve iki kişilik, yüz üç adet üç kişilik odaları bulunan cezaevleridir. Toplam üç yüz altmış sekiz kişi barındıracak kapasitededir (CTE,2014).

Bu ceza infaz kurumlarında açık ve kapalı spor sahaları, ön görüşme odası, iş atölyeleri, kreş, kantin, anons ve müdahale ekip odası, merkez kontrol odası, kütüphane, yönetim ve hizmet servis büroları ile revir, gözetim odaları, kabul, sevk ve tahliye hizmet büroları, nöbetçi müdür ve baş memur odaları ile idare çay ocağı, personel yemekhanesi, mutfak, soğuk hava depoları, jeneratör, çamaşırhane ve sığınak bulunmaktadır.

Kurum özelliği ve güvenliği nedeniyle, proje aşamasında yirmi dört saat kesintisiz ısınma, aydınlanma ve su verebilecek kapasitede kalorifer, elektrik, jeneratör ve asıl su tesisatı ile donatılmıştır. Zemini tünel kazma girişimini engelleyici, yeterli miktarda hasır demirli betonla sağlamlaştırılmıştır. Kanalizasyon boruları firarı engelleyecek ebatlarda döşenmiş, lagarlar ile kontrol imkânı sağlanmış, çevreyi koruma amacı güdümlere arıtma tesisleri kurulmuştur. Görüldüğü gibi oldukça güvenli ve fiziki imkânları iyi olan yapılardır(CTE,2014).

2.3.2. L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumları ve Özellikleri

Bu ceza infaz kurumları; büyük kentlerdeki eski ceza infaz kurumlarının yerlerine ya da kapasite yetersizliğine çözüm amacıyla inşa edilen uluslararası standartlara uygun, kapalı ceza infaz kurumlarıdır. Tutuklu ve hükümlülerin; barınma, sağlık, eğitim ve her türlü iyileştirme taleplerine cevap verecek yeterli fizikî alanlar bulunmaktadır. Bu

faaliyetlere ilave olarak, sportif ve kültürel hizmetlerin sunulacağı mekânlar da mevcut olması sebebiyle T Tipi Kapalı Ceza İnfaz kurumlarına benzer niteliktedir(CTE,2014).

L tipi ceza infaz kurumlarında hükümlü ve tutuklular, ünitelerde bulunan bireysel odalarında kalmaktadır. Bu odaların kapıları gece belirli bir saatten sonra kapatılmakta gündüzleri ise açık tutulmaktadır. Hükümlü ve tutuklular gündüzleri yedi kişilik ortak yaşam alanında ve avluda bir araya gelebilmektedir.

Bu ceza infaz kurumlarında; kurum müdürü, ikinci müdürler, idare memuru, sayman ile yeterli sayıda doktor, diş hekimi, psikolog, sosyal hizmet uzmanı, öğretmen, kâtip, sağlık memuru, infaz ve koruma başmemuru, teknisyen, infaz ve koruma memuru, hasta bakıcı, çamaşırcı, kaloriferci ve hizmetli görev yapmaktadır. Her bölümün ortak yaşam alanında bir adet tv anten girişi, bir adet çok kanallı merkezî radyo, küçük bir mutfak (çay pişirme ve pişirilmeden yenebilen sebze meyveler ile bulaşıkların yıkanması için) elektrikli ısıtıcı için bir adet priz, acil durumlarda personelin çağırılması için 1 adet ışıklı çağırma butonu bulunmaktadır (Ağcakale,2010,90).

2.3.3. T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumları ve Özellikleri

Bu ceza infaz kurumları; büyük kentlerdeki eski ceza infaz kurumlarının yerlerine ya da kapasite yetersizliğine çözüm amacıyla inşa edilen veya edilecek olan uluslararası standartlara uygun, kapalı ceza infaz kurumlarıdır. Tutuklu ve hükümlülerin barınma, sağlık, eğitim ve her türlü iyileştirme taleplerine cevap verecek yeterli fizikî alanlar bulunmaktadır. Bu faaliyetlere ilave olarak, sportif ve kültürel hizmetlerin sunulacağı mekânlar da mevcuttur (CTE,2014).

Sekiz kişilik yetmiş iki oda, üç kişilik sekiz oda, bir kişilik on altı odadan olmak üzere toplam altı yüz on altı kişi kapasiteli olarak planlanmış olup, üç kişilik ve sekiz kişilik odalar dubleks olarak yapılmıştır. Tek kişilik odalar on iki metrekare olarak projelendirilmiştir. Üç kişilik odaların alt ve üst kat ortak yaşam ve yatak bölümleri yirmi yedişer metrekareden oluşmaktadır. Sekiz kişilik odaların üst kat yatak bölümleri net yirmi sekiz metrekare, alt kat ortak yaşam bölümleri otuz iki metrekaredir. Sekiz kişilik ünitelerde otuz beş metrekare, üç kişilik ünitelerde otuz metrekare havalandırma bahçeleri yer almıştır tipi ceza infaz kurumunda hükümlü ve tutukluların sosyal ve kültürel alanları tanzim edilmiş, bu çerçevede net kullanım alanlarına sahip dört yüz doksan dört metrekarelik kapalı spor salonu, iki yüz elli bir metrekarelik açık spor alanı, iki yüz yirmi

altı metrekairelik çok amaçlı gösteri salonu, ayrıca, aynı anda dört yüz elli kişinin açık görüş, otuz altı kişinin kapalı görüş yapacağı alanlarla birlikte, otuz iki kişilik avukat görüş yeri bulunmaktadır(CTE,2014).

Ceza infaz kurumunda eğitim ve iyileştirme faaliyetleri çerçevesinde iş atölyeleri, dersane ve kütüphaneler ile revir ve sağlık üniteleri de yer almaktadır.

Sekiz, üç ve tek kişilik oda sistemine uygun olarak projelendirilen T tipi kapalı ceza infaz kurumları, koğuş sisteminden kaynaklanan güvenlik zafiyetlerini büyük ölçüde azaltmaktadır. Ceza infaz kurumunda günlük hizmetlerin (sayım, hastane, ziyaret, duruşma, tahliye, görüş vb.) kayıt altına alınması ve personelin idari blok ile hükümlü ve tutuklu bloklarına geçişlerin kontrol edilebilmesi amacıyla planlanan ve tüm sirkülasyonun organize edildiği bir kontrol merkezi bulunmaktadır.

Bu ceza infaz kurumlarında; kurum müdürü, ikinci müdür, idare memuru, sayman ile yeterli sayıda doktor, diş hekimi, psikolog, sosyal hizmet uzmanı, öğretmen, kâtip, sağlık memuru, infaz ve koruma başmemuru, teknisyen, infaz ve koruma memuru, hasta bakıcı, odacı, çamaşırcı, kaloriferci ve hizmetli görev yapmaktadır.

Her bölümün ortak yaşam alanında bir adet tv anten girişi, bir adet çok kanallı merkezî radyo, küçük bir mutfak (çay pişirme ve pişirilmeden yenebilen sebze meyveler ile bulaşıkların yıkanması için) elektrikli ısıtıcı için bir adet priz, acil durumlarda personelin çağırılması için bir adet ışıklı çağırma butonu bulunmaktadır.(CTE,2014)

2.3.4. E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumları ve Özellikleri

İki katlı olarak koğuş sistemine göre inşa edilmiş olan bu cezaevleri oda sistemine dönüştürüldükten sonra iki kişilik, dört kişilik, altı kişilik, sekiz ve on kişilik odalar elde edilmiş olup, her odanın müstakil bir havalandırması mevcuttur. İlk kısmının üst katı idareye ait olup, alt katlar yemekhane, üst katlar ise yatakhane olarak kullanılmaktadır. Seksen kişilik kurum yeni gelenlerin barındırıldığı müşahede bölümü, tam teşkilatlı mutfak, soğuk hava deposu, çamaşır ve çamaşırhane, berber, hamam, özel ziyaret yerleri, mescit, konferans salonu ve iş atölyeleri bulunmaktadır. Son yıllarda müşahede kısımlarında tadilat yapılarak yeni küçük oda tipi koğuşlar da elde edilmiştir. E Tipi Cezaevlerinin normal kapasitesi altı yüz kişi olup lüzumu durumlarında ilave ranzalarla kapasitesi bin kişiye kadar ulaşabilmektedir.(CTE,2014)

E Tipi cezaevlerinde çocuk ve kadınlar için de ayrı bölmeler, jandarma için de müstakil yer mevcuttur. Kurum kaloriferli olup, ana bina içerisinde üç adet lojmanı vardır.

2.3.5. D Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumları ve Özellikleri

Biri idare bloğu olmak üzere on bir blok, iki yüz otuz odadan oluşmaktadır. E blokta bir adet çamaşırhane, bir adet kütüphane, bir adet dersane ve on altı adet çok amaçlı hobi salonu vardır. H ve L blok alt katları disiplin hücreleridir. G blok zemin katta on oda ve birinci katta on oda olmak üzere yirmi odalık müşahede odası vardır. G blok idare katında yirmi altı idari büro, konferans salonu, iki adet her biri on yataklı revir, kamera sistem odası bulunmakta, zemin katında santral, berber hane, terzi, teknisyen odası, ses yayın odası, mutfak, yemekhane mevcuttur. Bloklar birbirine fiziksel olarak bağlantı hâlinindedir. Tek ve üç kişilik oda esasına göre inşa edilmiştir(CTE,2014).

2.3.6. H Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumları ve Özellikleri

Oda sistemine göre inşa edilmiş bulunan kurum iki katlı olup iki bloktan meydana gelmektedir. İki yüz adet tek kişilik ve yüz adet üç kişilik bölmesi bulunmakta olup, müstakil yemekhane yerleri ile tam teşkilatlı mutfağı, soğuk hava deposu, berber, bulaşık ve çamaşırhanesi, özel ziyaretçi yerleri mescit ve konferans salonu ve hamamı bulunmaktadır. H tipi cezaevleri beş yüz kişi kapasiteli olup kalorifer ile ısıtılmaktadır(Eskişehirhcik,2015).

2.3.7. C Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumları ve Özellikleri

Sekiz koğuş ve dört disiplin hücresi bulunan bu tip cezaevlerinde de çocuk ve kadınlar için ayrı bölümler, kütüphane ve konferans salonu mevcuttur. Banyo ve her koğuşun yanında mutfak olarak kullanılabilecek bir alan vardır. C tipi cezaevleri projesine göre yüz altmış dört kişi kapasiteli olmasına karşın gerektiğinde üç yüz kişiyi barındırabilecek kapasitededir.(CTE,2014)

2.3.8. M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumları ve Özellikleri

İki katlı olarak koğuş sistemine göre inşa edilmiş olan bina oda sistemine dönüştürülmüş dört kişilik, altı kişilik, sekiz kişilik, on kişilik odalar elde edilmiştir. Her

odanın havalandırması bulunmaktadır. Bu tiplerde alt katlar yemekhane, üst kısımlar yatakhane olarak kullanılmaktadır. Kadınlar ve çocuklar için müstakil bölümler mevcuttur. Kurumda tam teşkilatlı mutfak, soğuk hava deposu özel ziyaretçi yeri, mescit, konferans salonu, hamamı, berber, bulaşık ve çamaşırhanesi ile iş atölyeleri mevcut olup ayrıca altı disiplin hücresi bulunmakta ve bina kalorifer ile ısıtılmaktadır.(Zonguldakmcik,2015)

2.3.9. B Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumları ve Özellikleri

Yedi koğuş ve iki disiplin hücresi bulunan bu tip cezaevlerinde de A tiplerinde olduğu gibi kadın ve çocuk hükümlüler için ayrı bölümler mevcuttur. Banyo ve her koğuşun yanında gerektiğinde mutfak olarak kullanılabilir alan ve her koğuşun müstakil havalandırması mevcuttur.(CTE,2014)

2.3.10. Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumları ve Özellikleri

İstanbul Bakırköy Ceza İnfaz Kurumu kadın tutukluların statüsüne, fiziksel ve ruhsal yapılarına ve topluma kazandırılma amaçlarına uygun olarak, tarihsel ve kültürel özelliğine önem verilerek restore edilmiş ve kadın ceza infaz kurumu hâline getirilmiştir. Kurum tüm İstanbul ceza infaz kurumlarında bulunan kadın tutukluların barındırıldığı çağdaş ve modern bir kadın tutukevi haline getirilmiştir(Adalet Bakanlığı,2015).

İstanbul Bakırköy'de beş yüz altı kişi kapasiteli modern bir ceza infaz kurumunun yapımına başlanılmıştır. Kurumda on ikişer kişilik otuz sekiz ünite; üçer kişilik iki ünite; kırk dört adet de tek kişilik odalar bulunmaktadır.

Ankara'nın Sincan ilçesinde üç yüz elli iki kişi kapasiteli modern bir ceza infaz kurumunun yapımı tamamlanarak hizmete açılmıştır. Kurumda on ikişer kişilik yirmi dört ünite; Üçer kişilik on iki ünite; yirmi eskiz adet de tek kişilik odalar bulunmaktadır.

Her iki ceza infaz kurumu da çağdaş normlara uygun olarak tasarlanmış olup eğitim, spor. kültürel, iş atölyeleri, dersaneler ve her türlü iyileştirme alanlarına sahiptir.

2.3.11. Kapalı Ceza İnfaz Kurumları Müdürlüğüne Bağlı Açık Ceza İnfaz Kurumları ve Özellikleri

Bu kurumların ayrı bir müdürlükleri bulunmamakta olup, Buldukları kapalı ceza infaz kurumları müdürlüklerine bağlıdır.(CTE,2014)

2.3.11.1. A Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumları ve Özellikleri

1950 ve 1970'li yıllarda inşa edilmiş ilçe tipi cezaevleridir. Dört adet koğuşu, banyosu, mutfağı ve kütüphanesi ile konferans salonu da mevcuttur. Kadın ve çocuk hükümlü ve tutuklular için ayrı bölümleri bulunan bu cezaevleri yirmi dört kişi kapasitelidir, ancak gerektiğinde otuz kişiyi de barındırabilecek kapasitededir(Adalet Bakanlığı,2014).

2.3.11.2. A1 Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumları ve Özellikleri

Bu cezaevleri de yapım olarak 1950 ve 1970'li yıllarda yapılmış bulunan ilçe tipi cezaevleridir. Dört adet koğuşu, iki adet hücresi ve her koğuşunun yanında gerektiğinde mutfak olarak kullanılacak mahalleri vardır. Yine A tipinde olduğu gibi bu tiplerde de kütüphane ve konferans salonu ile kadın ve çocuklar için ayrı bölümler bulunmaktadır. A1 tipi cezaevleri normalde yirmi dört kişilik olup, gerektiğinde ise kırk kişiyi barındırabilecek kapasiteye sahiptir(CTE,2014).

2.3.11.3.A2 Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumları ve Özellikleri

Bu tip cezaevleri de ilçe tipi olup ve 1950 ila 1960'lı yıllarda inşa edilmişlerdir. Beş koğuş ve iki disiplin hücresi bulunan A2 tipi cezaevlerinde kadın ve çocuklar için ayrı bölümler, konferans salonu ve kütüphaneler mevcuttur. Kapasiteleri kırk kişiliktir(CTE,2015).

2.3.11.4.A3 Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumları ve Özellikleri

Yine ilçe tipi olarak 1950 ve 1960'lı yıllarda inşa edilmiş bu tip cezaevlerinde de diğer A tipi cezaevlerinden farklı olarak altı koğuş bulunmaktadır. Bu modellerde de kadın ve çocuklar için özel bölüm ile konferans salonu ve kütüphane mevcuttur. Kapasitesi altmış kişiliktir(CTE,2015).

2.3.11.5. K1 Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumları ve Özellikleri

İlçe tipi cezaevi olup, dört koğuş ve iki disiplin hücresi bulunmaktadır. Kadın ve çocuk hükümlüler için ayrı bölmeleri, kütüphane ve konferans salonu da mevcuttur. Projesi kırk iki kişilik olan kurumda, altmış kişi barındırılabilir. Her koğuşun bir havalandırma bahçesi bulunmakta olup, ayrıca banyo ve mutfağı da mevcuttur(CTE,2014).

2.3.11.6. K2 Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumlarımız ve Özellikleri

Yine ilçe tipi olan bu cezaevinde kapasitesi de altmış kişilik olup ilave ranzalarla bu sayı yüz elli kişiye çıkarılabilmektedir. Altı koğuş ve iki disiplin hücresi bulunan kurumda her koğuş için bir teneffüs mahalli ayrılmış olup, çocuk ve kadın hükümlüler ile jandarma için ayrı birer bölüm ve her koğuşun yanında banyo ve mutfak mevcuttur. Ayrıca kurumda konferans salonu ile kütüphane de bulunmaktadır(CTE,2014).

2.4-Ülkemizdeki Ceza İnfaz Kurumlarının Sayısı

Adalet Bakanlığı'nın 2014 yılı verilerine göre ülkemizde üç yüz iki kapalı ceza infaz kurumu, elli iki müstakil açık ceza infaz kurumu, iki adet çocuk eğitim evi, beş kadın kapalı, bir kadın açık, üç çocuk kapalı ceza infaz kurumu olmak üzere toplam üç yüz altmış beş ceza infaz kurumu ülkemizde bulunmaktadır (AB,2014).

2.5-Ceza İnfaz Kurumlarındaki Tutuklu ve Hükümlü Sayıları

Ceza İnfaz kurumlarındaki tutuklu ve hükümlü sayısı yıllara, hatta aylara göre toplam mevcutta dalgalanmalar olmaktadır. Bu dalgalanmalar aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 1: 2015 yılı Adalet Bakanlığı verilerine göre ceza infaz kurumlarının yıllara göre mevcutları.

YILLAR	HÜKÜMLÜ				TUTUKLU				GENEL TOPLAM
	Erkek	Kadın	Çocuk	Toplam	Erkek	Kadın	Çocuk	Toplam	
31/12/2000	23.708	894	253	24.855	22.595	921	1.141	24.657	49.512
31/12/2001	26.286	903	352	27.541	25.267	1.136	1.665	28.068	55.609
31/12/2002	33.079	1.181	548	34.808	22.197	927	1.497	24.621	59.429
31/12/2003	35.297	1.207	552	37.056	24.613	970	1.657	27.240	64.296
31/12/2004	29.074	925	366	30.365	24.914	1.023	1.628	27.565	57.930
31/12/2005	28.420	882	143	29.445	24.089	930	1.406	26.425	55.870
31/12/2006	34.458	1.086	321	35.865	31.303	1.315	1.794	34.412	70.277
31/12/2007	50.650	1.620	539	52.809	34.353	1.527	2.148	38.028	90.837
31/12/2008	60.444	1.948	671	63.063	36.446	1.651	2.075	40.172	103.235
31/12/2009	73.063	2.305	632	76.000	36.585	1.708	2.047	40.340	116.340
31/12/2010	83.289	2.748	529	86.566	31.262	1.402	1.584	34.248	120.814
31/12/2011	89.252	2.955	410	92.617	32.479	1.584	1.924	35.987	128.604
31/12/2012	100.617	3.278	418	104.313	28.564	1.560	1.583	31.707	136.020

31/12/2013	113.378	3.956	451	117.785	24.966	1.200	1.527	27.693	145.478
31/12/2014	131.136	4.855	540	136.531	19.915	1.522	869	22.306	158.837
31/01/2015	133.770	4.901	538	139.209	19.890	861	1.562	22.313	161.522
28/02/2015	136.289	5.002	560	141.851	20.144	869	1.597	22.610	164.461

Tablo1 den de anlaşılacağı üzere yıllara hem hükümlü hem tutuklu sayılarında bir artış gözlemlenmiştir. 2000 yılında 49500 olan genel toplam, 2010 yılında 120814 ve 2015 yılı 2. ayında ise 164416 kişi olarak karşımıza çıkar. Son on beş yılda hükümlü ve tutukluların genel toplamaları yaklaşık 3 kat oranında arttığı söylenebilir.

2.6-Ceza İnfaz Kurumlarında Çalışan Personel

Ceza İnfaz kurumlarının işleyişi ve etkin biçimde hükümlü ve tutukluları topluma kazandırmak için Adalet Bakanlığı bünyesinde CTE Genel Müdürlüğü'nde çok sayıda farklı unvanlarda personel çalışmaktadır.

Tablo 2:2015 yılı Adalet Bakanlığı verilerine göre ceza infaz kurumlarında çalışan personel sayısı

UNVAN	KADRO
Ceza infaz kurumu müdürü	993
Denetimli serbestlik müdürü	88
Denetimli serbestlik müdür yardımcısı	35
İdare memuru	395
Sayman	187
Eğitim uzmanı	2
Öğretmen	702
Sosyal çalışmacı	266
Psikolog	626
Sosyolog	479
Tabip	11
Diş tabibi	4
Veteriner	8
Diyetisyen	4
Mühendis	48
Mimar	1
İnfaz ve koruma başmemuru	2.468
Ambar memuru	154
İnfaz ve koruma memuru	37.961
Veri hazırlama ve kont.	28
Santral memuru	3
Kâtip	1.157
Şoför	1.209
Sağlık memuru	479
Teknisyen	1.036
Hizmetli	433
Aşçı	296
Kaloriferci	223

Tahsildar		6
Veznedar		21
Teknisyen yardımcısı		117
Memur		457
Toplam kadrolu personel		49.897
	SÖZLEŞMELİ PERSONEL	
İnfaz ve koruma memuru		317
Katip		14
Teknisyen		16
Şoför		24
Aşçı		15
Kaloriferci		16
Sağlık memuru		77
Toplam sözleşmeli personel		479
Toplam personel		50.376

Tablo 2'deki veriler dikkatlice incelendiğinde Ceza İnfaz Kurumlarında çalışan personelin çoğunluğunu İnfaz ve Koruma Memurları oluşturmaktadır. İkinci sırada ise İnfaz ve Koruma Başmemuru yer almaktadır. Ayrıca Ceza infaz kurumlarında kütüphaneci, uzman tabip gibi kadrolarda ise çalışan olmadığı görülmektedir. Adalet Bakanlığı istatistiklerine göre 2015 yılı hükümlü ve tutuklu sayısı 164461 olmasına rağmen kuramlarda kütüphaneci kadrosunda çalışan kimsenin olmaması dikkat çekicidir. Ayrıca eğitim öğretim hizmetini yürütecek personel sayısının azlığı ise bir başka dikkat çeken noktadır. Kurumlardaki eğitim öğretim hizmetlerinin sağlıklı yürütülebilmesi için yetersiz olan personelin yerine infaz ve koruma memurları görevlendirilmektedir. Bu görevlendirme de personele hem ayrı bir iş yükü yüklemekte ve hizmetlerin profesyonellikten uzak olmasına neden olmaktadır.

2.7- Ceza İnfaz Kurumlarındaki Tutuklu ve Hükümlülerin Eğitim Durumları

1Grafik 1: 2015 yılı Adalet Bakanlığı verilerine göre tutuklu ve hükümlülerin eğitim durumları

Bu tablodan da anlaşılacağı gibi eğitim durumu ile suç işleme arasında ilişki olduğu belirgindir. Daha üst öğrenime sahip bireylerin daha az suç işlediği anlaşılmaktadır. Ayrıca tabloda eğitim durumu hakkında bilgiye sahip olunamayan bir kısım da yer almaktadır.

Ayrıca tabloyu cinsiyet değişkenine göre yorumladığımızda hükümlü ve tutukluların çok büyük bir kısmını erkekler oluşturmaktadır. Ülke nüfusuna baktığımızda kadın erkek nüfusu arasında bir dengenin olduğunu düşünecek olursak erkekler kadınlara oranla çok daha fazla suç işlemektedir.

Tablo 3: 2015 Yılı Adalet Bakanlığı verilerine göre tutuklu ve hükümlülerin eğitim durumları

Öğrenim Durumu	Genel Toplam								
	Erkek			Kadın			Toplam		
	Ç	Y	T	Ç	Y	T	Ç	Y	T
Okuma- Yazma Bilmeyen	84	4.750	4.834	5	1.009	1.014	89	5.759	5.848
Okur- Yazar Olup Bir Okul Bitirmeyen	299	6.637	6.936	14	454	468	313	7.091	7.404
İlkokul Mezunu	627	65.500	66.127	13	1.863	1.876	640	67.363	68.003
İlköğretim Mezunu	538	18.467	19.005	15	456	471	553	18.923	19.476

Ortaokul veya Dengi Meslek Okulu Mezun	421	29.599	30.020	11	688	699	432	30.287	30.719
Lise veya Dengi Meslek Okulu Mezun	101	22.993	23.094	6	809	815	107	23.802	23.909
Yüksekokul veya Fakülte Mezun	-	3.931	3.931	-	253	253	0	4.184	4.184
Yüksek Lisans Mezun	-	81	81	-	5	5	0	86	86
Doktora Mezun	-	16	16	-	-	0	0	16	16
Öğrenim Durumu Bilinmeyen	30	4.988	5.018	1	369	370	31	5.357	5.388
Toplam	2.100	156.962	159.062	65	5.906	5.971	2.165	162.868	165.033

Ç=Çocuk Y=Yetişkin T=Toplam

Not: Öğrenim durumu istatistikleri, hükümlü ve tutukluların ceza infaz kurumuna girerken beyan etmiş oldukları mezuniyet durumlarına göre hazırlanmıştır.

Tablo 3 incelendiğinde 2015 yılında okuma yazma bilmeyen tutuklu ve hükümlülerin sayısı 5848 ve okuryazar olup bir okul bitirmeyenlerin sayısı ise 7404 kişidir. Yüksekokul veya fakülte mezunlarının sayısı 4184 iken, yüksek lisans mezunu sayısı 86 ve doktora yapmışların sayısı ise 16 kişidir. Mahkûmların büyük çoğunluğu ise (68003 kişi) ilkokul mezunudur. Bu tablodan da anlaşılacağı gibi ceza infaz kurumlarında okuma yazma bilmeyenden tutunda doktora yapmışına kadar bütün okul mezunlarını görmek mümkündür. Burada AB'na büyük bir sorumluluk düşmektedir. Çünkü yaşam boyu öğrenmenin temelinde sürekli öğrenme ve kendini geliştirme vardır. Okuma yazma bilmeyenlere okuma yazma öğretme, okul mezunlarının bir üst öğrenim bitirmesini teşvik etme, hükümlü ve tutukluların kendini geliştirmeleri ve sivil hayata uyum sağlamaları için onlara imkân sağlama ve meslek sahibi olmaları için gerekli çalışmaları yapmakla yükümlüdür.

Tüm bu bahsettiğimiz hususlar doğrultusunda ve günümüz şartlarında ceza infaz kurumlarında verilen eğitim ve öğretim hizmetlerinin belli amacı olduğu söylenebilir Bu amaçlar;

- 1-Cezaevinde yaşam kalitesini arttırmak,
- 2-Hükümlü ve tutuklulara cezaevi sonrası yaşamı iyileştirecek mesleki bilgi, beceri, anlayış, sosyal tutum, kendini kontrol etme gibi beceriler kazandırmak,
- 3-Yaşam boyu öğrenmeyi sürdürmek, istihdamı geliştirmek ve bireyin geleceğine yön vermek olarak sıralanabilir.

2.8. Ceza İnfaz Kurumlarında Verilen Eğitim Faaliyetleri

Ceza infaz kurumlarında, hükümlülerin topluma kazandırılmaları, sorumluluk duygusuna sahip bir birey olarak hayatlarını devam ettirebilmeleri amacıyla eğitim çalışmalarına özel önem verilmekte olup; bu çalışmalar her ceza infaz kurumunda eğitim servisi tarafından yürütülmektedir.

Ceza İnfaz Kurumlarımızdaki eğitim çalışmaları hayat boyu öğrenme anlayışı ile Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün oluşturduğu Standartlar Sistemi doğrultusunda yürütülmektedir. Kuruma ilk geldikleri anda hükümlü ve tutukluların eğitim ve meslekî durumları, kurum öğretmenlerinin yapacağı ilk görüşmeyle tespit edilir. Böylece hükümlü ve tutuklunun salıverilmesine kadar olan süreç içerisinde gerekli olan eğitim programları hazırlanır. Eğitim servisi, hükümlü ve tutuklulara, eğitim seviyesini yükseltmek, yetenek ve ilgisi doğrultusunda bir meslek sahibi olabilmeleri için rehberlik eder, bu yönde gerekli yardım ve desteği sağlar. Eğitim servisi, eğitimi destekleyici kurslar ve mesleki kursların açılmasını sağlar.

Kurumlarda eğitim ve öğretim faaliyetlerinin sürdürülmesinde; Milli Eğitim Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı olmak üzere üniversiteler ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yapılmaktadır. Ayrıca, ceza infaz kurumlarında gerçekleştirilmekte olan konferans, seminer, konser, tiyatro, bilgi yarışması, münazara gibi sosyal ve kültürel etkinlikler eğitim servisi tarafından planlanır. Eğitim servisleri, yıllık olarak hazırladıkları eğitim planını ceza infaz kurumu eğitim kuruluna sunar. Eğitim kurulunca uygun görülen faaliyetler eğitim servisi tarafından düzenlenerek, uygulanır ve değerlendirilir.

2.8.1. Okuma Yazma Kursları

Ceza infaz kurumlarında okuma yazma bilmeyen hükümlü ve tutukluların okur-yazar hale getirilmelerine yönelik I. kademe okuma yazma kursu, ilkokulun ara sınıflarından ayrılan veya ilkokul mezunu olmayan, 65 yaş altı, sağlık durumu elverişli yetişkin hükümlü ve tutuklulara II. kademe okuma-yazma başarı kursları açılmaktadır.

2.8.2.Örgün ve Yaygın Eğitim Çalışmaları

Hükümlü ve tutuklular Açık Öğretim Ortaokulu, Açık Öğretim Lisesi ve Açık Öğretim Fakültesi ile ilgili mevzuat çerçevesinde devam edebilmektedir. Bu okullara kayıtlı hükümlü ve tutuklulara eğitimlerini devam ettirmeleri için gerekli imkânlar sağlanmaktadır.

Hükümlü ve tutuklular, ilgili mevzuat çerçevesinde, üniversitelerin örgün yükseköğretim ve uzaktan eğitim programlarına devam ederek, eğitimlerini sürdürebilmektedir. Örgün yükseköğretim programına kayıtlı iken ceza infaz kurumuna giren ve ÖSYM tarafından gerçekleştirilen sınavlar sonucu üniversitelerin örgün yükseköğretim programlarını kazanan hükümlülerden açık ceza infaz kurumlarında bulunanlar, kayıtlı oldukları yükseköğretim programları ile ceza infaz kurumu aynı belediye sınırları içerisinde ise okullarına gidip, derslere katılarak eğitimlerini sürdürebilmektedir.

Eğitim teknolojilerindeki hızla değişen gelişmeler doğrultusunda, yaygın öğretim çalışmalarını daha nitelikli düzeye getirilmesi için uzak birçok üniversitede uzaktan eğitim programları açılmıştır. İnternet erişimli sanal sınıf uygulamaları kapsamında, bir bölümü yaygın öğretim, bir bölümü ise örgün öğretim hizmetleri olan uzaktan eğitimden, kurum imkânları dâhilinde, hükümlü ve tutukluların yararlanmaları sağlanmaktadır.

2.8.3. Merkezi Sınavlar ve Hazırlık Kursları

ÖSYM tarafından yapılan ALES, YDS, DGS, YGS, LYS, KPSS, TUS ve DUS gibi sınavlar ile Milli Eğitim Bakanlığı Sınav Komisyonları tarafından yapılan Açık Öğretim Ortaokulu, Açık Öğretim Lisesi, Mesleki Açık Öğretim Lisesi sınavları ve Yüksek Öğretim Kurumlarının örgün eğitim, uzaktan eğitim ve açık öğretim kapsamında yapmış olduğu sınavlar ceza infaz kurumlarında da yapılmaktadır. Hükümlü ve tutukluların sınavlara katılarak, eğitimlerini sürdürmeleri sağlanmaktadır. Açık ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlülerin eğitimlerini sürdürmelerine ve kurum dışında sınavlara katılmalarına olanak sağlanmaktadır.

2.8.4.Mesleki Eğitim Çalışmaları

Ceza infaz kurumlarında açılan mesleki ve teknik kurslar; bireyin daha çok kişisel gelişiminin sağlanması amacıyla ve ayrıca ülkemizin, iş piyasalarının mesleki ihtiyaçları göz önünde bulundurularak, meslek edindirmeye yönelik olarak düzenlenmektedir. İş ve meslek eğitimi, kurumun fiziksel yapısı, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda hükümlü ve tutukluların verimli, üretken bireyler olarak toplum yaşamına uyumlarını sağlamak, salıverilmelerinden sonra gelir getirecek bir meslek edinmelerine yardımcı olmak amacıyla uygulanmaktadır.

Hükümlü ve tutukluların yeteneklerine uygun meslek kurslarının seçimi eğitim kurulunca yapılmaktadır. Eğitimler; halk eğitim müdürlükleri, mesleki eğitim merkezi müdürlükleri, üniversiteler, belediyeler, ticaret ve sanayi odaları, meslek odaları, sivil toplum kuruluşları ile günümüz koşullarına uygun olarak iş birliği halinde açılmaktadır(Antalyacik,2015). Bu sayede hükümlü ve tutuklulardan meslek sahibi olmayanlara meslek sahibi olma imkânları sunulmaktadır.

2.8.5. Dini Eğitim Çalışmaları

Dini rehberlik ve manevi hizmetler hükümlü ve tutukluların rehabilitasyonuna çok önemli katkılar sağlamaktadır. Mevzuat çerçevesinde her hükümlü ve tutuklu mensup olduğu dinin temsilcisi ile görüşme hakkına sahiptir. Ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlü ve tutuklulara yönelik olarak din hizmetlerinin yerine getirilmesi için Diyanet İşleri Başkanlığı ile yapılan protokol gereği il ve ilçe müftülükleri ile işbirliği yapılarak genelgede belirtilen şartları taşıyan müftülük personeliyle hizmet verilmektedir. Bu sağlanamadığı takdirde Milli Eğitim Müdürlüklerinden din bilgisi ve ahlak bilgisi öğretmenleri talep edilerek hükümlü ve tutuklular din hizmetlerinden faydalandırılmaktadır.

2.8.6 Sosyal Kültürel ve Sportif Faaliyetler

Sosyal kültürel faaliyetler kapsamında ceza infaz kurumlarında kişilerin sosyal ve kültürel olarak gelişimleri için istekli hükümlü ve tutukluların katılımları ile sergi, müzik, halkoyunları, hobi faaliyetleri ve el sanatları çalışmaları gibi etkinlikler sürekli olarak

düzenlenmektedir. Ayrıca konferans, seminer, panel gibi etkinlikler gerçekleştirilmektedir. Ayda en az bir defa düzenlenmekte olan etkinliklere hükümlü ve tutuklular ilgi, ihtiyaç, bireysel özellikler gibi kriterler göz önünde bulundurularak alınmaktadır(Burdurecik,2015).

Hükümlü ve tutuklulara yönelik olarak, her seferinde mümkün olduğu kadar farklı hükümlü ve tutuklunun katılımıyla ekipler oluşturularak münazara veya bilgi yarışmaları düzenlenmektedir. Resmi veya sivil kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılarak, kurumda tiyatro etkinlikleri yapmak üzere hükümlü ve tutuklulardan oluşturulacak grupların ya da kurum dışı faaliyet sürdüren çeşitli tiyatro gruplarının kurumlarda oyun sahnelemesi sağlanmaktadır. Eğitim ve iyileştirme çalışmalarına katkıda sunmak üzere, kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yapılarak kurumlarda her ay en az bir film gösterimi yapılmaktadır. Önemli gün ve haftalarda, kurumda bulunan hükümlü ve tutuklulara yönelik olarak; birlik ve beraberliği arttıracak gün ve haftanın önemine yakışır şekilde programlar düzenlenerek, kutlama yapılmaktadır.

Ceza infaz kurumlarında hükümlü ve tutukluların sağlıklı olarak yaşamlarını devam ettirebilmeleri için kurum imkânları çerçevesinde spor yapmalarına imkân verilmektedir. Gençlik ve spor il müdürlükleri ile bağlı federasyonlarla işbirliği yapılarak ve personelden gerekli yeterliliğe sahip olanların katılımıyla sportif etkinlikler yürütülmektedir. Bu faaliyetlerin gerçekleştirilmesinde beden eğitimi öğretmenliği yetiştiren okullardan mezun olmuş aday öğretmenlerden veya emekli beden eğitimi öğretmenlerinden ek ders karşılığı yararlanılmaktadır. Ceza infaz kurumlarında değişik spor branşlarında turnuvalar düzenlenmektedir (Kırklarelicik,2015).

2.8.7.Kütüphane ve Kitaplık Faaliyetleri

Hükümlü ve tutukluların boş zamanlarını okuyarak değerlendirmeleri, eğitim ve iyileştirme çalışmaları ile hedeflere ulaşmak, ceza infaz kurumunda görevli personel için gerekli eğitim ve iyileştirme çalışmalarında ihtiyaç duyulan kaynakları hazır halde bulundurmak amacıyla kurumların tipine göre kitaplık veya kütüphaneler kurulmuştur. İlgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılarak güncel ve kurum ihtiyacını karşılayacak yayınlar temin edilerek kütüphanelerin zenginleştirilmesi sağlanmaktadır.

2.9.Yaşam Boyu Öğrenme

Yaşam boyu öğrenme 21. yüzyıl bilgi toplumunun getirdiği önemli bir kavramdır. Hayat boyunca beceri, bilgi, görgü, nitelik ve yeterliklerin geliştirilmesine yönelik tüm öğrenim faaliyetlerini kapsayan bir kavramdır. Bu faaliyetler eğitim kuruluşları tarafından verilen ve sonunda bir diploma veya sertifika ile belgelenen resmi statülü bir öğrenim olabileceği gibi; eğitim kuruluşu tarafından verilmeyen ancak bireyin öğrenmeye yönelik faaliyetlerini içeren resmi veya gayri resmi öğrenimde olabilir. Kişinin öğrenme amaçlı olsun ya da olmasın iş, aile ve sosyal ilişkilerini içeren günlük faaliyetlerinden edindiği öğrenmeler de yaşam boyu öğrenme sürecinin ayrılmaz bir olduğu bireyin beşikten mezara evde, okulda, işte, kafede, cezaevinde, hastanede her ne şekilde olursa olsun gerçekleştirdiği tüm öğrenimidir (Commission of the European Communities, 2006).

Yaşam ve çalışma tecrübesine dayalı öğrenme de yaşam boyu öğrenme kapsamındadır. Dolayısıyla, öğrenmenin kaynağı ne olursa olsun, eğer ölçme ve değerlendirme aşamasından sonra sertifikalandırılabilir veya belgelendirilebilecek bir öğrenme söz konusu ise, bu öğrenmenin kişinin sahip olduğu yeterlilikler çerçevesinde bir şekilde değerlendirilmesi gerekir. Yaşam boyu öğrenme, böylesine geniş bir yelpazedeki öğrenme kazanımlarını tespit etmeye ve bunu geliştirici ve dönüştürücü politikaların tasarımına odaklanmaktadır (Güleç,İ., Çelik, S. ve Demirhan, B.,2012,34)

Yaşam boyu öğrenme ile kişinin sahip olduğu bilgi beceri ve yetkinliklerin hem geliştirilmesinde hem de belgelendirilmesinde geleneksel diplomalı eğitimle sınırlı yaklaşıma bir meydan okuma niteliğinde yeni bir yapılanma öngörülmektedir(Toprak, M. ve Erdoğan A.,2012,72).

Yaşam boyu öğrenmenin tarihsel sürecine bakıldığında modern anlamdaki devletlerin kurulmasıyla eğitim ve öğretim hizmetleri devletlerin asli görevi haline gelmiştir. 19. yy.dan başlayarak belirli yaş grupları zorunlu olarak okullarda eğitim ve öğrenme sürecine sokulmuşlardır. Ancak geçen yüzyılın ortalarından itibaren bilinenlerin yeni nesillere aktarılması olarak görülen eğitimin yetersizliği konusunda görüşler dile getirilmeye başlanmıştır. Bilim ve teknolojiadaki hızlı değişimler ve gelişmeler bir insanın ortalama ömründe çok büyük değişikliklere neden olabilecek yenilikler ortaya çıkmıştır. Bu koşul altında insanların çocukluklarında öğrendikleri şeyler yaşamlarının geri kalan

kısmında yeterli ve yararlı olmayacaktır.

Bugün çok önemli değişimlerin meydana gelme süresi bir insanın ömründen daha kısadır. Bundan dolayı verilecek eğitim insanları olabildiğince yeni koşullara uyum sağlayacak nitelikte olmalıdır. Bu nedenle eğitim artık yaşam boyu devam eden ve sürekli araştırma süreci olarak tanımlanmak zorundadır. Böylece herkes için en önemli öğrenme öz yönetimli araştırma becerileri kazandırarak nasıl öğrenileceğinin öğrenilmesidir. Kısaca öğrenmeyi öğrenmedir.

1972 yılında toplanan UNESCO eğitimin geliştirilmesi komisyonunda, eğitimin yaşam boyunca süren bir etkinlik olduğu kararına varılmıştır. Eğitimin insanları henüz olmayan bir topluma hazırladığı belirtilmiştir. 1972 yılı UNESCO uluslararası eğitim komisyonu önerileri:

1. Eğitimi okul yaşı ve okul binaları ile sınırlamak yanlıştır.

2. Eğitim, hem okul eğitimini hem de okul dışı eğitimi kapsayan tüm eğitsel etkinliğin temel bileşeni olarak düşünölmelidir.

3. Eğitsel etkinlik daha esnek olmalıdır.

4. Kısaca eğitim yaşam kadar uzun bir varoluşsal süreklilik olarak tasarlanmalıdır.

1973 yılında OECD tarafından yayınlanan Yaşam Boyu Öğrenme için bir strateji adlı raporda küresel ekonomi ve rekabet ortamında meslekî hareketlilik ve kişisel öğrenmeyle ilgili olarak yaşam boyu öğrenme gerekli görölmüştür.

Yaşam boyu eğitim ile yaşam boyu öğrenme kavramları arasında fark bulunmaktadır. Yaşam boyu öğrenme kavramında, eğitimsel gelişimiyle ilgili sorumluluk kişinin kendisine verilmektedir. İstihdam edilebilir bireyler için kişi bir müşteri gibi eğitim ve öğretim pazarından kendi gereksinimlerine uygun eğitimi bireysel sorumluluğunu kullanarak seçer. UNESCO'nun 1996 yılı raporunda ise yaşam boyu eğitim kavramı kullanılmaya devam etmiştir. Bu kavram Fransızca orijinalinin çevirisidir. Yaşam boyu eğitim, mevcut eğitim sistemini yeniden yapılandırmayı ve eğitimle ilgili olup da eğitim sisteminin dışında kalan tüm potansiyeli geliştirmeyi amaçlayan genel bir düzenlemedir(MEB, 2015).

Yaşam boyu öğrenme ceza infaz kurumlarında barındırılan hükümlü ve tutuklular

için de önemli bir yere sahiptir. Ceza infaz kurumu gibi topluma kapalı bir kuruluşun içinde barındırdığı kişilerin psikolojik, sosyal, kültürel, ahlaki ve eğitim durumları şüphesiz yaşam boyu öğrenmenin alanına girmektedir. Yaşam boyu öğrenme hükümlü ve tutukluların toplumdan kopmamaları, buldukları ceza infaz kurumlarında yaşam kalitelerini yükseltmeleri, cezaevi sonrası yaşamı iyileştirecek mesleki bilgi, beceri, anlayış, sosyal tutum, kendini kontrol etme gibi beceriler kazandırması açısından önemlidir. Ceza infaz kurumlarında bir meslek sahibi olmak cezaevi sonrasında şüphesiz istihdamı artıracak, kişiyi ekonomik özgürlüğüne kavuşturacak ve toplumla daha uyumlu yaşayabilmesini sağlayacaktır. Ceza infaz kurumlarındaki eğitimin bir başka faydası ise kişiyi yeniden suç işleme eğiliminden uzak tutacak kendini kontrol etme becerisi kazandıracaktır.

2.10.Konu İle İlgili Yapılan Çalışmalar

Hancı ve Diğerleri (1999)'nin İzmir'de 241 öğretmenle yaptığı çalışmada; öğretmenlere göre bireyleri suça iten üç temel öğeden birincisi ailenin parçalanmış veya dağılmış olması ikincisi ailenin gelir düzeyinin düşük olması, üçüncüsü ise eğitimin yetersiz olmasından kaynaklı olduğunu düşündükleri bulgusu elde edilmiştir.

Yıldız'a (2004,285-286) göre planlı eğitimin bireyi suç işlemekten uzaklaştırdığı bulgusu elde edilmiştir. Ülkedeki eğitim düzeyinin yükseltilmesiyle okullu olmayan ve eğitim düzeyi düşük bireylerin çoğunlukla işledikleri, dolandırıcılık dışındaki suç türlerinin ortaya çıkma sıklığını azaldığı, eğitim düzeyi değiştikçe suçların türlerinin de farklılık gösterdiği bulgusu elde edilmiştir. Ayrıca, kişilerin eğitim düzeyi yükseldikçe, kişilerin sosyal yaşam gereksinim ve beklentilerinin yükseldiği bulgusu elde edilmiştir.

Kızmaz'a (2004, 313-314) göre Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yaptığı çalışmasında öğrenim düzeyinin, suçlulukla yakından ilintili olduğu, öğrenim düzeyinin artmasına paralel olarak suç oranlarının ciddi bir düşme eğilimi gösterdiği bulgusu elde etmiştir. Tüm öğrenim kategorileri içerisinde yüksek okul mezunlarının en az suç işleyen kesimi oluşturduğu, öğrenim faktörünün birey açısından önemi, bireyin yasal yollardan hem statü hem de meslek alanında yükselme imkânını sunması sebebiyle, eğitim kurumlarının belirli aşamasında bulunan bireylerin hukukla çelişen bir eyleme girişmeleri, onların geleceğe yönelik beklentilerini önemli ölçüde olumsuz olarak etkileyeceği ve bu sebeple, bireylerdeki bu gelecek kaygısı, onların hukuksallıkla örtüşen bir tutum ve yaşam biçimini geliştirmelerinde etkili olduğu bulunmuştur. Ayrıca eğitimin suç işleme eğilimini

engellediği, okulu terk eden veya okuldan atılan gençler arasında, suç eylemini gerçekleştirme oranının daha yüksek olduğu bulguları elde edilmiştir.

Kar ve Comertler'e (2007) göre 2000 yılına ait il bazındaki veriler kullanılarak yapılan yatay kesit analizinde toplumdaki eğitimi bireylerle suç arasında ters yönlü bir ilişki olduğu, eğitim seviyesindeki artmaya paralel olarak suç oranlarında azalmanın olduğu ve bu iki değişken arasında negatif bir ilişkinin olduğu bulunmuştur(Kar, M.ve Comertler, N. 2007,43).

Elibal (2009) 'ın 11 açık cezaevinde 717 kişiyle yaptığı çalışmasında; hükümlü ve tutukluların büyük çoğunluğunun kurumda verilen iş ve meslek edindirme çalışmalarını yeterli bulmadığı bulgusu elde edilmiştir. Ayrıca hükümlü ve tutukluların yaklaşık yarıya yakınının kütüphaneyi kullanmadıkları bulgusu da elde edilmiştir.

Yılmaz'ın (2011) Silivri ve Maltepe Açık Ceza İnfaz Kurumlarında yaptığı araştırmaya göre hükümlü ve tutuklulara verilen mesleki eğitim kursları, eğitim faaliyetleri ve psikolojik destek çalışmalarının tahliye sonrası toplumsal yaşamda yardımcı olmadığı bulgusu elde edilmiştir.

Gokduman'a (2011, 103-105) göre cezaevlerinde kalan suçluların cezalarını çektikten sonra toplum içindeki yaşamlarına dönmelerinin beklenen bir durum olduğu ancak hükümlü ve tutukluların tahliyelerinden sonra tekrar suç işlemelerini engellemek için onlara eğitim sağlamanın ceza infaz kurumu idaresi, cezaevi oğretmeni, sosyal hizmet uzmanı, psikolog ve personelin zorunlu görevi olduğu, eğitim ve sosyal kültürel faaliyetlerden uzak bir infaz neticesinde bireyin tekrar suça karışmasının olağan bir durum olduğu bulgusu elde edilmiştir.Kişilerin tekrarlayan ve suç teşkil eden eylemleri neticesinde yeni sorunlar ortaya çıktığı, herhangi bir şekilde suça karışmış, suç işlemiş kişilerin, yeniden aynı duruma duşmemelerinin önlenmesinde eğitimin önemli olduğu bulguları elde edilmiştir.

Koçak ve Altun'a (2011,115) göre hukmluların hükümlülük sonrası başarıları için bireysel istek ve becerilere sahip olmaları gerektiği ayrıca hukmluların büyük çoğunluğunun kurumlarda düzenlenen mesleki eğitimlere katıldıkları ve fayda elde ettikleri bulgusu elde edilmiştir. Eğitim seviyesi duşuk hukmluların katılımlarının yüksek olmasının, mesleki eğitim ile hükümlülük sonrasında hayata tutunma beklentilerinin arttığı bulgusu elde edilmiştir. Ayrıca hukmluların büyük bolumunun hükümlülük öncesinde işsiz olması, mesleki eğitime katılımı artırdığı bulgusu ve işsizlerin iş bulma

beklentilerinin, mesleki eğitim ile arttığı bulgusu elde edilmiştir. Yine hükümlülerin son yasal düzenlemelerden memnun olmadıkları, yasal zorunluluk olmadıkça işverenlerin kendilerini kesinlikle tercih etmeyecekleri şeklinde düşündüklerini bulgusu elde edilmiştir.

Kamer'e (2012, 25) göre hükümlülerin salıverildikten sonra bir suç işledikleri iddiası ile yakalanma oranının ceza infaz kurumunda eğitim alanların, eğitim almayanlara göre daha az olduğu bulgusu elde edilmiştir. Yine Ceza infaz kurumundan salıverildikten sonra işledikleri bir suçtan mahkum olma oranı; ceza infaz kurumunda eğitim alanlarda cezaevinde eğitim almayanlara göre daha az olduğu bulgusu elde edilmiştir. Sonuç olarak ceza infaz kurumlarında eğitim çalışmalarına katılmayan hükümlülerin eğitim çalışmalarına katılan hükümlülere göre üç kez daha fazla yeniden suç işleme olasılıklarının bulunduğu, bu kapsamda temel beceri eğitiminin yeniden suç işleme oranını düşürdüğü bulgusu elde edilmiştir.

Ergin'e (2012, 220-221) göre Cezaevi öğretmenlerinin hükümlü tutuklular kadar eğitim programlarında yer almaktan hoşnut olmadıklarını bulgusu elde edilmiştir. Ayrıca hükümlü ve tutukluların kurumda geçirdikleri süre boyunca mesleki becerilerle donatılmasının gerektiği, hem ceza infaz kurumlarında hem de tahliye sonrasında da cezaevi eğitimlerinin hükümlü ve tutuklulara olumlu etkilerinin olacağı bulgusu elde edilmiştir.

Erdem ve Altunkaya'ya (2013, 481-482) göre Silivri yerleşkesindeki 8 Ceza infaz Kurumunda 224 hükümlü ve tutukluların kitap okuma alışkanlığına ilişkin tutumlarını belirlemek ve öğrencilerin tutumları arasında yaş, doğum yeri, suç türü ve medeni durum değişkenine göre farklılık olup olmadığını incelemektir. Araştırmaya katılan öğrencilerin okuma tutum düzeyleri arasındaki ilişkinin korelasyon analizi ile incelenmesi sonucunda okuma alışkanlığına ilişkin tutum genel puanı ile sevgi-alışkanlık-gereklilik-istek-etki-yarar arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler bulunduğu bulgusu elde edilmiştir.

Soytürk (2013) Karaman M Tipi Kapalı ve Açık Ceza İnfaz Kurumunda 2013 yılında 301 hükümlü ve tutuklunun katılımıyla yaptığı çalışmasında cezaevinde kalan hükümlülerin-tutukluların sosyal hizmet uygulamalarına olan gereksinimlerinin değerlendirilmesi ve bu doğrultuda cezaevlerinde gerçekleştirilen sosyal hizmet uygulamalarının önemini ortaya koymaya çalışmıştır. Bu çalışmada hükümlü ve tutukluların ceza infaz kurumuna girmeden önceki yaşamlarında çoğunlukla gelir düzeylerinin düşük, kronik fiziksel ve psikiyatrik sorunları bulunan, madde bağımlısı ve

genellikle ceza infaz kurumuna girmeden önce adli bir sürece dâhil olan kişilerdir olduğu ve ceza infaz kurumunda bulgusu elde edilmiştir. Ayrıca bu hükümlü ve tutukluların cezaevinde görev yapan bir sosyal hizmet uzmanının varlığı ve ne iş yaptığı hakkında bilgi sahibi olmadıkları, cezaevi sakinlerinin en çok nakdi yardıma, ailelerinin ve yakın çevrelerinin sosyal desteğine, sağlık hizmetlerine, akademik ve mesleki eğitim etkinliklerine gereksinim duyduklarını, hükümlüler ve tutukluların bulgusuyla birlikte tahliye sonrası yaşamda öncelikli gereksinimlerinin düzenli bir iş sahibi olmak olduğunu, çoğunlukla ailelerinin yanına dönmeyi istediklerini, cezaevinden tahliye olduktan sonra aileleriyle ve toplumla sorun yaşayacaklarını düşünmediklerini bulgusu elde edilmiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklem, araştırmada kullanılan veri toplama tekniği ve aracı, verilerin toplanması, çözümlenmesi ve yorumlanması gibi konular ele alınmıştır.

3.1.Araştırmanın Modeli

Çalışmada yerli ve yabancı yazılı kaynaklardan, eserlerden, dergilerden faydalanılmıştır. Ayrıca Zonguldak M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, Devrek Açık Ceza İnfaz Kurumu ve A2 Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu mahkûmları ile ilgili araştırmanın amacına uygun olarak veri toplama tekniklerinden anket uygulanmıştır.

Araştırma ile Zonguldak ilindeki Beycuma M tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, Kdz Ereğli A2 Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu ile Devrek Açık Ceza İnfaz Kurumunda kalan tutuklu ve hükümlülerin eğitim faaliyetlerine yönelik tutumları değerlendirilmeye çalışılmıştır. Bu amaçla nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada model olarak genel tarama modeli kullanılmıştır. Genel tarama modeli, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel yargılara varmak amacıyla, evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarana düzenlemeleridir(Karasar,2006,79).

3.2.Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Zonguldak ilindeki üç ceza infaz kurumunda kalan 912 erkek hükümlü ve tutuklu oluşturmaktadır. Bir başka ifadeyle Beycuma M tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, Devrek Açık Ceza İnfaz Kurumu ve Kdz Ereğli A2 Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundaki tüm erkek hükümlü ve tutuklular araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Bu kadar kişiye ulaşmanın zorluğu, bazı hükümlü ve tutukluların hastanede olması, açık cezaevinde kalan bazı hükümlülerin izinde olması ve sıkı güvenlik uygulamaları nedeniyle örneklem alınması yoluna gidilmiştir. Bu amaçla aynı adli yargı ilk derece mahkemesi adalet komisyonuna bağlı toplam üç ceza infaz kurumunda bulunan hükümlülere ulaşmak için tabakalı seçkisiz örnekleme yapılmış ve 304 kişi örneklem olarak alınarak anket gönderilmiştir. Ancak doldurulan anketler incelendiğinde bazılarının eksik ve hatalı

doldurulduğu görülmüştür. Bunlar elenmiş ve toplam 231 erkek hükümlü ve tutukluya ait anket formu değerlendirilmeye alınmıştır. Böylece araştırmanın örnekleme 231 kişiden oluşmuştur.

Tablo 4: Evren ve örnekleme ilişkin veriler

Ceza İnfaz Kurumu Adı	Evren Sayısı	Örneklem Sayısı
Beycuma M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	392	136
Devrek Açık Ceza İnfaz Kurumu	482	72
Kdz Ereğli A2 Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	38	23

3.3. Veri Toplama Teknikleri

Bu araştırmanın veri kaynağını doküman analizi ve anket formlarından elde edilen bilgiler içermektedir. Doküman analizi; araştırılması hedeflenen olgu ve olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar (Yıldırım ve Şimşek 2011).

Anket formu için önce gerekli literatür taraması yapılmış ve Adalet Bakanlığı verilerinden yararlanarak Türkiye'deki cezaevlerindeki hükümlü tutuklu sayıları, mahkûmların eğitim durumları, cinsiyetleri ve yıllara göre ceza infaz kurumlarının mevcutları gibi bilgiler elde edilmiştir. Kaynak olarak Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün <http://www.cte.adalet.gov.tr> (03.06.2015 tarihinde indirildi) adresli internet sitesindeki verileri, Türkiye İstatistik Kurumunun <http://www.tuik.gov.tr> (11.06.2015 tarihinde indirildi) adresindeki adalet istatistiki verileri, Adalet Bakanlığının süreli ve süresiz yayınları, ilgili makale, ilgili araştırmalar, CGTİHK (Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun), Adalet Bakanlığının Genç ve Yetişkin Hükümlü ve Tutukluların Eğitim ve İyileştirilme İşlemleri ve Diğer Hükümler konulu 46/1 nolu genelgesi doküman analizi yapılarak kaynak olarak temel alınmıştır.

Araştırmada veriler Beycuma M tipi Kapalı Ceza infaz Kurumu, Devrek Açık Ceza İnfaz Kurumu, Ereğli A2 Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda kalmakta olan erkek hükümlü ve tutuklulara araştırmanın amacına uygun olarak hazırlanmış anket formu uygulanarak veriler elde edilmiştir.

3.4. Veri Toplama Aracı ve Uygulanması

Araştırmanın verisini toplamak üzere Ceza İnfaz Kurumlarında Verilen Eğitim Faaliyetlerini Değerlendirme Formu ölçme aracı kullanılmıştır. Ölçme aracında kapalı uçlu 50 maddeye yer verilmiştir. Hazırlanan bu anket kişisel bilgiler ve eğitim faaliyetlerinin değerlendirilmesi olarak iki ana bölümden oluşmuştur. Kişisel bilgiler bölümünde beş madde yer almaktadır. Eğitim faaliyetlerinin değerlendirilmesi bölümündeki maddeler temel eğitim faaliyetleri, mesleki eğitim faaliyetleri, dini eğitim faaliyetleri, sosyal kültürel faaliyetler ile kütüphane ve kitaplık faaliyetleri olarak beş alt bölüme ayrılmıştır. Her bölüm için hazırlanan sorular genel olarak verilen eğitimlerin sayısı ve nitelik olarak yeterli olup olmadığı, kurum çalışanlarının eğitim faaliyetlerini ne derecede desteklediği, verilen eğitim faaliyetlerine katılımın ne düzeyde olduğunu, hükümlü ve tutukluların kurum kaynaklarından ne derecede yararlandığını belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Temel eğitim faaliyetleri bölümünde on beş madde, mesleki eğitim faaliyetleri bölümünde ise on üç madde, dini eğitim faaliyetleri bölümünde ise yedi madde, sosyal kültürel faaliyetler bölümü altında altı madde ve kütüphane ve kitaplık faaliyetleri bölümünde ise dokuz madde yer almıştır. Kullandığımız anket formu beşli likert tipi şeklinde hazırlanmıştır. Anket maddeleri “kesinlikle katılmıyorum”, “katılmıyorum”, “kararsızım”, “katılıyorum”, “kesinlikle katılıyorum” olacak şekilde beşli derecelendirilmiştir. Hazırlanan taslak anketle ilgili Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğretim üyesi olan 3 kişiden uzman görüşü alınmıştır. Uzman görüşleri doğrultusunda anket formundaki bazı maddeler daha kısa ve öz hale getirilmiş, bazı maddelerin içeriği genişletilmiş ve bazı maddeler de birleştirilerek tek madde haline almıştır. Toplam 64 maddeden oluşan taslak anket formundan 14 madde soru sayısının fazlalığı ve diğer maddelere benzer sorular içerdiği gerekçesiyle çıkarılmış, bazı maddeler içerik açısından yeniden düzenlenerek nihai madde sayısı 50 olarak belirlenmiştir.

Verinin Toplanmasında, hazırlanan bu anketi cezaevlerine uygulayabilmek için Adalet Bakanlığından gerekli izinler alınmıştır. Anket formları dağıtılmadan önce kurumdaki yardım alınan personeller anket formlarının nasıl doldurulacağı ile ilgili bilgilendirilmiştir. Hükümlü ve tutuklulara anket formlarının nasıl cevaplanacağı ile ilgili bilgilendirmeler yapılmış ve 01.07.2015 ile 09.07.2015 tarihleri arasında Zonguldak M tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu ile Kdz Ereğli A2 Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda bulunan koğuşlara ceza infaz kurumu personellerinin de yardımıyla, Açık Cezaevi olan Devrek Ceza İnfaz Kurumuna da aynı tarihler arasında hükümlülerin toplandıkları noktalarda

(Konferans salonu, yemekhane derslikler, koğuşlar) anket formları dağıtılmış ve kurum personeli yardımıyla toplanmıştır.

3.5.Verilerin Analizi

Ceza İnfaz Kurumlarında Verilen Eğitim Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi anketine verdikleri yanıtlara ilişkin betimsel istatistikler hesaplanmıştır. Bağımsız değişkenler veya demografiklere göre görüşler arasında farklılık olup olmadığını test etmek amacıyla Anova ve varyans analizi yapılmıştır. Varyans analizi neticesinde aralarında fark tespit edilen ifadelerde farkın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla Tukey Testi yapılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Araştırmada elde edilen veriler kişisel bilgiler, ceza evlerinde verilen temel eğitim, mesleki eğitim, dini eğitim, sosyal kültürel faaliyetler, kütüphane ve kitaplık faaliyetleri başlıkları altında ele alınmıştır. Bu eğitim faaliyetleri kapsamında mahkûmların görüşleri, yararlanma durumları gibi konular yaşam boyu öğrenme açısından irdelenmiştir.

4.1. Kişisel Bilgiler

Araştırmanın örneklemine gire hükümlü ve tutukluların yaş, medeni durum, eğitim durumu vb. konulara ilişkin bilgiler aşağıda verilmektedir.

Tablo 5: Katılımcıların yaş durumu

Yaş Aralığı	N	%
18-22	15	6,5
23-27	24	10,4
28-32	45	19,5
33-37	46	19,9
38 ve üzeri	101	43,7
Toplam	231	100,0

Tablo 5’de hükümlü ve tutukluların yaş gruplarına göre dağılımı verilmiştir. Buna göre hükümlü ve tutukluların %6,5’i 18-22 yaş aralığında, %10,4’ü 23-27 yaş aralığına, %19,5’i 28-32 yaş aralığında, %19,9’u 33-37 yaş aralığında yer alırken %49,7’si 38 ve üzeri yaşıdadır. Dolayısı ile ankete cevap veren kişilerden %56,3’ü 38 yaşın altında yer almaktadır.

Tablo 6: Katılımcıların medeni durumu

Medeni durum	N	%
Evli	113	48,9
Bekar	76	32,9
Boşanmış	42	18,2
Toplam	231	100,0

Araştırmaya katılan kişilerin medeni durumları tablo 6’da gösterilmiştir. Tablo 6 incelendiğinde %48,9 ‘u evli, %32,9 u bekâr ve % 18,2’ si ise boşanmış hükümlü ve tutuklulardan oluşmaktadır.

Tablo 7: Katılımcıların eğitim durumu

Eğitim Durumu	N	%
Okuryazar olup bir okul bitirmeyen	14	6,1
İlkokul mezunu	82	35,5
Ortaokul veya ilköğretim mezunu	82	35,5
Lise mezunu	43	18,6
Yüksekokul fakülte veya lisansüstü mezunu	10	4,3
Toplam	231	100,0

Tablo 7’deki hükümlü ve tutukluların eğitim durumları incelendiğinde %6,1’i okuryazar olup bir okul bitirmemiş,%35,5’i ilkokul mezunu,%35,5’i ortaokul veya ilköğretim mezunu, %18,6’sı lise mezunu, %4,3’ünü yüksekokul fakülte veya lisansüstü mezunları oluşturmaktadır. Tabloda en yüksek değerlerin ilkokul mezunu ile ortaokul veya dengi okul mezunları oluştururken en düşük değeri de %4,3 ile yüksekokul, fakülte veya lisansüstü mezunları oluşturmaktadır. Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri 2015 yılı verilerine göre de Türkiye genelindeki cezaevlerindeki hükümlü ve tutukluların yaklaşık %41 ilkokul mezunu, %2,5 ‘i de yüksekokul, fakülte veya daha üst öğrenim bitiren hükümlü ve tutuklular oluşturmaktadır(CTE,2015).Bulgularımız bu anlamda Adalet Bakanlığı verileri ile paralellik göstermektedir.

Tablo 8: Katılımcıların ceza infaz kurumuna giriş sayıları

Cezaevine giriş sayısı	N	%
ilk giriş	112	48,5
2.kez giriş	47	20,3
3.kez giriş	30	13,0
4.kez giriş	16	6,9
5.kez veya daha fazla giriş	26	11,3
Toplam	231	100,0

Tablo 8’deki hükümlü ve tutukluların Ceza İnfaz Kurumuna kaçınıcı defa girdikleri ile ilgili ede edilen verilere bakıldığında; %48,5 ‘ini ilk kez girenler, %20,3’ünü ikinci kez girenler, %13’ünü 3. Kez girenler,%6,9’unu 4.kez girenler oluştururken %11,3’ünü beş

veya daha fazla girenler oluşturmaktadır. Dolayısıyla %51,5 'i ceza infaz kurumuna birden fazla kez girerken,%48,5'i ise ilk kez cezaevi koşulları ile tanışmıştır.

Tablo 9: Katılımcıların ceza infaz kurumunda kalma süreleri

Kalma Süresi	N	%
1 yıl veya daha az süre	81	35,1
2-3 yıl	79	34,2
4-5 yıl	37	16,0
6-7 yıl	20	8,7
8 yıl ve üzeri	14	6,1
Toplam	231	100,0

Ceza İnfaz Kurumunda kalma süreleri ile ilgili elde edilen bulgulara bakıldığında hükümlü ve tutukluların %35,1'i bir yıl veya daha az süredir ceza infaz kurumunda kalmakta, %34,2'si 2-3 yıl arasında ,%16'sı 4-5 yıl,%8,7'si 6-7 yıl arası,%6,1'i ise 8 yıl veya daha uzun süredir ceza infaz kurumunda kalmaktadır. Dolayısıyla ankete cevap veren tutuklu ve hükümlülerin % 69,3'ü üç yıl veya daha az süredir ceza infaz kurumunda bulunmaktadır.

Sonuç olarak araştırmaya katılan hükümlü ve tutukluların çoğunluğu 38 yaş ve daha altında, evli, ilkokul veya ilköğretim mezunudur. Bunların %51,5 'i ceza infaz kurumuna birden fazla kez girerken,%48,5'i ise ilk kez cezaevi koşulları ile tanışmıştır. Halen tutuklu ve hükümlülerin % 69,3'ü üç yıl veya daha az süredir ceza infaz kurumunda bulunmaktadır.

4.2.Temel Eğitim Faaliyetlerinin Değerlendirilmesine İlişkin Bulgular

Ceza İnfaz kurumlarında verilen eğitim faaliyetlerinin yaşam boyu öğrenme açısından değerlendirilmesi amacıyla uygulanan anket sonuçları temel eğitim, mesleki eğitim, dini eğitim, sosyal kültürel faaliyetler, kütüphane ve kitaplık faaliyetleri olarak ele alınmıştır. Ortalama değerleri yorumlamada esas alınan puan aralıkları ise (1.00-1,79) “Hiç”, (1.80-2.59) “Az”, (2.60-3.39) “ Kısmen”, (3.40-4.19) “Çok”, (4.20-5.00) “Çok Fazla” olarak belirlenmiştir.

Ceza İnfaz Kurumlarında Verilen Eğitim Faaliyetlerini Değerlendirme Formu'nda soruların ilk 15'i temel eğitim faaliyetlerinin değerlendirilmesine yöneliktir. 15 maddeye verilen cevapların ortalaması 3,28 olarak hesaplanmıştır ve katılımcıların “Temel Eğitim

Faaliyetlerini kısmen yeterli buldukları sonucuna varılmıştır. Aşağıdaki tablo 10 da “Temel Eğitim Faaliyetleri” ni içeren 15 maddeye ilişkin bulgular sunulmuştur.

Tablo 10: Temel eğitim faaliyetlerinin değerlendirilmesine ilişkin bulgular

Maddeler		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum	$\bar{X}$
1-Kurumda okuma yazma bilmeyenlere yönelik kurslar açılmaktadır.	N	40	20	34	44	93	3,56
	%	17,3	8,7	14,7	19,0	40,3	
2-Ceza İnfaz Kurumları aynı zamanda eğitim öğretim imkânları sunan bir eğitim kurumu niteliğindedir.	N	35	32	29	57	78	3,48
	%	15,2	13,9	12,6	24,7	33,8	
3-Kurumda eğitim öğretim faaliyetleri için nitelikli eğitici personel olduğunu düşünüyorum	N	46	29	55	51	50	3,12
	%	19,9	12,6	23,8	22,1	21,6	
4-Ceza infaz kurumunda sunulan eğitim ile dışarıda sunulan eğitim arasında bir fark yoktur.	N	63	50	29	50	39	2,79
	%	27,3	21,6	12,6	21,6	16,9	
5-Kurumda eğitim için ayrılan derslik yürütülen eğitim faaliyetleri nitelik olarak karşılar.	N	37	36	62	55	41	3,11
	%	16,0	15,6	26,8	23,8	17,7	
6-Merkezi sınavlara (KPSS,YGS,LYS,KPDS vb) rahatlıkla girilebilir.	N	20	17	35	63	96	3,85
	%	8,7	7,4	15,2	27,3	41,6	
7-Kurum personeli(öğretmen, kurum müdürü, infaz koruma memuru vb.) eğitim faaliyetlerinin yürütülmesinde hassasiyet gösterirler	N	26	23	53	49	80	3,58
	%	11,3	10,0	22,9	21,2	34,6	
8-Ceza İnfaz Kurumunda yürütülen eğitim faaliyetleri sayıca yeterlidir.	N	46	45	38	54	48	3,05
	%	19,9	19,5	16,5	23,4	20,8	
9-Temel eğitim faaliyetlerinin yürütülebilmesi için gerekli kaynaklar sağlanmaktadır.	N	29	37	48	53	64	3,37
	%	12,6	16,0	20,8	22,9	27,7	
10-Eğitim giderleri (sınav, harç vb) kurum tarafından karşılanmaktadır.	N	47	29	28	44	83	3,37
	%	20,3	12,6	12,1	19,0	35,9	
11-Ceza İnfaz Kurumunda yürütülen eğitim faaliyetleri nitelik olarak yeterlidir.	N	48	30	48	58	47	3,11
	%	20,8	13,0	20,8	25,1	20,3	
12-Ceza infaz kurumunda yürütülen eğitim faaliyetleri düzeye uygundur.	N	38	34	50	60	49	3,20
	%	16,5	14,7	21,6	26,0	21,2	
13-Eğitim öğretim hizmetleri sunulurken	N	51	27	46	53	54	

hükümlü tutuklu görüş ve düşünceleri dikkate alınır.	%	22,1	11,7	19,9	22,9	23,4	3,13
14-Eğitim hizmetleri sunulurken çeşitli yöntem ve tekniklerden yararlanılır.	N	33	27	59	60	52	3,30
	%	14,3	11,7	25,5	26,0	22,5	
15-Eğitim faaliyetleri yürütülürken çeşitli teknolojik araçlardan (Projeksiyon, tepegöz, bilgisayar, vb) yararlanılır.	N	54	16	47	54	60	3,21
	%	23,4	6,9	20,3	23,4	26,0	

Tablo 10'daki 1. madde incelendiğinde hükümlü ve tutukluların "kurumda okuma yazma bilmeyenlere yönelik kurslar açılmaktadır" yönergesine ilişkin olarak %17,3' kesinlikle katılmadığını, %8,7'si katılmadığını, %14,7'si kararsız olduğunu, %19'u katıldığını %40,3'ü ise kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda %49,3 okuma yazma bilmeyenlere yönelik kursların açıldığını belirtirken %26'sı ise kursların açılmadığını belirtmişlerdir. Maddenin elde edilen aritmetik ortalaması 3,56 olup hükümlü ve tutukluların çok düzeyinde katıldığı bulgusu elde edilmiştir.

Tablo 10'daki 2. madde incelendiğinde hükümlü ve tutukluların "ceza infaz kurumları aynı zamanda eğitim öğretim imkânları sunan bir eğitim kurumu niteliğindedir" yönergesine ilişkin olarak %15,2' kesinlikle katılmadığını, %13,9'u katılmadığını, %12,6'si kararsız olduğunu, %24,7'si katıldığını %33,8'i ise kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda hükümlü ve tutukluların büyük çoğunluğu %58,5 ceza infaz kurumlarını eğitim kurumları olarak da görmektedir. Elde edilen aritmetik ortalama ise 3,48 olduğundan hükümlü ve tutukluların maddeye çok düzeyinde katıldıkları söylenebilir.

Tablo 10'daki 3. Madde incelendiğinde hükümlü ve tutukluların "ceza infaz kurumlarında eğitim öğretim faaliyetleri için nitelikli eğitici personel olduğunu düşünüyorum" yönergesine ilişkin olarak %19,9' kesinlikle katılmadığını, %12,6'sı katılmadığını, %23,8'i kararsız olduğunu, %22,1'i katıldığını %21,6'sı ise kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Tablodan da anlaşılacağı üzere hükümlü ve tutuklular ceza infaz kurumunda nitelikli eğitici personel olup olmadığı konusunda büyük oranda %23,8 kararsız kalmışlardır. $\bar{X}$ = 3,12 olduğundan maddeye kısmen düzeyinde katıldıkları sonucuna varılmıştır.

Tablo 10'daki 4. madde incelendiğinde "ceza infaz kurumunda sunulan eğitim ile dışarıda sunulan eğitim arasında fark yoktur." yönergesine ilişkin bulgulara baktığımızda hükümlü ve tutukluların %27,3'ü kesinlikle katılmadığını, %21,6'sı katılmadığını, %12,6'sı

karasız olduğu, %21,6'sı katıldığı,%16,9 kesinlikle katıldığı bulgusu elde edilmiştir. Dolayısıyla hükümlü ve tutukluların büyük çoğunluğu %58,5'i ceza infaz kurumunu aynı zamanda bir eğitim kurumu olarak görmesine rağmen kurumda sunulan temel eğitim faaliyetleri ile dışarıda sunulan eğitim faaliyetleri arasında fark olduğu %48,9 oranında belirtilmiştir. Bu maddeye ilişkin görüşlere ait puanların ortalaması $\bar{X}=2,79$ olduğundan maddeye kısmen katıldıkları sonucuna varılmıştır.

Tablo 10'daki 5. madde incelendiğinde "Kurumlarda dersliğe ayrılan alan yürütülen eğitim faaliyetlerini nitelik olarak karşılar." yönergesine ilişkin bulgulara bakıldığında hükümlü ve tutukluların %16'sı kesinlikle katılmadığı,%15,6'sı katılmadığı,%26,8 'i karasız olduğu, %23,8'i katıldığı,%17,7'sinin kesinlikle katıldığı bulgusu elde edilmiştir. Dolayısıyla hükümlü ve tutukluların %41,6'sı dersliğe ayrılan alanın yürütülen eğitim faaliyetlerini nitelik olarak karşılamadığını savunurken; %41,5'ininde nitelik olarak yeterli gördüğünü belirtmiştir. Bu maddeye ilişkin verilen görüşlere ait puanların ortalaması $\bar{X}=3,11$ olduğundan maddeye kısmen düzeyinde katıldıkları sonucuna varılmıştır.

Tablo 10'daki 6. madde incelendiğinde "Kurumda merkezi sınavlara (KPSS,YGS,LYS,KPDS vb.) rahatlıkla girilebilir." yönergesine ilişkin bulgulara bakıldığında hükümlü ve tutukluların %8,7'si kesinlikle katılmadığı,%7,4'ü katılmadığı, %15,2'si karasız olduğu, %27,3'ü katıldığı,%41,6 kesinlikle katıldığı bulgusu elde edilmiştir. Hükümlü ve tutukluların %68,9'u rahatlıkla merkezi sınavlara katılabildiğini %16,1 katılamadığını bildirmiştir. Bu maddeye ilişkin verilen görüşlere ait puanların ortalaması $\bar{X}=3,85$ olduğundan maddeye çok düzeyinde katıldıkları sonucuna varılmıştır. Ceza infaz kurumunda kalan hükümlü ve tutukluların merkezi sınavlara girmekte sıkıntı yaşamadıkları söylenebilir.

Tablo 10'daki 7. madde incelendiğinde "Ceza İnfaz kurumu personeli (Öğretmen, kurum müdürleri, infaz ve koruma memurları vb.) eğitim faaliyetlerinin yürütülmesi için hassasiyet gösterir." yönergesine ilişkin bulgulara bakıldığında hükümlü ve tutukluların %11,3'ünün kesinlikle katılmadığı,%10' unun katılmadığı, %22,9'unun kararsız olduğu, %21,2'sinin katıldığı, %34,6'sının kesinlikle katıldığı bulgusu elde edilmiştir. Hükümlü ve tutukluların %55,8'i ceza infaz kurumu personelinin eğitim faaliyetlerinin yürütülmesi için hassasiyet gösterdiğini belirtmiştir. Bu maddeye ilişkin verilen görüşlere ait puanların ortalaması $\bar{X}=3,58$ olduğundan maddeye çok düzeyinde katıldıkları sonucuna varılmıştır.

Ceza infaz kurumlarında çalışan personelin hükümlü ve tutuklu eğitiminin farkında olduklarını, hükümlü ve tutuklulara eğitim hizmetleri sunulurken hassas davrandıkları söylenebilir.

Tablo 10'daki 8. madde incelendiğinde "Ceza İnfaz kurumunda sunulan eğitim faaliyetleri sayıca yeterlidir." yönergesine ilişkin bulgulara bakıldığında hükümlü ve tutukluların %19,9'u kesinlikle katılmadığı, %19,5'i katılmadığı, %16,5'i kararsız olduğu, %23,4'ü katıldığı, %20,8'i kesinlikle katıldığını bildirmiştir. Hükümlü ve tutukluların %39,4'ü temel eğitim faaliyetlerinin sayıca yeterli olmadığını düşüncesine karşılık, 44,2'si yeterli olduğunu belirtmiştir. Bu maddeye ilişkin verilen görüşlere ait puanların ortalaması $\bar{X} = 3,05$ olduğundan maddeye kısmen düzeyinde katıldıkları sonucuna varılmıştır. Hükümlü ve tutukluların eğitim almaya istekli oldukları söylenebilir.

Tablo 10 'daki 9. madde incelendiğinde "Temel eğitim faaliyetlerinin yürütülebilmesi için gerekli kaynaklar sağlanmaktadır." yönergesine ilişkin bulgulara bakıldığında hükümlü ve tutukluların %12,6'sı kesinlikle katılmadığı, %16'sı katılmadığı, %20,8'i kararsız olduğu, %22,9'u katıldığını, %27,7'si kesinlikle katıldığını bildirmiştir. Dolayısıyla hükümlü ve tutukluların %50,6'sı eğitim faaliyetlerinin yürütülebilmesi için yeterli kaynakların sağlandığını belirtmişlerdir. Bu maddeye ilişkin verilen görüşlere ait puanların ortalaması $\bar{X} = 3,37$ olduğundan maddeye kısmen düzeyinde katıldıkları sonucuna varılmıştır.

Tablo 10'daki 10. madde incelendiğinde "Eğitim giderleri (sınav, harç vb.) kurum tarafından karşılanmaktadır." yönergesine ilişkin bulgulara bakıldığında hükümlü ve tutukluların %20,3'ü kesinlikle katılmadığı, %12,6'sı katılmadığı, %12,1'i kararsız olduğu, %19'u katıldığını, %35,9'u kesinlikle katıldığını bildirmiştir. Dolayısıyla hükümlü ve tutukluların %32,9'u eğitim giderlerinin kurum tarafından karşılanmadığını belirtmesine karşın %54,9'u eğitim giderlerinin kurum tarafından karşılandığını belirtmiştir. Bu maddeye ilişkin verilen görüşlere ait puanların ortalaması $\bar{X} = 3,37$ olduğundan maddeye kısmen düzeyinde katıldıkları sonucuna varılmıştır. Hükümlü ve tutukluların eğitim giderlerinin bir kısmının kurum tarafından karşılandığı ancak bunun yeterli olmadığı söylenebilir.

Tablo 10'daki 11. Madde incelendiğinde "Ceza infaz kurumlarındaki eğitim faaliyetleri nitelik olarak yeterlidir." maddesine ilişkin olarak %20,8'i kesinlikle katılmadığını, %13'ü katılmadığını, %20,8'i kararsız olduğunu, %25,1'i katıldığını, %20,3'ü

kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Dolayısıyla hükümlü ve tutukluların %48,4'ü temel eğitim faaliyetlerini nitelik olarak yeterli bulurken %33,8'i yetersiz bulmaktadır. Ayrıca bu konuda %20,3 gibi büyük bir oran da kararsız olduğunu bildirmiştir. Bu maddeye ilişkin verilen görüşlere ait puanların ortalaması $\bar{X}=3,11$ olduğundan maddeye kısmen düzeyinde katıldıkları sonucuna varılmıştır.

Tablo 10'daki 12. madde incelendiğinde "Ceza infaz kurumunda yürütülen eğitim faaliyetleri hükümlü ve tutukluların düzeyine uygundur." maddesine ilişkin olarak %16,5'i kesinlikle katılmadığını,%14,7'si katılmadığını,%21,6'sı kararsız olduğunu,%26'sı katıldığını,%21,2'si de kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Dolayısıyla hükümlü ve tutukluların %47,2'si temel eğitim faaliyetlerinin düzeye uygun olduğunu düşünürken %31,2 de düzeye uygun olmadığını düşünmektedir. Ayrıca bu konuda % 21,6 oranında kararsız kalan bir kesimin yer aldığı bulgusu elde edilmiştir. Bu maddeye ilişkin verilen görüşlere ait puanların ortalaması $\bar{X}=3,20$ olduğundan kısmen düzeyinde katıldıkları sonucuna varılmıştır. Hükümlü ve tutukluların çoğunluğunun ilkokul veya ortaokul düzeyinde eğitim almış olmaları verilen eğitim faaliyetlerinin düzeylerine uygun olup olmadığı konusunda kararsız kalmalarına sebep olmuş olabilir.

Tablo 10'daki 13. madde incelendiğinde "Eğitim hizmetleri sunulurken hükümlü tutuklu görüş ve düşünceleri dikkate alınır." maddesine ilişkin olarak %22,1'i kesinlikle katılmadığını,%11,7'si katılmadığını,%19,9'u kararsız olduğunu,%22,9'u katıldığını,%23,4'ü de kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Hükümlü ve tutukluların %46,3'ü eğitim hizmetleri sunulurken hükümlü ve tutuklu görüşlerinin dikkate alındığını, %33,8 'i de görüşlerinin dikkate alınmadığını belirtmişlerdir. Bu maddeye ilişkin verilen görüşlere ait puanların ortalaması $\bar{X}=3,13$ olduğundan maddeye kısmen düzeyinde katıldıkları sonucuna varılmıştır.

Tablo 10'daki 14. madde incelendiğinde "Eğitim hizmetleri sunulurken çeşitli yöntem ve tekniklerden yararlanır." maddesine ilişkin olarak %14,3'ü kesinlikle katılmadığını,%11,7'si katılmadığını,%25,5'i kararsız olduğunu,%26'sı katıldığını,%22,5'i de kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Hükümlü ve tutukluların %48,5'i eğitim hizmetleri sunulurken çeşitli yöntem ve tekniklerden yararlandığını düşünürken %25,5 gibi büyük bir kesimin de bu konuda kararsız kaldığı bulgusuna ulaşılmıştır. Bu maddeye ilişkin verilen görüşlere ait puanların ortalaması $\bar{X}=3,30$ olduğundan maddeye kısmen düzeyinde katıldıkları sonucuna varılmıştır.

Tablo 10'daki 15. madde incelendiğinde ‘‘Eğitim faaliyetleri yürütülürken çeşitli teknolojik araçlardan (projeksiyon, tepegöz, bilgisayar vb.) yararlanılır.’’ maddesine ilişkin olarak %23,4’ kesinlikle katılmadığını,%6,9’u katılmadığını,%20,3’ kararsız olduğunu,%23,4’ katıldığını, %26’sı da kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Hükümlü ve tutukluların %49,4’ eğitim faaliyetleri yürütülürken teknolojik araçlardan yararlanıldığını, %30,3’ teknolojik araçlardan yararlanılmadığını belirtmiştir. Bu maddeye ilişkin verilen görüşlere ait puanların ortalaması $\bar{X}=3,21$ olduğundan maddeye kısmen katıldıkları sonucuna varılmıştır.

Temel eğitim faaliyetlerinin değerlendirilmesine ilişkin olarak tablo 10 incelendiğinde en büyük aritmetik ortalama $\bar{X}=3,85$ ile 6. Madde olan ‘‘merkezi sınavlara (KPSS,YGS,LYS,KPDS vb.)rahatlıkla girilebilir’’ maddesi olurken; 4. madde olan ‘‘ceza infaz kurumunda sunulan eğitim ile dışarıda sunulan eğitim arasında fark yoktur’’ maddesi de aritmetik ortalaması $\bar{X}=2,79$ ile en düşük olan madde olduğu bulgusu elde edilmiştir. Maddeler ile ilgili olarak birinci, ikinci, altıncı ve yedinci maddeye katılımın çok düzeyinde olduğu sonucuna varılmış, ayrıca dokuz, on ve on dördüncü maddelerin aritmetik ortalamalarından kısmen düzeyinde katıldıkları bulgusu elde edilse de çok düzeyine yaklaştıkları sonucuna varılmıştır.

4.2.1 Temel Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Görüşlerin Medeni Duruma Göre Farklılığını Test Eden Anova sonuçları

Temel Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Görüşlerden elde edilen puanların medeni duruma göre farklılığını test etmeden önce dağılımların normalliği test edilmiştir. Bu amaçla yapılan Kolmogrov smirnov değerı 0,075 olduğu 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı bulunmuştur.($p=0,075$; $p>0,05$). Varyansların homojenliğini test etmek amacıyla yapılan Levene testi sonucunda elde edilen değer 0,456’dır ve bu değer 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı bulunmuştur ($p>0,05$). Varyans analizi sonuçları Tablo 11’de sunulmuştur.

Tablo 11: Temel eğitim faaliyetlerine ilişkin puanların medeni duruma göre farklılığını test eden varyans analizi sonuçları

Kareler Toplamı	Serbestlik derecesi	Kareler ortalaması	F	P
------------------------	----------------------------	---------------------------	----------	----------

Gruplar Arası	50,101	2	25,050		
Grup içi	49881,077	228	218,777	,115	,892
Toplam	49931,177	230			

Tablo 11 incelendiğinde hesaplanan F değeri 0,115 manidarlık düzeyinde anlamlı fark bulunmamıştır. Bu sonuç medeni durumun temel eğitim faaliyetlerine ilişkin puanlar üzerinde farklılık oluşturmadığını ortaya koymuştur ($F_{2,228}=0,115$; $p>0,05$).

4.2.2. Temel Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Görüşlerin Ceza İnfaz Kurumunda Kalma Sürelerine Göre Farklılığını Test Eden Anova sonuçları

Grupların varyanslarının eşitliğinin test edilmesi için Levene Testi sonucunda 0,770 değeri bulunmuştur ($p=0,770$; $p>0,05$). Bu sonuca göre varyansların eşit olduğu sonucuna varılmıştır. Anova testine ilişkin bulgular tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12: Temel eğitim faaliyetlerine ilişkin görüşlerin ceza infaz kurumunda kalma sürelerine göre farklılığını test eden anova sonuçları

	Kareler Toplamı	Serbestlik derecesi	Kareler ortalaması	F	P
Gruplar Arası	941,203	4	235,301		
Grup içi	48989,974	226	216,770	1,085	,364
Toplam	49931,177	230			

Hesaplanan F değeri 1,085 olarak hesaplanmış ve bu değer 0,05 düzeyinde bulunmamıştır ($p>0,05$).

4.2.3 Temel Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Görüşlerin Eğitim Durumuna Göre Farklılığını Test Eden Anova sonuçları

Hükümlü ve tutukluların eğitim durumunun temel eğitim faaliyetlerinin değerlendirilmesi puanı üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturup oluşturmadığı belirlemek için Anova yapılmıştır. Levene testi uygulanmış ve Levene testine göre değeri 0,898 olarak hesaplanmıştır. Bu değer anlamlı bulunmamıştır ($p=0,898$; $p>0,05$). Grupların varyanslarının eşit olduğu bulunmuştur. Anova testine ilişkin sonuçlar tablo 13’te sunulmuştur.

Tablo 13: Temel eğitim faaliyetlerine ilişkin görüşlerin eğitim durumlarına göre farklılığını test eden anova sonuçları

	Kareler Toplamı	Serbestlik derecesi	Kareler ortalaması	F	P
Gruplar Arası	1163,730	4	290,932	1,348	,253
Grup içi	48767,448	226	215,785		
Toplam	49931,177	230			

Hesaplana F değeri 1,348 olarak bulunmuştur. Bu değer 4 ve 226 serbestlik derecesinde anlamlı bulunmamıştır. [$F_{4,226}=1,348$; $p>0,05$].

4.2.4. Temel Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Görüşlerin Yaşa Göre Farklılığını Test Eden Anova sonuçları

Hükümlü ve tutukluların yaş dağılımının temel eğitim faaliyetlerinin değerlendirilmesi puanı üzerindeki etkisinin olup olmadığını belirlemek için Anova yapılmıştır. Levene testi değeri 0,412 olarak hesaplanmıştır. Bu değer anlamlı bulunmamıştır. Grupların varyanslarının eşit olduğu bulunmuştur. Anova testine ilişkin sonuçlar tablo 14' te sunulmuştur

Tablo 14: Temel eğitim faaliyetlerine ilişkin görüşlerin yaşa göre farklılığını test eden anova sonuçları

	Kareler Toplamı	Serbestlik derecesi	Kareler ortalaması	F	P
Gruplar Arası	293,654	4	73,414		
Grup içi	49637,523	226	219,635	,334	,855
Toplam	49931,177	230			

Hesaplanan F değeri 0,334 olarak bulunmuş ve bu değer 0,05 düzeyinde anlamlı bulunmamıştır [$F_{4,226}=0,334$; $p>0,05$]. Bu durum yaşın temel eğitim faaliyetlerine ilişkin puanlar üzerinde farklılık oluşturmadığını ortaya koymuştur.

4.2.5. Temel Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Görüşlerin Ceza İnfaz Kurumuna Giriş Sayısına Göre Farklılığını Test Eden Anova sonuçları

Temel Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Görüşlerden elde edilen puanların ceza infaz kurumuna giriş sayısına göre farklılık oluşturup oluşturmadığını belirlemek için Anova yapılmıştır. Bu amaçla varyansların homojenliğini test etmek amacıyla yapılan Levene testi değeri 0,456 olarak hesaplanmıştır. Bu değer anlamlı bulunmamıştır. Grupların eşit varyanslarının eşit olduğu bulunmuştur Anova testine ilişkin sonuçlar tablo 15'te sunulmuştur.

Tablo 15: Temel eğitim faaliyetlerine ilişkin görüşlerin ceza infaz kurumuna giriş sayısına göre farklılığını test eden anova sonuçları

	Kareler Toplamı	Serbestlik derecesi	Kareler ortalaması	F	P
Gruplar Arası	293,654	4	73,414	,334	,855
Grup içi	49637,523	226	219,635		
Toplam	49931,177	230			

F değeri 0,334 olarak hesaplanmış ve bu değer 0,05 düzeyinde anlamlı bulunmamıştır. [$F_{4,226}=334$; $p>0,05$]. Bu durum temel eğitim faaliyetlerine ilişkin puanlar üzerinde farklılık oluşturmadığını ortaya koymuştur.

4.3. Mesleki Eğitim Faaliyetlerinin Değerlendirilmesine İlişkin Bulgular

Ceza İnfaz kurumlarında verilen eğitim faaliyetlerinin yaşam boyu öğrenme açısından değerlendirilmesi (Zonguldak ili örneği) adlı anket formunun 16-28 'inci maddeleri mesleki eğitim faaliyetlerinin değerlendirilmesine ilişkin hazırlanmıştır.

Tablo 16: Mesleki eğitim faaliyetlerini içeren maddelere ilişkin bulgular

Maddeler		Kesinlikle	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle	$\bar{X}$
		katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	katılıyorum	
1- Kurumda sık meslek edindirme kursları açılmaktadır	N	47	32	35	53	64	3,23
	%	20,3	13,9	15,2	22,9	27,7	
2-Kurumda açılan meslek edindirme kurslarının yeterince faydalı olduğunu	N	44	23	42	60	62	3,31
	%	19,0	10,0	18,2	26,0	26,8	

düşünüyorum.							
3- İsteyen her hükümlü veya tutuklu kurumda açılan en az 1 kursa katılabilecek olanaklara sahiptir.	N	44	15	32	65	75	3,48
	%	19,0	6,5	13,9	13,9	28,1	
4- Kurumda kalanlar her zaman eğitim öğretim faaliyetleri, meslek edindirme kursları vb. kurslara katılmak için teşvik edilir.	N	46	28	40	50	67	3,27
	%	19,9	12,1	17,3	21,6	29,0	
5- Ceza infaz kurumunda verilen kurs bitirme sertifikaları dışarıda işime yarar.	N	46	24	63	50	75	3,36
	%	19,9	10,4	15,6	21,6	35,5	
6-Kurumda açılan kurslar Ceza İnfaz Kurumu içerisindeki yaşayışımı kolaylaştırmaktadır.	N	49	28	33	53	68	3,27
	%	21,2	12,1	14,3	22,9	29,4	
7- Ceza İnfaz Kurumunda bir meslek sahibi oldum	N	72	32	34	42	51	2,86
	%	31,2	13,9	14,7	18,2	22,1	
8- Ceza İnfaz Kurumunda kendini geliştirmek isteyen bireylere yeterince imkân sunulmaktadır.	N	56	32	53	47	43	2,95
	%	24,2	13,9	22,9	20,3	18,6	
9- Kurumda açılan mesleki kurslar dışarıda ihtiyaç duyulan mesleklere yöneliktir.	N	49	31	42	63	46	3,11
	%	21,2	13,4	18,2	27,3	19,9	
10- Kurumda açılan mesleki eğitim kursları sayı ve nitelik olarak yeterlidir.	N	69	36	46	46	34	2,74
	%	29,9	15,6	19,9	19,9	14,7	
11- Meslek edindirme kurslarında uygun öğretim yöntem ve teknikleri kullanılmaktadır.	N	69	36	46	46	34	3,00
	%	29,9	15,6	19,9	19,9	14,7	
12- Açılan meslek edindirme kursları için verilen süre yeterlidir.	N	54	33	42	58	44	3,02
	%	23,4	14,3	18,2	25,1	19,0	
13- Açılan mesleki eğitim kurslarının sonucunda yapılan sıvalar başarıyı değerlendirmek için yeterlidir.	N	45	34	39	60	43	3,09
	%	19,5	14,7	21,2	26,0	18,6	

Tablo 16'daki 1. madde incelendiğinde "Kurumda sık sık meslek edindirme kursları açılmaktadır" maddesine ilişkin verilere bakıldığında hükümlü ve tutukluların % 20,3'ü kesinlikle katılmadığını, %13,3'ü katılmadığını, %15,2'si kararsız olduklarını, %22,9'u katıldığını, %27,7'si kesinlikle katıldığını belirtmişlerdir. Dolayısıyla hükümlü ve tutukluların %50,6'sı kurumda sık sık meslek edindirme kursları açıldığını belirtmişlerdir. Bu maddeye ilişkin görüşlere ait puanların ortalaması $\bar{X} = 3,23$ olduğundan bu maddeye katılım kısmen düzeyinde olduğu sonucuna varılmıştır. Hükümlü ve tutuklulara yönelik meslek edindirme kurslarının açıldığı ancak ihtiyaçlarını tamamen karşılayacak düzeyde olmadı söylenebilir.

Tablo 16'daki 2. madde incelendiğinde "Ceza infaz kurumunda açılan meslek edindirme kursları yeterince faydalıdır" maddesine ilişkin verilere bakıldığında hükümlü ve tutukluların %19'u kesinlikle katılmadığını, %10'u katılmadığını,%18,2'si kararsız olduğunu,% 26'sı katıldığını,%26,8'i de kesinlikle katıldığını belirtmişlerdir. Kısaca hükümlü ve tutukluların %29'u açılan meslek edindirme kurslarının faydalı olmadığını düşünürken,%52,8 gibi büyük çoğunluğun açılan bu kursların faydalı olduğunu düşündükleri söylenebilir. Bu maddeye ilişkin görüşlere ait puanların ortalaması $\bar{X} = 3,31$ olduğundan bu maddeye kısmen düzeyinde katıldıkları sonucuna varılmıştır. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda hükümlü ve tutukluların meslek edindirme kurslarının öneminin farkında oldukları söylenebilir.

Tablo 16'daki 3. madde incelendiğinde " hükümlü ve tutukluların ceza infaz kurumunda açılan meslek edindirme kurslarından en az birine katılabilecek olanaklara sahip olduğuna" ilişkin % 19,'u kesinlikle katılmadığını, %6,5 'i katılmadığını, %13,9'u kararsız olduğunu,% 28,1'i katıldığını, %32,5 ise kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Bu tablodan da anlaşılacağı üzere hükümlü ve tutukluların %60,6'sı gibi büyük bir oranla kurumda açılan meslek edindirme kurslarından en az birine katılabilecek olanaklara sahip olduğunu belirtmişlerdir. Bu maddeye ilişkin görüşlere ait puanların ortalaması $\bar{X} = 3,48$ olduğundan bu maddeye çok oranında katıldıkları sonucuna varılmıştır.

Tablo 16'daki 4. madde incelendiğinde "kurumda kalan tutuklu ve hükümlülerin her zaman eğitim öğretim faaliyetleri, meslek edindirme kursları vb. kurslara katılmaları için teşvik edilir" maddesine ilişkin bulgulara bakıldığında %19,9'u bu duruma kesinlikle katılmadığını, %12,1'i katılmadığını, %17,3'ü kararsız olduğunu, %21,6'sı katıldığını % 29'u ise kesinlikle katıldığını belirtmişlerdir. Hükümlü ve tutukluların %50,6'sı kurumda açılan meslek edindirme kurslarına katılmaları konusunda teşvik edildikleri bulgusu elde edilmiştir. Bu maddeye ilişkin görüşlere ait puanların ortalaması $\bar{X} = 3,27$ olduğundan kısmen katıldıkları sonucuna varılmıştır.

Tablo 16'daki 5. madde incelendiğinde "cezaevinde açılan meslek edindirme kursları sonunda verilen sertifikalar dışarıda işime yarar " maddesine ilişkin hükümlü ve tutukluların %19,9'u kesinlikle katılmadığını,%10,4'ü katılmadığını, %15,6'sı kararsız olduğunu, %21,6'sı katıldığını, %32,5 'inin de kesinlikle katıldığı bulgusu elde edilmiştir. Dolayısıyla hükümlü ve tutukluların %54,1 cezaevinde aldıkları meslek edindirme sertifikalarının dışarıda işlerine yarayacağını düşündükleri bulgusu elde edilmiştir. Bu

maddeye ilişkin görüşlere ait puanların ortalaması $\bar{X}=3,36$ olduğundan bu maddeye kısmen düzeyinde katıldıkları sonucuna varılmıştır.

Tablo 16'daki 6. madde incelediğinde " Ceza infaz kurumunda açılan meslek edindirme kursları cezaevi yaşamımı kolaylaştırır " maddesine ilişkin hükümlü ve tutukluların %21,2'si kesinlikle katılmadığı %12,1'i katılmadığı, %14,3'ü kararsız olduğu, %22,9'u katıldığı ve % 29,4 kesinlikle katıldığı bulgusu elde edilmiştir. Hükümlü ve tutukluların %52,3'ü açılan meslek edindirme kurslarının cezaevi yaşamını kolaylaştırdığı, %33,3 kolaylaştırmadığını düşündükleri bulgusu elde edilmiştir. Bu maddeye ilişkin görüşlere ait puanların ortalaması $\bar{X}=3,27$ olduğundan bu maddeye kısmen düzeyinde katıldıkları sonucuna varılmıştır.

Tablo 16'daki 7. madde incelendiğinde " ceza infaz kurumunda bir meslek sahibi oldum" maddesine ilişkin bulgular yer almaktadır. Buna göre hükümlü ve tutuklular % 21,2'si kesinlikle katılmadığı, %13,9'u katılmadığı,%14,7'si kararsız olduğu, %18,2 si katıldığı, %22,1'i ise kesinlikle katıldığı bulgusu elde edilmiştir.. Elde edilen bulgular doğrultusunda hükümlü ve tutukluların %45,1'i ceza evinde meslek sahibi olmadıklarını belirtmişlerdir. Bu maddeye ilişkin görüşlere ait puanların ortalaması $\bar{X}=2,86$ olduğundan bu maddeye kısmen düzeyinde katıldıkları sonucuna varılmıştır.

Tablo 16'daki 8. madde incelendiğinde " Ceza infaz kurumunda kendini geliştirmek isteyen bireylere yeterince imkân sunulmaktadır " maddesine ilişkin olarak %24,2 kesinlikle katılmadığı, %13,9'unun katılmadığı, %22,9'unun kararsız kaldığı, %20,3 katıldığı, %19%6 kesinlikle katıldığı bulgusu elde edilmiştir. Dolayısıyla %38,1 oranında kendini geliştirmek isteyenlere yeterince imkân sağlanmadığını söylerken, %38,9' imkânların sağlandığını ve %22,9 oranında da bu konuda kararsız kaldığı bulgusu elde edilmiştir. Bu maddeye ilişkin görüşlere ait puanların ortalaması $\bar{X}=2,95$ olduğundan bu maddeye kısmen düzeyinde katıldıkları sonucuna varılmıştır.

Tablo 16'daki 9. madde incelendiğinde" Ceza İnfaz Kurumlarında açılan meslek edindirme kurslarının dışarıda ihtiyaç duyulan mesleklere yöneliktir." maddesine ilişkin olarak hükümlü ve tutukluların % 21,2 'si kesinlikle katılmadığını, %13,4'ü katılmadığını, %18,2'si kararsız kaldığını, %27,3'ü katıldığını ve %19,9'u kesinlikle katıldığı bulgusu elde edilmiştir. Hükümlü ve tutuklular % 35,6 oranında kurumda açılan meslek edindirme kurslarının dışarıda ihtiyaç duyulan mesleklere yönelik olmadığını belirtirken, %47,2'si ihtiyaç duyulan mesleklere yönelik olduğunu belirtmişlerdir. Bu maddeye ilişkin görüşlere

ait puanların ortalaması $\bar{X}=3,11$ olduğundan bu maddeye kısmen düzeyinde katıldıkları sonucuna varılmıştır.

Tablo 16'daki 10. madde incelendiğinde "Kurumda açılan mesleki eğitim kursları sayı ve nitelik olarak yeterlidir" maddesine hükümlü ve tutukluların %29,9 u kesinlikle katılmadığı ,%15,6'sı katılmadığı ,%19,9 'u kararsız olduğunu , %19,9'u katıldığını, %14,7'si kesinlikle katıldığı bulgusu elde edilmiştir. Dolayısıyla hükümlü ve tutukluların %45,5'i kurumda açılan meslek eğitim kurslarının sayı ve nitelik olarak yeterli olmadığını düşünmektedir. Bu maddeye ilişkin görüşlere ait puanların ortalaması $\bar{X}=2,74$ olduğundan bu maddeye kısmen düzeyinde katıldıkları sonucuna varılmıştır.

Tablo 16'daki 11. madde incelendiğinde " meslek edindirme kurslarında uygun öğretim yöntem ve teknikleri kullanılmaktadır " maddesine ilişkin olarak hükümlü ve tutukluların % 29,9'u kesinlikle katılmadığı,%16,6'sı katılmadığı, %19,9'u kararsız olduğu, %19,9 'u katıldığı ve %14,7'sinin kesinlikle katıldığı bulgusu elde edilmiştir. Dolayısıyla hükümlü ve tutukluların büyük çoğunluğu %45,5'i meslek edindirme kurslarında uygun öğretim yöntem ve tekniğinin kullanılmadığını düşünmektedir. Bu maddeye ilişkin görüşlere ait puanların ortalaması $\bar{X}=3,00$ olduğundan bu maddeye kısmen düzeyinde katıldıkları sonucuna varılmıştır.

Tablo 16'daki 12. madde incelendiğinde "Cezaevinde açılan meslek edindirme kursları için verilen süre yeterlidir" maddesine ilişkin olarak hükümlü ve tutukluların %23,4'ü kesinlikle katılmadığı, %14,3'ü katılmadığı, %18,2'sinin kararsız olduğu, %25,1'inin katıldığı, % 19'unun da kesinlikle katıldığı bulgusu elde edilmiştir. Dolayısıyla hükümlü ve tutukluların %37,7 'si meslek edindirme kursları için verilen süreyi yetersiz bulurken % 18,2'sinin de bu konuda kararsız olduğu bulgusu elde edilmiştir. Bu maddeye ilişkin görüşlere ait puanların ortalaması $\bar{X}=3,02$ olduğundan bu maddeye kısmen düzeyinde katıldıkları sonucuna varılmıştır.

Tablo 16'daki 13. madde incelendiğinde "Ceza infaz kurumunda açılan meslek edindirme kursları sonunda yapılan sınavlar başarıyı değerlendirmek için yeterlidir." maddesi ile ilgili olarak %19,5'inin kesinlikle katılmadığı, %14,7'sinin katılmadığı, %21,2'sinin kararsız olduğu, %26'nın katıldığı, % 18,6'sının kesinlikle katıldığı bulgusu elde edilmiştir. Dolayısıyla % 44,6'sı meslek edindirme kursları sonunda yapılan sınavların başarıyı değerlendirmek için yeterli olduğunu belirtirken %21,2'lik bir kısım da bu konuda kararsız olduğunu bulgusu elde edilmiştir. Bu maddeye ilişkin görüşlere ait

puanların ortalaması $\bar{X}=3,09$ olduğundan bu maddeye kısmen düzeyinde katıldıkları sonucuna varılmıştır.

Mesleki eğitim faaliyetlerinin değerlendirilmesine ilişkin olarak Tablo 16 incelendiğinde $\bar{X}=3,48$ ile 3. madde olan “isteyen her hükümlü ve tutuklu kurumda açılan en az bir meslek edindirme kursuna katılabilecek olanaklara sahiptir” maddesinin en yüksek aritmetik ortalamaya sahip olduğu; $\bar{X}=2,74$ ile katılımın en az sağlandığı madde olan “kurumda açılan mesleki eğitim kursları sayı ve nitelik olarak yeterlidir” maddesinin olduğu bulgusu elde edilmiştir. Genel anlamda mesleki eğitim faaliyetlerini içeren maddelere ilişkin olarak %16 civarında bir kararsızlık olduğu bulgusu elde edilmiştir. Sadece 3. maddeye katılımın çok düzeyinde olduğu, 2 ve 5. maddelere katılım kısmen düzeyinde olmasına rağmen çok seviyesine yaklaştığı sonucuna varılmıştır. Buradan elde edilen veriler doğrultusunda hükümlü ve tutukluların eğitim ihtiyaçlarının farkında olduğu söylenebilir.

4.3.1. Mesleki Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Görüşlerin Medeni Duruma Göre Farklılığını Test Eden Anova sonuçları

Mesleki Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Görüşlerden elde edilen puanların medeni duruma göre farklılığını test etmeden önce dağılımların normalliği test edilmiştir. Bu amaçla yapılan Kolmogrov smirnov sonucu 0,065 olarak bulunmuş ve 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı bulunmuştur. ($p>0,05$). Varyansların homojenliğini test etmek amacıyla yapılan Levene testi sonucunda elde edilen değer 0,798’dir ve bu değer 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Anova testine ilişkin sonuçlar tablo 17’de sunulmuştur.

Tablo 17: Mesleki eğitim faaliyetlerine ilişkin puanların medeni duruma göre farklılığını test eden varyans analizi sonuçları

	Kareler Toplamı	Serbestlik derecesi	Kareler ortalaması	F	P
Gruplar Arası	231,653	2	115,826		
Grup içi	45886,763	228	201,258	,576	,563
Toplam	46118,416	230			

Tablo 17 incelendiğinde hesaplanan F değeri 0,576 hesaplanmıştır ve bu değer 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı bulunmamıştır. ($F_{2,228}=0,576$; $p>0,05$). bu durum medeni durumun mesleki eğitim faaliyetlerine ilişkin puanlar üzerinde farklılık oluşturmadığını ortaya koymuştur.

4.3.2. Mesleki Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Görüşlerin Ceza İnfaz Kurumunda Kalma Sürelerine Göre Farklılığını Test Eden Anova sonuçları

Grupların varyanslarının eşitliğinin test edilmesi için Levene Testi sonucu 0,327 olarak bulunmuştur. Bu değer 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı bulunmamıştır. Anova testine ilişkin sonuçlar tablo 18 de verilmiştir.

Tablo 18: Mesleki eğitim faaliyetlerine ilişkin görüşlerin ceza infaz kurumunda kalma sürelerine göre farklılığını test eden anova sonuçları

	Kareler Toplamı	Serbestlik derecesi	Kareler ortalaması	F	P
Gruplar Arası	714,453	4	178,613	,889	,471
Grup içi	45403,962	226	200,902		
Toplam	46118,416	230			

Tablo 18 incelendiğinde F değeri 0,889 olarak hesaplanmıştır ve bu değer 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı bulunmamıştır. ($F_{4,226}=0,889$; $p>0,05$).

4.3.3. Mesleki Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Görüşlerin Eğitim Durumuna Göre Farklılığını Test Eden Anova sonuçları

Hükümlü ve tutukluların eğitim durumunun mesleki eğitim faaliyetlerinin değerlendirilmesi puanı üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturup oluşturmadığını belirlemek amacıyla anova testi yapılmıştır. Levene testi değeri 0,828 olarak hesaplanmıştır. Bu değer anlamlı bulunmamıştır. Grupların varyanslarının eşit olduğu bulunmuştur. Anova testine ilişkin sonuçlar tablo 19'da sunulmuştur.

Tablo 19: Mesleki eğitim faaliyetlerine ilişkin görüşlerin eğitim durumlarına göre farklılığını test eden anova sonuçları

	Kareler Toplamı	Serbestlik derecesi	Kareler ortalaması	F	P
Gruplar Arası	1178,358	4	294,590		
Grup içi	44940,057	226	198,850	1,481	,209
Toplam	46118,416	230			

Tablo 19 incelendiğinde F değeri 1,481 olarak hesaplanmıştır ve bu değer 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı bulunmamıştır. ($F_{4,226}=1,481$; $p>0.05$). Bu durum eğitim durumlarının mesleki eğitim faaliyetlerine ilişkin puanlar üzerinde farklılık oluşturmadığını ortaya koymuştur.

4.3.4. Mesleki Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Görüşlerin Yaşa Göre Farklılığını Test Eden Anova sonuçları

Hükümlü ve tutukluların yaş dağılımının mesleki eğitim faaliyetlerinin değerlendirilmesi puanı üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturup oluşturmadığını belirlemek için anova yapılmıştır. Levene testi değeri 0,314 olarak hesaplanmıştır. Bu değer anlamlı bulunmamıştır. Grupların varyanslarının eşit olduğu bulunmuştur. Nova testine ilişkin sonuçlar tablo 20’de yer almaktadır.

Tablo 20: Mesleki eğitim faaliyetlerine ilişkin görüşlerin yaşa göre farklılığını test eden anova sonuçları

	Kareler Toplamı	Serbestlik derecesi	Kareler ortalaması	F	P
Gruplar Arası	808,180	4	202,045		
Grup içi	45310,235	226	200,488	1,008	,404
Toplam	46118,416	230			

Tablo 20 incelendiğinde F değeri 1,008 olarak hesaplanmıştır ve bu değer 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı bulunmamıştır. ($F_{4,226}=1,008$; $p>0.05$).

4.3.5. Mesleki Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Görüşlerin Ceza İnfaz Kurumuna Giriş Sayısına Göre Farklılığını Test Eden Anova sonuçları

Hükümlü ve tutukluların ceza infaz kurumuna giriş sayısının dağılımının mesleki eğitim faaliyetlerinin değerlendirilmesi puanı üzerindeki anlamlı bir farklılık oluşturup

oluşturmadığını belirlemek için anova yapılmıştır. Levene testi değeri 0,896 hesaplanmıştır. Bu değer anlamlı bulunmamıştır. Grupların varyanslarının eşit olduğu bulunmuştur. Nova testine ilişkin sonuçlar tablo 21’de yer almaktadır.

Tablo 21: Mesleki eğitim faaliyetlerine ilişkin görüşlerin ceza infaz kurumuna giriş sayısına göre farklılığını test eden anova sonuçları

	Kareler Toplamı	Serbestlik derecesi	Kareler ortalaması	F	P
Gruplar Arası	652,264	4	163,066		
Grup içi	45466,151	226	201,178	,811	,520
Toplam	46118,416	230			

Tablo 21 incelendiğinde F değeri 0,811 olarak bulunmuştur. Bu değer 4 ve 226 serbestlik derecesinde anlamlı bulunmamıştır. ($F_{4,226}=0,811$; $p>0.05$).

4.4.Dini Eğitim Faaliyetlerinin Değerlendirilmesine İlişkin Bulgular

Ceza İnfaz kurumlarında verilen eğitim faaliyetlerinin yaşam boyu öğrenme açısından değerlendirilmesi (Zonguldak ili örneği) adlı anket formunun 29-35 ‘inci soruları dini eğitim faaliyetlerinin değerlendirilmesine ilişkin hazırlanmıştır. Elde edilen bulgular aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 22: Dini eğitim faaliyetlerini içeren maddelere ilişkin bulgular

Maddeler		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum	$\bar{x}$
1- Kurumda verilen dini eğitim sayıca yeterlidir.	N	52	21	33	51	74	3,32
	%	22,5	9,1	14,3	22,1	32,0	
2-Kurumda sunulan dini eğitim nitelik olarak yeterlidir.	N	43	32	34	59	63	3,29
	%	18,6	13,9	14,7	25,5	27,3	
3- İhtiyaç duyulduğunda din görevlisi ile her zaman görüşülebilir.	N	30	41	29	44	87	3,50
	%	13,0	17,7	12,6	19,0	37,7	
4- Dini konularda Ceza İnfaz Kurumuna	N	23	13	23	49	123	

gelen din görevlisine rahatlıkla soru sorulabilir.	%	10,0	5,6	10,0	21,2	53,2	4,02
5- Ceza İnfaz Kurumunda ibadetler rahatlıkla yapabilir.	N	27	12	24	60	108	3,90
	%	11,7	5,2	10,4	26,0	46,8	
6-Dini konular ile ilgili ihtiyaç duyulan kaynaklara ulaşılır.	N	22	16	44	64	85	3,75
	%	9,5	6,9	19,0	27,7	36,8	
7-Eğitici personel öğrenmeye yönelik motivasyonu artırıcı etkinlikler uygular	N	40	35	34	49	73	3,34
	%	17,3	15,2	14,7	21,2	31,6	

Tablo 22 ‘deki 1. madde incelendiğinde ‘‘Ceza infaz kurumlarında verilen dini eğitim sayıca yeterlidir.’’ maddesine ilişkin hükümlü ve tutukluların %22,5’inin kesinlikle katılmadığı, %9,1’inin katılmadığı,%14,3’ünün kararsız olduğu, %22,1’inin katıldığını, %32’sinin ise kesinlikle katıldığı bulgusu elde edilmiştir. . Dolayısıyla hükümlü ve tutukluların %54,1 kurumda verilen dini eğitim faaliyetlerini sayıca yeterli bulmaktadır. Bu maddeye ilişkin görüşlere ait puanların ortalaması $\bar{X}=3,32$ olduğundan bu maddeye kısmen katıldıkları sonucuna varılmıştır.

Tablo 22’deki 2.madde incelendiğinde ‘‘ Ceza infaz kurumunda verilen dini eğitim nitelik olarak yeterlidir’’ maddesine ilişkin olarak ceza infaz kurumlarında kalan tutuklu ve hükümlülerin %18,6’sının kesinlikle katılmadığı,%13,9’unun katılmadığı,%14,7 ‘sinin kararsız olduğu,%25,5’inin katıldığı, %27,3’ünün kesinlikle katıldığı bulgusu elde edilmiştir. Dolayısıyla hükümlü ve tutuklular büyük oranda (%52,8) kurumda verilen dini eğitimin nitelik olarak yeterli olduğunu düşündükleri söylenebilir. Bu maddeye ilişkin görüşlere ait puanların ortalaması $\bar{X}=3,29$ olduğundan bu maddeye kısmen katıldıkları sonucuna varılmıştır.

Tablo 22’deki 3.madde ‘‘İhtiyaç duyulduğunda din görevlisi ile her zaman görüşülebilir.’’ maddesine ilişkin olarak hükümlü ve tutukluların %13’ünün kesinlikle katılmadığı, %17,7’sinin katılmadığı, %12,6’sının kararsız olduğu, %19’unun katıldığı, %37,7’sinin kesinlikle katıldığı bulgusu elde edilmiştir.. Hükümlü ve tutukluların %56,7’si ceza infaz kurumunda din görevlisi ile ihtiyaç duyduğunda görüşbildiğini belirtmiştir. Bu maddeye ilişkin görüşlere ait puanların ortalaması $\bar{X}=3,50$ olduğundan bu maddeye çok düzeyinde katıldıkları sonucu varılmıştır. Hükümlü ve tutukluların ceza infaz kurumlarında din görevlileri ile görüşmelerinde sıkıntı yaşamadıkları söylenebilir.

Tablo 22'deki 4. madde incelendiğinde ‘‘Ceza infaz kurumuna gelen din görevlisine rahatlıkla soru sorabilirim.’’ yönergesi ile ilgili olarak hükümlü ve tutukluların %10'unun kesinlikle katılmadığı, %5,6'sının katılmadığı, %10'unun kararsız olduğu, %21,2'sinin katıldığı, %53,2'sinin kesinlikle katıldığı bulgusu elde edilmiştir. Dolayısıyla hükümlü ve tutukluların %74,4'ü cezaevine gelen din görevlilerine rahatlıkla soru sorabildiklerini belirtmişlerdir. Bu maddeye ilişkin görüşlere ait puanların ortalaması $\bar{X} = 4,02$ olduğundan bu maddeye çok düzeyinde katıldıkları sonucuna varılmıştır. Cezaevindeki hükümlü ve tutukluların din görevlisine ulaşmakta ve ona soru sormakta sıkıntı yaşamadıkları söylenebilir.

Tablo 22'deki 5.madde ‘‘Ceza infaz kurumunda ibadetler rahatlıkla yapılabilir.’’ maddesine ilişkin olarak hükümlü ve tutukluların %11,7'sinin kesinlikle katılmadığı, %5,2'sinin katılmadığı, %10,4 kararsız olduğu, %26'sının katıldığı, %46,8'inin kesinlikle katıldığı bulgusu elde edilmiştir.. Dolayısıyla hükümlü ve tutukluların %72,8'inin cezaevinde ibadetlerini rahatlıkla yapabildikleri bulgusu elde edilmiştir. Bu maddeye ilişkin görüşlere ait puanların ortalaması $\bar{X} = 3,90$ olduğundan bu maddeye çok düzeyinde katıldıkları sonucuna varılmıştır. Ceza infaz kurumlarında hükümlü ve tutukluların ibadet yapmalarını engelleyecek bir ortam olmadığı, hükümlü ve tutukluların ibadetlerini rahatlıkla yapabildikleri söylenebilir.

Tablo 22'deki 6. madde incelendiğinde ‘‘Ceza infaz kurumunda dini konularda ihtiyaç duyulan kaynaklara ulaşılır’’ maddesine ilişkin olarak hükümlü ve tutukluların %9,5'inin kesinlikle katılmadığı, %6,9'unun katılmadığı, %19'unun kararsız olduğu, %27,7'sinin katıldığı, %36,8'inin kesinlikle katıldığı bulgusu elde edilmiştir. Hükümlü ve tutukluların %64,5'inin dini konularda ihtiyaç duyulan kaynaklara ulaşabildiği bulgusu elde edilmiştir. Bu maddeye ilişkin görüşlere ait puanların ortalaması $\bar{X} = 3,75$ olduğundan bu maddeye çok düzeyinde katıldıkları sonucuna varılmıştır. Hükümlü ve tutukluların dini konularda ihtiyaç duydukları kaynaklara ulaşmakta sıkıntı yaşamadıkları söylenebilir.

Tablo 22'deki 7. madde incelendiğinde ‘‘dini konularda eğitici personel öğrenmeye yönelik motivasyonu artırıcı etkinlikler düzenler’’ maddesi ile ilgili olarak hükümlü ve tutukluların %17,3'ünün kesinlikle katılmadığı, %15,2'sinin katılmadığı, %14,7'sinin kararsız olduğu, %21,2 'sinin katıldığı, %31,6'sının kesinlikle katıldığı

bulgusu elde edilmiştir. Dolayısıyla hükümlü ve tutukluların %52,8'inin dini konularda eğitici personelin motivasyonu artırıcı etkinlikler düzenlediği yönünde düşündükleri bulgusu elde edilmiştir. Bu maddeye ilişkin görüşlere ait puanların ortalaması $\bar{X}=3,34$ olduğundan bu maddeye kısmen düzeyinde katıldıkları sonucuna varılmıştır. Dini konularda eğitimler verilirken din görevlilerinin hükümlü ve tutukluların motivasyonlarını artırıcı etkinlikleri yeterince düzenlemediği söylenebilir.

Dini eğitim faaliyetlerini içeren maddelere ilişkin olarak tablo 22 incelendiğinde 4. madde olan ‘‘dini konularda ceza infaz kurumuna gelen din görevlisine rahatlıkla soru sorulabilir’’ maddesi $\bar{X}=4,02$ ile en çok katılımın sağlandığı madde olduğu, 1. Madde olan ‘‘kurumda sunulan dini eğitim nitelik olarak yeterlidir’’ maddesine $\bar{X}=3,29$ ile en az katılımın sağlandığı madde olduğu bulgusu elde edilmiştir. Genel olarak 3,4,5 ve 6. maddeye katılımın çok düzeyinde olduğu, 1,2 ve 7. maddelere katılım kısmen düzeyinde olmasına rağmen çok düzeyine yaklaştıkları sonucuna varılmıştır. En çok kararsız kalınan maddenin ise %19,0 ile 6. madde olduğu sonucuna varılmıştır. Dini konularda verilen eğitimleri genel anlamda iyi bulan hükümlü ve tutuklular, bu tür eğitimlerin daha fazla olmasını istemektedirler.

4.4.1.Dini Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Görüşlerin Medeni Duruma Göre Farklılığını Test Eden Anova sonuçları

Dini eğitim faaliyetlerine ilişkin görüşlerden elde edilen puanların medeni duruma göre farklılığını test etmeden önce dağılımların normalliği test edilmiştir. Bu amaçla yapılan Kolmogrov smirnov test değeri 0,072 hesaplanmıştır. Hesaplanan değer 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı bulunmuştur($p>0,05$). Varyansların homojenliğini test etmek amacıyla yapılan Levene testi değeri 0,707'olara hesaplanmıştır. Bu değer anlamlı bulunmamıştır. Grupların varyanslarının eşit olduğu bulunmuştur. Elde edilen değer $p=0,707$ 'dir ve bu değer 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Anova estine ilişkin sonuçlar tablo 23'te sunulmuştur.

Tablo 23: Dini eğitim faaliyetlerine ilişkin puanların medeni duruma göre farklılığını test eden varyans analizi sonuçları

	Kareler Toplamı	Serbestlik derecesi	Kareler ortalaması	F	P
Gruplar Arası	17,250	2	8,625		
Grup içi	14105,745	228	61,867	,139	,870
Toplam	14122,996	230			

Hesaplanan F değeri 0,139 olarak hesaplanmıştır. Bu değer 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı bulunmamıştır. Bu durum medeni durumun dini eğitim faaliyetlerine ilişkin puanlar üzerinde farklılık oluşturmadığını ortaya koymuştur. ($F_{2,228}=0,139$; $p>0,05$).

4.4.2.Dini Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Görüşlerin Ceza İnfaz Kurumunda Kalma Sürelerine Göre Farklılığını Test Eden Anova sonuçları

Hükümlü ve tutukluların ceza infaz kurumunda kalma süresinin dini eğitim faaliyetlerinin değerlendirilmesi puanı üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturup oluşturmadığını belirlemek için anova yapılmıştır. Levene Testi yapılmış ve test değeri 0,312 olarak hesaplanmıştır. Bu değer anlamlı bulunmamıştır. Grupların varyanslarının eşit olduğu bulunmuştur. ($p>0,05$). Anova testine ilişkin bulgular tablo 24’de verilmiştir.

Tablo 24: Dini eğitim faaliyetlerine ilişkin görüşlerin ceza infaz kurumunda kalma sürelerine göre farklılığını test eden anova sonuçları

	Kareler Toplamı	Serbestlik derecesi	Kareler ortalaması	F	P
Gruplar Arası	492,598	4	123,150		
Grup içi	13630,398	226	60,311	2,042	,089
Toplam	14122,996	230			

Hesaplanan F değerini 2,042 olarak hesaplanmıştır. Bu değer 4 ve 226 serbestlik derecesinde anlamlı bulunmamıştır. [$F_{4-226}=2,042$, $p>0,05$].

4.4.3.Dini Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Görüşlerin Eğitim Durumuna Göre Farklılığını Test Eden Anova sonuçları

Hükümlü ve tutukluların eğitim durumunun dini eğitim faaliyetlerinin değerlendirilmesi puanı üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturup oluşturmadığını belirlemek amacıyla anova yapılmıştır. Levene testi uygulanmış ve Levene testi 0,861 olarak hesaplanmıştır. Bu değer anlamlı bulunmamıştır. Grupların varyanslarının eşit olduğu bulunmuştur($p>0,05$).Anova testine ilişkin sonuçlar tablo 25’te sunulmuştur.

Tablo 25: Dini eğitim faaliyetlerine ilişkin görüşlerin eğitim durumlarına göre farklılığını test eden anova sonuçları

	Kareler Toplamı	Serbestlik derecesi	Kareler ortalaması	F	P
Gruplar Arası	310,959	4	77,740		
Grup içi	13812,037	226	61,115	1,272	,282
Toplam	14122,996	230			

Tablo 25 incelendiğinde hesaplanan F değeri 1,272 olarak hesaplanmıştır. Bu değer 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı bulunmamıştır. ($F_{4,226}=1,272$; $p>0,05$). Bu durum eğitim durumunun dini eğitim faaliyetlerine ilişkin puanlar üzerinde farklılık oluşturmadığını ortaya koymuştur.

4.4.4. Dini Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Görüşlerin Yaşa Göre Farklılığını Test Eden Anova sonuçları

Hükümlü ve tutukluların yaş dağılımının dini eğitim faaliyetlerinin değerlendirilmesi puanı üzerindeki etkisinin olup olmadığını belirlemek amacıyla anova testi yapılmıştır. Levene testi değeri 0,097 olarak hesaplanmıştır.Elde edilen bu değer 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı bulunmuştur. ($p>0,05$). Anova testine ilişkin sonuçlar tablo 26’da sunulmuştur.

Tablo 26: Dini eğitim faaliyetlerine ilişkin görüşlerin yaşa göre farklılığını test eden anova sonuçları

	Kareler Toplamı	Serbestlik derecesi	Kareler ortalaması	F	P
--	----------------------------	--------------------------------	-------------------------------	----------	----------

Gruplar Arası	301,463	4	75,366	1,232	,298
Grup İçi	13821,533	226	61,157		
Toplam	14122,996	230			

Hesaplanan F değeri 1,232 bulunmuştur. Bu değer 4 ve 226 serbestlik derecesinde anlamlı bulunmamıştır.[$F_{4-226}=1,232$, $p>0,05$]. Bu durum yaşın dini eğitim faaliyetlerine ilişkin puanlar üzerinde farklılık oluşturmadığını ortaya koymuştur.

4.5.Sosyal Kültürel Faaliyetlerin Değerlendirilmesi

Ceza İnfaz kurumlarında verilen eğitim faaliyetlerinin yaşam boyu öğrenme açısından değerlendirilmesi (Zonguldak ili örneği) adlı anket formunun 36,37,38,39,40,41 ‘inci soruları sosyal kültürel faaliyetlerinin değerlendirilmesine ilişkin hazırlanmıştır.

Tablo 27: Sosyal kültürel faaliyetleri içeren maddelere ilişkin istatistikler

Maddeler		Kesinlikle	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle	$\bar{X}$
		Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum	
1-Kurumda verilen konferanslar güncel konulardan oluşmaktadır.	N	43	25	46	67	50	3,24
	%	18,6	10,8	19,9	29,0	21,6	
2-Sık sık sosyal ve kültürel faaliyetler düzenlenmektedir	N	66	32	40	53	40	2,86
	%	28,6	13,9	17,3	22,9	17,3	
3- Düzenlenen sosyal ve kültürel faaliyetler eğlenceli ve eğitici.	N	47	43	44	52	45	3,02
	%	20,3	18,6	19,0	22,5	19,5	
4-Sosyal kültürel faaliyetlere herkes rahatlıkla katılabilir.	N	41	22	38	68	62	3,38
	%	17,7	9,5	16,5	29,4	26,8	
5- Sosyal kültürel faaliyetler için diğer kurumlarla yeterince işbirliği yapılmaktadır.	N	57	30	50	47	47	2,99
	%	24,7	13,0	21,6	20,3	20,3	
6-Düzenlenen sosyal ve kültürel faaliyetler sayı ve nitelik olarak yeterlidir.	N	64	34	48	45	40	2,83
	%	27,7	14,7	20,8	19,5	17,3	

Tablo 27’deki 1. madde incelendiğinde ‘‘Kurumda verilen konferanslar güncel konulardan oluşmaktadır’’ maddesi ile ilgili olarak hükümlü ve tutukluların % 18,6’sının kesinlikle katılmadığı, %10,8’inin katılmadığı, %19,9’unun kararsız olduğu,% 29’unun katıldığı, %21,6’sının kesinlikle katıldığını bulgusu elde edilmiştir. Hükümlü ve

tutukluların çoğunluğu %50,6 ‘sının kurumda verilen konferansların güncel konulardan oluştuğu yönünde görüş bildirdikleri bulgusu elde edilmiştir. Bu maddeye ilişkin görüşlere ait puanların ortalaması $\bar{X}=3,24$ olduğundan bu maddeye kısmen katıldıkları sonucuna varılmıştır.

Tablo 27’deki 2. madde incelendiğinde ” Ceza infaz kurumunda sık sık sosyal kültürel faaliyetler düzenlenmektedir” maddesine hükümlü ve tutukluların %28,6’sının kesinlikle katılmadığı, %13,9’unun katılmadığı, %17,3’ünün kararsız kadığı,%22,9 ‘unun katıldığı ,%17,3’ünün kesinlikle katıldığı bulgusu elde edilmiştir. Dolayısıyla hükümlü ve tutukluların % 40,2’sinin kurumda sık sık sosyal faaliyet düzenlendiğini belirttikleri bulgusu elde edilmiştir. Bu maddeye ilişkin görüşlere ait puanların ortalaması $\bar{X}=2,86$ olduğundan bu maddeye kısmen katıldıkları sonucuna varılmıştır. Ceza infaz kurumlarında hükümlü ve tutukluların katılacağı sosyal kültürel faaliyetlerin yeterince düzenlenmediği söylenebilir.

Tablo 27’deki 3. madde incelendiğinde ‘‘Ceza infaz kurumunda düzenlenen sosyal kültürel faaliyetler eğitici ve eğlencelidir ‘’ maddesine ilişkin olarak hükümlü ve tutukluların %20,3’ünün kesinlikle katılmadığı, %18,6’sının katılmadığı, %19’u kararsız olduğu, %22,5’inin katıldığı, %19,5 ‘inin kesinlikle katıldığı bulgusu elde edilmiştir. Dolayısıyla %38,9’unun sosyal kültürel faaliyetlerin eğlenceli ve eğitici olmadığını düşündükleri ve %40’ının da eğitici ve eğlenceli olduğunu düşündükleri bulgusu elde edilmiştir. Bu maddeye ilişkin görüşlere ait puanların ortalaması $\bar{X}=3,02$ olduğundan bu maddeye kısmen katıldıkları sonucuna varılmıştır. Düzenlenen sosyal kültürel faaliyetlerin hükümlü ve tutukluların dikkatini istenilen düzeyde çekmediği söylenebilir.

Tablo 27’deki 4. madde incelendiğinde ‘‘Sosyal kültürel faaliyetlere herkes rahatlıkla katılabilir’’ maddesi ile ilgili olarak hükümlü ve tutukluların 17,7’sinin kesinlikle katılmadığı, %9,5’inin katılmadığı, %16,5’inin kararsız olduğu, %29,4’ünün katıldığı, %26,8’inin kesinlikle katıldığı bulgusu elde edilmiştir. Dolayısıyla hükümlü ve tutukluların %56,2’si sosyal kültürel faaliyetlere rahatlıkla katılabildiklerini düşündükleri bulgusu elde edilmiştir. Bu maddeye ilişkin görüşlere ait puanların ortalaması $\bar{X}=3,38$ olduğundan kısmen katıldıkları sonucuna varılmıştır.

Tablo 27'deki 5.madde incelendiğinde "Sosyal kültürel faaliyetler için diğer kurumlarla yeterince işbirliği yapılmaktadır" maddesi ile ilgili olarak hükümlü ve tutukluların %24,7'sinin kesinlikle katılmadığı, %13'ünün katılmadığı,%21,6'sının kararsız olduğu, %20,3'ünün katıldığı, %20,3'ünün kesinlikle katıldığı bulgusu elde edilmiştir. Hükümlü ve tutuklularının %37,7'si diğer kurumlarla yeterince işbirliği yapılmadığını düşündükleri, %40,6'sı diğer kurumlarla yeterince işbirliği yapıldığını düşündükleri bulgusu elde edilmiştir. Bu maddeye ilişkin görüşlere ait puanların ortalaması $\bar{X} = 2,99$ olduğundan bu maddeye kısmen katıldıkları sonucuna varılmıştır.

Tablo 27'deki 6.madde incelendiğinde "Düzenlenen sosyal kültürel faaliyetler sayı ve nitelik olarak yeterlidir" maddesi ile ilgili olarak hükümlü ve tutukluların %27,7'sinin kesinlikle katılmadığı, %14,7'sinin katılmadığı, %20,8'inin kararsız olduğu, %19,5'inin katıldığı, %17,3'ünün kesinlikle katıldığı bulgusu elde edilmiştir. Dolayısıyla %42,4'lük bir kesimin düzenlenen sosyal ve kültürel faaliyetleri sayı ve nitelik olarak yeterli bulmadıkları bulgusu elde edilmiştir. Bu maddeye ilişkin görüşlere ait puanların ortalaması $\bar{X} = 2,83$ olduğundan bu maddeye kısmen katıldıkları sonucuna varılmıştır. Hükümlü ve tutukluların ihtiyaç duydukları sosyal kültürel faaliyetlerin farkında olduğu ve düzenlenen faaliyetlerin ihtiyacı karşılamadığını düşündükleri söylenebilir.

Sosyal kültürel faaliyetleri içeren maddelere ilişkin olarak tablo 27 incelendiğinde 4.madde olan "sosyal kültürel faaliyetlere herkes rahatlıkla katılabilir" maddesinin $\bar{X} = 3,38$ ile en çok katılımın sağlandığı madde olduğu; $\bar{X} = 2,83$ ile en az katılımın sağlandığı maddenin "düzenlenen sosyal kültürel faaliyetler sayı ve nitelik olarak yeterlidir" maddesi olduğu bulgusu elde edilmiştir. Aritmetik ortalamalar incelendiğinde maddelerden hiçbirine katılımın çok veya da üst seviyede olmadığı, tamamının kısmen düzeyinde olduğu sonucuna varılmıştır. En çok kararsız kalınan maddenin ise %21,6 ile 5. madde olan "sosyal kültürel faaliyetler için diğer kurumlarla yeterince işbirliği yapılmaktadır" maddesi olduğu sonucuna varılmıştır.

4.5.1.Sosyal Kültürel Faaliyetlere İlişkin Görüşlerin Medeni Duruma Göre Farklılığını Test Eden Anova sonuçları

Sosyal kültürel faaliyetlere ilişkin görüşlerden elde edilen puanların medeni duruma göre farklılığını test etmeden önce dağılımların normalliği test edilmiştir. Bu amaçla

yapılan Kolmogrov smirnov değeri 0,53 olarak hesaplanmıştır. Elde edilen bu değer 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı bulunmamıştır($p>0,05$). testi sonunca hesaplanan $p=0,053$ değeri, 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Varyansların homojenliğini test etmek amacıyla yapılan Levene testi sonucunda elde edilen değer 0,274'tür ve bu değer 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Anova testine ilişkin sonuçlar tablo 28'de sunulmuştur.

Tablo 28: Sosyal kültürel faaliyetlere ilişkin puanların medeni duruma göre farklılığını test eden varyans analizi sonuçları

	Kareler Toplamı	Serbestlik derecesi	Kareler ortalaması	F	P
Gruplar Arası	35,704	2	17,852	,333	,717
Grup içi	12237,959	228	53,675		
Toplam	12273,662	230			

Hesaplanan F değeri 0,333 olarak hesaplanmıştır ve bu değer anlamlı bulunmamıştır. [$F_{2-228}=0,333$, $p>0,05$].Bu durum medeni durumun sosyal kültürel faaliyetlere ilişkin puanlar üzerinde farklılık oluşturmadığını ortaya koymuştur.

4.5.2. Sosyal Kültürel Faaliyetlere İlişkin Görüşlerin Ceza İnfaz Kurumunda Kalma Sürelerine Göre Farklılığını Test Eden Anova sonuçları

Grupların varyanslarının eşitliğinin test edilmesi için Levene Testi sonucu 0,068 olarak hesaplanmıştır ve varyansların eşit olduğu sonucuna varılmıştır ($p>0,05$). Anova testine ilişkin sonuçlar tablo 29'da verilmiştir

Tablo 29: Sosyal kültürel faaliyetlerine ilişkin görüşlerin ceza infaz kurumunda kalma sürelerine göre farklılığını test eden anova sonuçları

	Kareler Toplamı	Serbestlik derecesi	Kareler ortalaması	F	P
Gruplar Arası	582,916	4	145,729	2,817	,026
Grup içi	11690,746	226	51,729		
Toplam	12273,662	230			

Hesaplanan F değeri 2,817 olarak bulunmuştur ve bu değer 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı bulunmuştur. [$F_{4-226}=2,817$, $p<0,05$]. Hangi gruplar arasında fark

olduğunu belirlemek için çoklu karşılaştırma testlerinden Tukey Testi yapılmış ve anlamlı farkın ceza infaz kurumlarında 1 yıl veya daha az süre kalanlar ile bir yıl ile 3 yıl arasında kalan hükümlü ve tutuklu puanları arasında olduğu bulgusu elde edilmiştir. Test sonucunda 1 yıl veya daha az süre kalanlar lehine olduğu tespit edilmiştir. Test sonucu hesaplanan etki büyüklüğü 0,04 olduğundan bu farkın orta düzeyde olduğu görülmektedir. Aritmetik ortalamalarına incelendiğinde 1 yıl veya daha az süre kalanların ortalamaları ($\bar{X} = 3,41$), 1 yıl ile 3 yıl arası kalanların ortalamalarının ($\bar{X} = 2,82$) olduğu bulgusu elde edilmiştir.

4.5.3. Sosyal Kültürel Faaliyetlere İlişkin Görüşlerin Eğitim Durumuna Göre Farklılığını Test Eden Anova sonuçları

Hükümlü ve tutukluların eğitim durumunun sosyal kültürel faaliyetlerinin değerlendirilmesi puanı üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturup oluşturmadığı belirlemek amacıyla anova testi yapılmıştır. Levene testi uygulanmış ve Levene test değeri 0,863 olarak hesaplanmıştır. Grupların varyanslarının eşit olduğu bulunmuştur ($p > 0,05$). Anova testine ilişkin sonuçlar tablo 30' da sunulmuştur.

Tablo 30: Sosyal kültürel faaliyetlere ilişkin görüşlerin eğitim durumlarına göre farklılığını test eden anova sonuçları

	Kareler Toplamı	Serbestlik derecesi	Kareler ortalaması	F	P
Gruplar Arası	128,107	4	32,027		
Grup içi	12145,556	226	53,741	,596	,666
Toplam	12273,662	230			

Hesaplanan F değeri 0,596 bulunmuştur. Bu değer 4 ve 226 serbestlik derecesinde anlamlı bulunmamıştır. [$F_{4-226} = 0,596$, $p > 0,05$].

4.5.4. Sosyal Kültürel Faaliyetlerine İlişkin Görüşlerin Yaşa Göre Farklılığını Test Eden Anova sonuçları

Grupların varyanslarının eşitliğinin test edilmesi için Levene Testi değeri 0,068 olarak hesaplanmıştır ve varyansların eşit olduğu sonucuna varılmıştır ($p > 0,05$) Anova testine ilişkin sonuçlar tablo 31' de verilmiştir

Tablo 31: Sosyal kültürel faaliyetlere ilişkin görüşlerin yaşa göre farklılığını test eden anova sonuçları

	Kareler Toplamı	Serbestlik derecesi	Kareler ortalaması	F	P
Gruplar Arası	217,120	4	54,280		
Grup içi	12056,543	226	53,348	1,017	,399
Toplam	12273,662	230			

F değeri 1,017 olarak hesaplanmıştır ve bu değer 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı bulunmamıştır [$F_{4-226}=1,017$, $p>0,05$].Bu durum yaşın sosyal kültürel faaliyetlere ilişkin puanlar üzerinde farklılık oluşturmadığını ortaya koymaktadır.

4.5.5. Sosyal Kültürel Faaliyetlerine İlişkin Görüşlerin Ceza İnfaz Kurumuna Giriş Sayısına Göre Farklılığını Test Eden Anova sonuçları

Grupların varyanslarının eşitliğinin test edilmesi için Levene Testi yapılmış ve test değeri 0,400 olarak bulunmuştur. Bu değer anlamlı bulunmamış ve grupların varyanslarının eşit olduğu bulunmuştur($p>0,05$) Anova testine ilişkin sonuçlar tablo 32’de verilmiştir

Tablo 32: Sosyal kültürel faaliyetlere ilişkin görüşlerin ceza infaz kurumuna giriş sayısına göre farklılığını test eden anova sonuçları

	Kareler Toplamı	Serbestlik derecesi	Kareler ortalaması	F	P
Gruplar Arası	121,795	4	30,449		
Grup içi	12151,867	226	53,769	,566	,687
Toplam	12273,662	230			

Hesaplanan F değeri 0,566 olarak bulunmuştur ve bu değer 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı bulunmamıştır [$F_{4-226}=0,566$, $p>0,05$].Bu durum ceza infaz kurumuna giriş sayısının sosyal kültürel faaliyetlere ilişkin puanlar üzerinde farklılık oluşturmadığını ortaya koymuştur.

4.6.Kütüphane ve Kitaplık Faaliyetlerin Değerlendirilmesi ile İlgili Bulgular

Ceza İnfaz kurumlarında verilen eğitim faaliyetlerinin yaşam boyu öğrenme açısından değerlendirilmesi (Zonguldak ili örneği) adlı anket formunun 42,43,44,45,46,47,48,49,50 'inci soruları kütüphane ve kitaplık faaliyetlerinin değerlendirilmesine ilişkin hazırlanmıştır.

Tablo 33:Kütüphane ve kitaplık faaliyetlerini içeren maddelere ilişkin istatistikler

Maddeler		Kesinlikle	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle	X̄
		Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum	
1- Kütüphanede aranılan kaynağa rahatlıkla ulaşılır.	N	46	37	43	47	58	3,14
	%	19,9	16,0	18,6	20,3	25,1	
2- Kütüphaneden her zaman yararlanılır.	N	29	22	33	64	83	3,64
	%	12,6	9,5	14,3	27,7	35,9	
3- Ceza İnfaz Kurumunda iyi alışkanlıklar kazanılabilir.(Kitap okuma, düzenli olma vb.)	N	21	18	33	62	97	3,84
	%	9,1	7,8	14,3	26,8	42,0	
4- Ders çalışmak ve kurslarda başarılı olmak için gerekli materyallere rahatlıkla ulaşılır.	N	41	30	44	53	63	3,29
	%	17,7	13,0	19,0	22,9	27,3	
5-Kitap, gazete, dergi gibi kaynaklara rahatlıkla ulaşılır.	N	33	24	38	56	80	3,54
	%	14,3	10,4	16,5	24,2	34,6	
6- Kurum Kütüphanesi yeterince güncel kaynakları içermektedir.	N	52	34	38	49	58	3,11
	%	22,5	14,7	16,5	21,2	25,1	
7- Kitap okumak için uygun ortam vardır.	N	48	32	38	55	58	3,18
	%	20,8	13,9	16,5	23,8	25,1	
8- Ceza İnfaz Kurumunda kitap okumak teşvik edilmektedir.	N	41	41	35	46	68	3,25
	%	17,7	17,7	15,2	19,9	29,4	
9- Kurum kütüphanesine sık sık yeni kaynaklar eklenir.	N	71	35	34	34	57	2,87
	%	30,7	15,2	14,7	14,7	24,7	

Tablo 33'teki 1.madde incelendiğinde ‘‘ Ceza İnfaz Kurumu kütüphanesinde aranılan kaynağa rahatlıkla ulaşılabilir’’ maddesi ile ilgili olarak hükümlü ve tutukluların % 19,9'unun kesinlikle katılmadığı, %16'sının katılmadığı, %18,6'sının kararsız olduğu, %20,3'ünün katıldığı, %25,1'inin kesinlikle katıldığı bulgusu elde edilmiştir. Hükümlü ve tutukluların %45,4'ü kütüphanede aradıkları kaynaklara rahatlıkla ulaşabildiklerini

düşünürken, %35,9'u aradığı kaynağa ulaşamadığı düşündükleri bulgusu elde edilmiştir. Bu maddeye ilişkin görüşlere ait puanların ortalaması $\bar{X} = 3,14$ olduğundan bu maddeye kısmen katıldıkları sonucuna varılmıştır.

Tablo 33'teki 2.madde incelendiğinde "Kütüphaneden her zaman yararlanılır" maddesi ile ilgili olarak hükümlü ve tutukluların % 12,6'sının kesinlikle katılmadığı, %9,5'inin katılmadığı, %14,3'ünün kararsız olduğu, %27,7'sinin katıldığı, %35,9'unun kesinlikle katıldığı bulgusu elde edilmiştir.. Dolayısıyla hükümlü ve tutukluların büyük çoğunluğunun (%63,6) kütüphaneden her zaman yararlanabildiğini düşündükleri bulgusu elde edilmiştir. Bu maddeye ilişkin görüşlere ait puanların ortalaması $\bar{X} = 3,64$ olduğundan bu maddeye çok katıldıkları sonucuna varılmıştır. Hükümlü ve tutukluların kurumun kütüphanesinden istedikleri zaman yararlanabildikleri söylenebilir.

Tablo 33'teki 3.madde incelendiğinde "Ceza infaz kurumunda iyi alışkanlıklar kazanılabilir(kitap okuma, düzenli olma vb.)" maddesine ilişkin olarak hükümlü ve tutukluların %9,1'inin kesinlikle katılmadığı, %7,8'inin katılmadığı, %14,3'ünün kararsız olduğunu, %26,8'inin katıldığı, %42'sinin kesinlikle katıldığı bulgusu elde edilmiştir. Dolayısıyla hükümlü ve tutukluların büyük oranda (%68,8) cezaevinde iyi alışkanlıklar kazandıklarını düşündükleri bulgusu elde edilmiştir. Bu maddeye ilişkin görüşlere ait puanların ortalaması $\bar{X} = 3,84$ olduğundan bu maddeye çok katıldıkları sonucuna varılmıştır. Hükümlü ve tutuklular zor şartlar altında olsalar bile istedikten sonra kitap okuma, düzenli olma... gibi iyi alışkanlıklar kazanabileceklerinin farkında oldukları söylenebilir.

Tablo 33'teki 4.madde incelendiğinde "Ders çalışmak ve kurslarda başarılı olmak için gerekli materyallere rahatlıkla ulaşılır" maddesi ile ilgili olarak hükümlü ve tutukluların %17,7'sinin kesinlikle katılmadığı, %13'ünün katılmadığı, %19'unun kararsız olduğu,%22,9'unun katıldığı, %27,3'ünün kesinlikle katıldığı bulgusu elde edilmiştir. Hükümlü ve tutukluların %50,2'si ders çalışmak ve kurslarda başarılı olmak için gerekli materyallere ulaşabildikleri düşündükleri bulgusu elde edilmiştir. Bu maddeye ilişkin görüşlere ait puanların ortalaması $\bar{X} = 3,29$ olduğundan bu maddeye kısmen katıldıkları sonucuna varılmıştır.

Tablo 33'teki 5.madde incelendiğinde "ceza infaz kurumunda kitap, gazete, dergi gibi kaynaklara rahatlıkla ulaşılabilir" maddesi ile ilgili olarak hükümlü ve tutukluların %14,3'ünün kesinlikle katılmadığı, %10,4'ünün katılmadığı, %16,5'inin kararsız olduğu,

%24,2'sinin katıldığı, %34,6'sının kesinlikle katıldığı bulgusu elde edilmiştir. Buradan hükümlü ve tutukluların çoğunluğunun (%66,8) kitap, gazete, dergi gibi kaynaklara rahatlıkla ulaşabildikleri söylenebilir. Bu maddeye ilişkin görüşlere ait puanların ortalaması $\bar{X}=3,54$ olduğundan bu maddeye çok katıldıkları sonucuna varılmıştır. Hükümlü ve tutukluların gazete, dergi gibi kaynaklara rahat ulaşabildikleri, gündemi takip etme imkânlarının olduğu söylenebilir.

Tablo 33'teki 6.madde incelendiğinde "Kurum kütüphanesi güncel kaynakları içermektedir" maddesi ile ilgili olarak hükümlü ve tutukluların %22,5'inin kesinlikle katılmadığı, %14,7'sinin katılmadığı, %16,5'inin kararsız olduğu, %21,2'sinin katıldığı, %25,1'inin kesinlikle katıldığı bulgusu elde edilmiştir. Dolayısıyla hükümlü ve tutukluların %37,2'si kurum kütüphanesinin güncel kaynakları içermediğini düşündüğü, %43,3'ünün kurum kütüphanesinin güncel kaynakları içerdiğinin düşündükleri bulgusu elde edilmiştir. Bu maddeye ilişkin görüşlere ait puanların ortalaması $\bar{X}=3,11$ olduğundan bu maddeye kısmen katıldıkları sonucuna varılmıştır. Hükümlü ve tutukluların kurum kütüphanesinden istedikleri zaman yararlandıkları ancak kurum kütüphanesinin yeterince güncel kaynaklardan oluşmadığını düşündükleri söylenebilir.

Tablo 33'teki 7.madde incelendiğinde "Kurumda kitap okumak için uygun ortam vardır" maddesi ile ilgili olarak hükümlü ve tutukluların %20,8'inin kesinlikle katılmadığı, %13,9'unun katılmadığı, %16,5'inin kararsız olduğu, %23,8'inin katıldığını, %25,1'inin kesinlikle katıldığı bulgusu elde edilmiştir. Dolayısıyla hükümlü ve tutukluların %34,7'sinin kitap okumak için uygun ortam olmadığı düşündüğü, %49,9'unun kitap okumak için uygun ortam bulunduğu yönünde düşündükleri bulgusu elde edilmiştir. Bu maddeye ilişkin görüşlere ait puanların ortalaması $\bar{X}=3,18$ olduğundan bu maddeye kısmen katıldıkları sonucuna varılmıştır.

Tablo 33'teki 8.madde incelendiğinde "Ceza infaz kurumunda kitap okumak teşvik edilmektedir" maddesine ilişkin hükümlü ve tutukluların %17,7'sinin kesinlikle katılmadığı, %17,7'sinin katılmadığı, %15,2'sinin kararsız olduğu, %19,9'unun katıldığı, %29,4'ünün kesinlikle katıldığı bulgusu elde edilmiştir. Dolayısıyla hükümlü ve tutukluların %49,3'ünün kitap okumaya teşvik edildiğini düşündükleri, %35,4 kitap okumaya teşvik edilmediğini düşündükleri bulgusu elde edilmiştir. Bu maddeye ilişkin görüşlere ait puanların ortalaması $\bar{X}=3,25$ olduğundan bu maddeye kısmen katıldıkları sonucuna varılmıştır.

Tablo 33'teki 9.madde incelendiğinde "Kurum kütüphanesine sık sık yeni kaynaklar eklenir" maddesi ile ilgili olarak hükümlü ve tutukluların % 30,7'sinin kesinlikle katılmadığı, %15,2'sinin katılmadığı, %14,7'sinin kararsız olduğu, %14,7 'sinin katıldığı, %24,7'sinin kesinlikle katıldığı bulgusu elde edilmiştir. Dolayısıyla hükümlü ve tutukluların %45,9'unun kurum kütüphanesine yeni kaynaklar eklenmediğini düşündükleri bulgusu elde edilmiştir. Bu maddeye ilişkin görüşlere ait puanların ortalaması $\bar{X} = 2,87$ olduğundan bu maddeye kısmen katıldıkları sonucuna varılmıştır.

Kütüphane ve kitaplık faaliyetlerini içeren maddelere ilişkin olarak tablo 33 incelendiğinde katılımı en çok olan maddenin $\bar{X} = 3,84$ ile "ceza infaz kurumunda iyi alışkanlıklar kazanılabilir(ders çalışmak, düzenli olmak vb.)" maddesi olduğu katılımı en az olan maddenin ise 9. madde olan "kurum kütüphanesine sık sık yeni kaynaklar eklenir" maddesi olduğu sonucuna varılmıştır. Tablodaki 2, 3 ve 5. maddelere katılımın çok düzeyinde olduğu, diğer maddelere kısmen katıldıkları sonucuna varılmıştır. En çok kararsız kalınan maddenin ise 4. madde olduğu bulgusu elde edilmiştir.

4.6.1.Kütüphane ve Kitaplık Faaliyetlerine İlişkin Görüşlerin Medeni Duruma Göre Farklılığını Test Eden Anova sonuçları

Kütüphane ve kitaplık faaliyetlerine ilişkin görüşlerden elde edilen puanların medeni duruma göre farklılığını test etmeden önce dağılımların normalliği test edilmiştir. Bu amaçla yapılan Kolmogorov smirnov testi değeri 0,075 hesaplanmıştır. Hesaplanan bu değer 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı bulunmuştur ($p > 0,05$). Varyansların homojenliğini test etmek amacıyla yapılan Levene testi değeri 0,716'dır ve 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı bulunmuştur ($p > 0,05$). Varyans analizi sonuçları Tablo 34'te sunulmuştur.

Tablo 34: Kütüphane ve kitaplık faaliyetlerine ilişkin puanların medeni duruma göre farklılığını test eden varyans analizi sonuçları

	Kareler Toplamı	Serbestlik derecesi	Kareler ortalaması	F	P
Gruplar Arası	9,312	2	4,656		
Grup içi	23962,956	228	105,101	,044	,957
Toplam	23972,268	230			

Tablo 34 incelendiğinde hesaplanan F değeri 0,44 olarak bulunmuştur ve bu değer 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı bulunmamıştır. [$F_{2-228}=0,044$ $p>0,05$]. Bu durum medeni durumun kütüphane ve kitaplık faaliyetlerine ilişkin puanlar üzerinde farklılık oluşturmadığını ortaya koymuştur.

4.6.2.Kütüphane ve Kitaplık Faaliyetlerine İlişkin Görüşlerin Ceza İnfaz Kurumunda Kalma Sürelerine Göre Farklılığını Test Eden Anova sonuçları

Grupların varyanslarının eşitliğinin test edilmesi için Levene Testi yapılmıştır test değeri 0,887 olarak hesaplanmıştır. Hesaplanan bu değer 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı bulunmuştur($p>0,05$). Anova testine ilişkin bulgular Tablo 35’te verilmiştir.

Tablo 35:Kütüphane ve kitaplık faaliyetlerine ilişkin görüşlerin ceza infaz kurumunda kalma sürelerine göre farklılığını test eden anova sonuçları

	Kareler Toplamı	Serbestlik derecesi	Kareler ortalaması	F	P
Gruplar Arası	639,713	4	159,928	1,589	,189
Grup içi	23332,556	226	103,241		
Toplam	23972,268	230			

F değerinin 1,589 olarak hesaplanmıştır ve bu değer 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı bulunmamıştır. $F_{4-226}=1,589$, $p>0,05$]. Bu durum ceza infaz kurumunda kalma süresinin kütüphane ve kitaplık faaliyetlerine ilişkin puanlar üzerinde farklılık oluşturmadığını ortaya koymuştur.

4.6.3.Kütüphane ve Kitaplık Faaliyetlerine İlişkin Görüşlerin Eğitim Durumuna Göre Farklılığını Test Eden Anova sonuçları

Hükümlü ve tutukluların eğitim durumunun kütüphane ve kitaplık faaliyetlerinin değerlendirilmesi puanı üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturup oluşturmadığı belirlemek amacıyla Anova testi yapılmıştır. Levene testi uygulanmış ve Levene test değeri 0,772 olarak hesaplanmıştır. Bu değer anlamlı bulunmamıştır ve grupların varyanslarının eşit olduğu bulunmuştur ($p>0,05$). Anova testine ilişkin sonuçlar tablo 36 da sunulmuştur.

Tablo 36:Kütüphane ve kitaplık faaliyetlerine ilişkin eğitim durumuna göre farklılığını test eden anova sonuçları

	Kareler Toplamı	Serbestlik derecesi	Kareler ortalaması	F	P
Gruplar Arası	452,193	4	113,048		
Grup içi	23520,076	226	104,071	1,086	,364
Toplam	23972,268	230			

F değeri 1,086olarak hesaplanmıştır ve bu değer 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı bulunmamıştır [$F_{4-226}=1,086$, $p>0,05$].Bu durum eğitim durumunun kütüphane ve kitaplık faaliyetlerine ilişkin puanlar üzerinde farklılık oluşturmadığını ortaya koymuştur.

4.6.4.Kütüphane ve Kitaplık Faaliyetlerine İlişkin Görüşlerin Yaşa Göre Farklılığını Test Eden Anova sonuçları

Grupların varyanslarının eşitliğinin test edilmesi için Levene Testi yapılmıştır ve test değeri 0,282 olarak hesaplanmıştır. Hesaplanan bu değer 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$). Anova testine ilişkin sonuçlar tablo 37’de verilmiştir

Tablo 37:Kütüphane ve kitaplık faaliyetlerine ilişkin görüşlerin yaşa göre farklılığını test eden anova sonuçları

	Kareler Toplamı	Serbestlik derecesi	Kareler ortalaması	F	P
Gruplar Arası	688,271	4	172,068		
Grup İçi	23283,997	226	103,027	1,670	,158
Toplam	23972,268	230			

F değeri 1,670 olarak hesaplanmıştır ve bu 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı bulunmamıştır. [$F_{4-226}=1,670$, $p>0,05$].Bu durum yaşın kütüphane ve kitaplık faaliyetlerine ilişkin puanlar üzerinde farklılık oluşturmadığını ortaya koymuştur.

4.6.5. Kütüphane ve Kitaplık Faaliyetlerine İlişkin Görüşlerin Ceza İnfaz Kurumuna Giriş Sayısına Göre Farklılığını Test Eden Anova sonuçları

Grupların varyanslarının eşitliğinin test edilmesi için Levene Testi yapılmıştır ve test değeri 0,802 olarak hesaplanmıştır. Bu değer anlamlı bulunmamıştır($p>0,05$).

Grupların varyanslarının eşit olduğu bulunmuştur. Anova testine ilişkin sonuçlar tablo 38’de verilmiştir

Tablo 38:Kütüphane ve kitaplık faaliyetlerine ilişkin görüşlerin ceza infaz kurumuna giriş sayısına göre farklılığını test eden anova sonuçları

	Kareler Toplamı	Serbestlik derecesi	Kareler ortalaması	F	P
Gruplar Arası	204,528	4	51,132		
Grup içi	23767,741	226	105,167	,486	,746
Toplam	23972,268	230			

Hesaplanan F değeri 0,486 olarak bulunmuştur ve bu değer 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı bulunmamıştır.($p>0,05$). Bu durum ceza infaz kurumuna giriş sayısının kütüphane ve kitaplık faaliyetlerine ilişkin puanlar üzerinde farklılık oluşturmadığını ortaya koymuştur.[$F_{4-226}=0,486$, $p>0,05$].

4.7.Eğitim Faaliyetlerine İlişkin Görüşler

Ceza İnfaz kurumlarında verilen eğitim faaliyetlerinin yaşam boyu öğrenme açısından değerlendirilmesi amacıyla uygulanan anket sonuçları temel eğitim, mesleki eğitim, dini eğitim, sosyal kültürel faaliyetler, kütüphane ve kitaplık faaliyetleri olarak ele alınmıştır.

Tablo 39: Ceza infaz kurumlarında verilen eğitim faaliyetlerini değerlendirme formundan elde edilen sonuçlara ilişkin istatistikler

Bölüm	Ortalama	Değerler
Temel eğitim	3,28	Kısmen
Mesleki eğitim	3,13	Kısmen
Dini eğitim	3,59	Çok
Sosyal ve kültürel etkinlikler	3,05	Kısmen
Kütüphane ve Kitaplık Faaliyetleri	3,32	Kısmen
Genel	3,27	Kısmen

Yukarıdaki tabloya göre hükümlü ve tutuklulara verilen eğitim faaliyetleri ile ilgili olarak ‘ ‘Dini Eğitim ‘ ‘ faaliyetlerini diğer faaliyetlere göre daha yeterli buldukları ve

“Temel Eğitim”, “Mesleki Eğitim, “ Sosyal Kültürel Faaliyetler”, Kütüphane ve Kitaplık faaliyetleri” yönünden verilen eğitimleri ise kısmen yeterli gördükleri bulunmuştur.

BÖLÜM V

SONUÇ VE TARTIŞMA

Ülkemiz Ceza İnfaz Kurumlarında eğitim hizmetleri infaz sisteminin önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Her ceza infaz kurumu hükümlü ve tutukluların da beklentilerini dikkate alarak bireysel eğitim ihtiyaçlarını karşılamak için onlara mümkün olduğunca ayrıntılı ve anlaşılır eğitim programları sağlamaya çalışılmalıdır (Nursal,2007,18).

Zonguldak ilindeki ceza infaz kurumlarında yapmış olduğumuz araştırmada hükümlü ve tutukluların medeni durumları, ceza infaz kurumunda kalma süreleri, eğitim durumları, yaş durumları, ceza infaz kurumuna giriş sayıları ile temel eğitim, mesleki eğitim, dini eğitim, sosyal kültürel faaliyetler, kütüphane ve kitaplık faaliyetlerine ilişkin bilgiler elde edilmiştir.

Araştırmaya katılan hükümlü ve tutukluların çoğunluğu 38 ve altı yaşta, evli, ilkokul veya ilköğretim mezunudur. Bir başka ifadeyle genç, iktisaden faal nüfus ve ilköğretim düzeyinde eğitim almıştır. Bunların yarısından fazlası ceza infaz kurumuna birden fazla kez girerken, yarıya yakını ise ilk kez cezaevi koşulları ile tanışmıştır. Araştırmaya katılan hükümlü ve tutukluların çoğunluğu üç yıl veya daha az süredir ceza infaz kurumunda bulunmaktadır. Bütün bunlar hükümlü ve tutukluların topluma kazandırılması için nitelikli bir eğitime ihtiyacı olduğunu göstermektedir. Elde edilen sonuçlar yetişkin eğitimi etkinliklerinin planlı, programlı ve sürekli olması gerektiği, yetişkin eğitimi ile ilgili eğitim etkinliklerinin planlanmasında bu etkinliklerde hedef grubu oluşturan yetişkinin kim olduğu ve yetişkin özelliklerinin neler olduğunun bilinmesini önemli olduğu, bu sayede daha iyi eğitim alma imkânlarına kavuşabilecekleri sonucuna varılmıştır.

Hükümlü ve tutuklulara ceza infaz kurumunda, okuma yazma bilmeyenlere yönelik kursların açıldığı, ceza infaz kurumunun aynı zamanda bir eğitim kurumu olarak görüldüğü, merkezi sınavlara rahat girilebildikleri, kurum personelinin eğitim faaliyetlerinin yürütülmesinde hassasiyet gösterdiği ile ilgili maddelere katılımın çok düzeyinde olduğu sonucuna varılmıştır. Cezaevinde verilen eğitimleri hükümlü ve tutukluların almaya istekli oldukları ve kurum personelinin de eğitim hizmetlerinin sunulurken daha hassas davrandıkları sonucu elde edilmiştir. Burada elde edilen sonuçlar

doğrultusunda hükümlü ve tutukluların belki de ceza infaz kurumu dışında bulamadıkları eğitim imkânlarını ceza infaz kurumlarında buldukları söylenebilir. Özellikle hükümlü ve tutukluların ceza infaz kurumlarını eğitim kurumu olarak görmeleri onların burada sunulan eğitimleri almak için istekli olduklarını göstermektedir.

Hükümlü ve tutuklulara göre ceza infaz kurumu personelinin eğitim faaliyetlerinin yürütülmesinde hassas davrandıklarını düşünmeleri Ergin'in (2012,220-221) cezaevi eğitimcilerinin hükümlü tutuklular kadar eğitim programında yer almaktan hoşnut olmadıkları sonucu ile uyuşmamaktadır. Çünkü eğitim programında yer almaktan hoşlanmayan eğitimcilerin, eğitim hizmetlerinin sunulmasında hassas davranmaları beklenemez.

Hükümlü ve tutukluların ceza infaz kurumunda eğitim personelinin nitelikli olup olmadığı, eğitim için ayrılan dersliklerin yeterli gelip gelmediği, temel eğitim faaliyetlerinin yürütülmesi için gerekli kaynakların sağlanıp sağlanmadığı, sunulan eğitim niteliği ve eğitim sunulurken çeşitli yöntem ve tekniklerin kullanılıp kullanılmadığı konusunda bazılarının kararsız olduğu sonucuna varılmıştır. Hükümlü ve tutukluların çoğunluğunun eğitim düzeyin ilkökul veya ortaokul mezunu olması onların nitelikli bir eğitimin nasıl olması gerektiği konusunda kararsız kılmış olabilir. Ayrıca ceza infaz kurumunda 1 yıl veya daha az süre kalanların oranın çok olması onların eğitim faaliyetlerinin işleyişi hakkında yeterli bilgilere sahip olmadıklarının göstergesi olarak söylenebilir.

Varyans analizleri sonucunda temel eğitim faaliyetlerine ilişkin puanların medeni duruma, yaşa, ceza infaz kurumunda kalma süresine, ceza infaz kurumuna giriş sayısına ve eğitim durumuna göre farklılığın olmadığı sonucuna varılmıştır [$p > 0,05$]. Bu durum medeni durumun, yaşın, cezaevinde kalma süresinin, ceza infaz kurumuna giriş sayısının ve eğitim durumun temel eğitim faaliyetlerine ilişkin puanlar üzerinde etkili olmadığı sonucunu ortaya çıkarmıştır. Özellikle yaş, cezaevinde kalma durumu ve eğitim durumuna göre farklılık olması beklenirken bu farklılığın oluşmamasının sebebi ceza infaz kurumunda herkesin eşit imkânlardan yararlanma olanağına sahip olmasından ya da hükümlü ve tutukluların psikolojik durumlarının bu konuda etkili olmasından kaynaklanmış olabileceği söylenebilir.

Mesleki eğitim faaliyetlerinin değerlendirilmesine ilişkin olarak isteyen her hükümlü ve tutuklunun kurumda açılan en az bir meslek edindirme kursuna katılabilecek

olanaklara sahip olduğu ile ilgili maddeye katılımın çok düzeyinde olduğu sonucuna varılmıştır. Bu sonuçtan hareketle hükümlü ve tutukluların verilen meslek edindirme kurslarına katılıp katılamayacağı hakkında yeterli bilgilere sahip oldukları, meslek sahibi olmayanların burada bir meslek sahibi olmalarına imkân tanın tanındığı sonucu ortaya çıkmaktadır.

Hükümlü ve tutukluların mesleki eğitim ile ilgili olarak kurumda sık sık meslek edindirme kurslarının açıldığı, cezaevinde meslek sahibi oldukları, açılan mesleki eğitim kurslarının sayı ve nitelik olarak yeterli olduğu maddelerine kısmen katıldıkları sonucuna varılmıştır. Hükümlü ve tutukluların mesleki eğitime olan ihtiyaçlarının farkında olduğu ancak verilen eğitimlerde uygun öğretim teknik ve yöntemlerin istenilen düzeyde kullanılmadığı, açılan mesleki kursların ihtiyacı karşılamadığı bu nedenlerden dolayı meslek sahibi olamadıkları sonucuna varılmıştır. Bu sonuç doğrultusunda hükümlü ve tutukluların ne istediğini bilen, mesleki eğitime daha çok ihtiyaç duyan bireyler olduğu söylenebilir. Ayrıca hükümlü ve tutukluların mesleki eğitimleri yeterli görmemelerinin sebebi, ceza infaz kurumundan çıktıktan sonra iş bulamama veya bir meslek sahibi olamama gibi konularda endişe duymuş olabileceklerini göstermektedir. Elde ettiğimiz bu bulgular Soytürk'ün (2013) hükümlü ve tutukluların akademik ve mesleki eğitim etkinliklerine gereksinim duydukları, hükümlüler ve tutukluların, tahliye sonrası yaşamda öncelikli gereksinimlerinin düzenli bir iş sahibi olmak olduğu sonuçları ile benzerlik göstermektedir.

Varyans analizleri sonucunda medeni durumun, yaşın, cezaevinde kalma süresinin, ceza infaz kurumuna giriş sayısının ve eğitim durumunun mesleki eğitim faaliyetlerine ilişkin puanlar üzerinde etkili olmadığı sonucunu ortaya çıkarmıştır ($p>0,05$).

Hükümlü ve tutuklulara verilen dini eğitim faaliyetlerinin değerlendirilmesi ile ilgili olarak dini eğitimin sayı ve nitelik olarak yeterli olduğu, dini eğitim ile ilgili eğitici personelin öğrenmeye yönelik motivasyonu artırıcı etkinlikler uygular maddesi ile ilgili maddelere katılım kısmen düzeyinde olduğu sonucuna varılmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda hükümlü ve tutukluların verilen eğitimlerle yetinmediği ve daha çok eğitim almak konusunda istekli oldukları söylenebilir.

Dini eğitim faaliyetlerinin değerlendirilmesi ile ilgili olarak ihtiyaç anında din görevlileri ile görüşebildikleri ve onlara rahatlıkla soru sorulabildikleri, cezaevinde ibadetleri yapmakta sıkıntı yaşamadıkları ve dini konularda ihtiyaç duyulan kaynaklara

ulaşılabildikleri sonucu elde edilmiştir. Bu sonuçlar doğrultusunda hükümlü ve tutukluların sunulan din hizmetlerinden memnun oldukları ve ceza infaz kurumlarında ibadetlerini yapma konusunda bir sıkıntı ile karşılaşmadıkları söylenebilir.

Dini eğitim faaliyetlerinin değerlendirilmesi ile ilgili yapılan Varyans analizleri sonucunda medeni durumun, yaşın, cezaevinde kalma süresinin, ceza infaz kurumuna giriş sayısının ve eğitim durumun dini eğitim faaliyetlerine ilişkin puanlar üzerinde etkili olmadığı sonucunu ortaya çıkarmıştır ($p>0,05$).

Hükümlü ve tutukluların sosyal kültürel faaliyetlere ilişkin görüşlerin değerlendirilmesi ile ilgili olarak aritmetik ortalaması en yüksek olan madde sosyal faaliyetlere herkesin katılması ile ilgili maddedir. Bu madde en yüksek aritmetik ortalamaya sahip olmasına karşın katılım kısmen düzeyinde sağlanmıştır.

Ceza infaz kurumunda hükümlü ve tutukluların faydalanabileceği sosyal faaliyetlerin çok sık düzenlenmediği, düzenlenen faaliyetlerin eğlenceli ve eğitici olmadığı, düzenlenen konferansların güncel konulardan oluşmadığı, sosyal kültürel faaliyetler ile ilgili kurumlarla yeterince işbirliği yapılmadığı ve düzenlenen sosyal kültürel faaliyetlerin sayı ve nitelik olarak yeterli olmadığı sonucuna varılmıştır. Buradaki sonuçlar doğrultusunda hükümlü ve tutukluların daha fazla sosyal kültürel faaliyetlere ihtiyaç duydukları ve bu ihtiyaçların istenilen düzeyde karşılanabilmesi için daha fazla diğer kurumlarla işbirliği yapılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Sosyal kültürel faaliyetlerin değerlendirilmesi ile ilgili Varyans analizleri sonucunda medeni durumun, yaşın, ceza infaz kurumuna giriş sayısının ve eğitim durumunun sosyal kültürel faaliyetlere ilişkin puanlar üzerinde farklılık oluşturmadığını ortaya koymuştur ($p>0,05$). Ceza infaz kurumunda kalma süresine göre ise grupların en az ikisi arasında anlamlı farklılık olduğu, bu anlamlı farklılığın ceza infaz kurumlarında 1 yıl veya daha az süre kalanlar lehine olduğu sonucuna varılmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda hükümlü ve tutukluların sosyal kültürel faaliyet puanlarının ceza infaz kurumunda kalma süresine göre farklılık göstermesinin sebebi; ceza infaz kurumlarında her yıl benzer etkinliklerin düzenlenmesi olabilir. Buna bağlı olarak aynı kurumda kalan hükümlü ve tutuklular açısından ilerleyen yıllarda benzer veya aynı etkinlikleri görmek hükümlü ve tutukluların ilgisinin düşük kalmasının sebebi olabilir. Ayrıca kanun gereği bazı ekiniklerin düzenlenmesinin imkânının olmaması gibi durumlar sosyal kültürel faaliyet puanlarının aritmetik ortalamasının düşük olmasının sebepleri arasında gösterilebilir.

Hükümlü ve tutukluların kütüphane ve kitaplık faaliyetlerinin değerlendirilmesi ile ilgili olarak kütüphaneden her zaman yararlanabildikleri, kitap, gazete, dergi gibi kaynaklara rahatlıkla ulaşabildikleri ve ceza infaz kurumunda kitap okumak gibi iyi alışkanlıklar kazanabildikleri sonucuna varılmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda, hükümlü ve tutukluların eğitim durumları da incelendiğinde sosyal imkânların kısıtlı olduğu yerlerde kitabın bir dost olarak görüldüğü ve kitap okuma alışkanlığının kazanılmasının daha çok olduğu söylenebilir.

Kütüphane ve kitaplık faaliyetleri ile ilgili olan kurum kütüphanesinin güncel kaynaklardan oluşmadığı, yeterince yeni kaynaklar eklenmediği maddelerine katılımın kısmen düzeyinde olduğu bulgusu elde edilmiştir.

Genel anlamda dini eğitim faaliyetlerine katılımın çok düzeyinde olduğu, temel eğitim, mesleki eğitim, sosyal kültürel faaliyetler, kütüphane ve kitaplık faaliyetlerine ise katılımın kısmen düzeyinde olduğu sonucuna varılmıştır. Bu sonuçlar doğrultusunda ceza infaz kurumlarında dini anlamda daha yoğun ve iyi eğitim verildiği kanaatine varılmıştır.

ÖNERİLER

Araştırma sonuçları doğrultusunda ceza infaz kurumlarında verilen eğitim faaliyetlerinin değerlendirilmesine ilişkin aşağıdaki önerilerde bulunulabilir.

- Ceza infaz kurumlarında verilen mesleki eğitim çalışmalarına gereken önem verilerek hükümlülerin toplumsal yaşama katılımlarını sağlayacak meslek edindirme kurslarının, günümüzün ekonomik ihtiyaçları doğrultusunda düzenlenmesi sağlanmalıdır.
- Ceza İnfaz kurumlarında açılan kurslar daha nitelikli ve daha verimli hale getirilerek daha çok hükümlü ve tutuklunun yararlanması sağlanabilir.
- Hükümlü ve tutukluların ihtiyaç duydukları alanlarda daha çok kurum ve kuruluşlarla işbirliği yoluna gidilerek ve mahkûmlara öğrenmeyi öğrenme becerileri kazandırılarak zamanlarını daha iyi değerlendirmeleri sağlanabilir
- Temel eğitim, mesleki eğitim, dini eğitim, sosyal kültürel faaliyetler ile kurumların kütüphane ve kitaplık faaliyetlerinden hükümlü ve tutukluların daha fazla yararlanabilmesi için gerekli şartlar iyileştirilebilir.
- Hükümlü ve tutuklulara sunulan mesleki eğitim faaliyetleri uygun yöntem ve teknik kullanılarak alanında uzman profesyonellerce verilmesi sağlanabilir.
- Belirli aralıklarla verilen eğitim ve iyileştirme çalışmaları değerlendirilerek verimliliği artırılmalı ve uygulamalardaki eksiklikler anında giderilmeye çalışılabilir.
- Hükümlü ve tutuklulara sunulan eğitim ve iyileştirme çalışmalarında yaşam boyu öğrenme becerilerinden yararlanarak daha nitelikli eğitimler sunulabilir.
- Ceza infaz kurumuna giren ve bir meslek sahibi olmayan hükümlü ve tutukluların cezası bitene kadar cezaevinde bir meslek sahibi olması için çalışmalar yapılabilir.
- Eğitim öğretim hizmetleri planlanırken hükümlü tutuklu ihtiyaçlarının yanında hükümlü tutuklu görüşleri de alınarak eğitim öğretim hizmetlerinin daha verimli olması sağlanabilir.

- Ceza infaz kurumunda sunulan eğitim ve meslek edindirme çalışmaları ile dışarıda sunulan eğitim ve meslek edindirme çalışmalarının uygulanması sırasındaki farklılıklar belirlenerek bu farklılıkların en aza indirilmesi sağlanabilir.
- Ceza İnfaz Kurumlarında kendini geliştirmek isteyen hükümlü ve tutuklulara gerekli ortamlar oluşturularak kendini gerçekleştirmeleri sağlanabilir.
- Kurum kütüphanelerine belirli aralıklarla yeni ve güncel kaynaklar eklenmesi sağlanarak kütüphanenin daha nitelikli hizmet vermesi sağlanabilir.
- Hükümlü ve tutukluların ihtiyaçları doğrultusunda daha sık ve güncel konulardan oluşan sosyal kültürel etkinlikler düzenlenerek daha çok hükümlü ve tutuklunun katılımı sağlanabilir.
- Bu konuda ceza infaz kurumlarındaki eğitim faaliyetlerinin plan ve programlarını da kapsayacak daha ayrıntılı ve uzun süreli çalışmalar yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Adalet Bakanlığı (2014). Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü. *Ceza İnfaz Kurumları Genel Bilgi* [<http://www.cte.adalet.gov.tr>] web adresinden 19/11/2014 tarihinde indirildi
- Adalet Bakanlığı (2015).a. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü. *Ceza İnfaz Kurumları* [<http://www.cte.adalet.gov.tr>] web adresinden 21/12/2015 tarihinde indirildi
- Adalet Bakanlığı (2015).b. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü. *İstatistikler* [<http://www.cte.adalet.gov.tr>] web adresinden 03/11/2015 tarihinde indirildi
- Adalet Bakanlığı,(1997).*Hükümlü ve Tutuklu Rehberi*. Eğitim Serisi-4,Ankara, Adalet Bakanlığı Yayın İşleri Daire Başkanlığı
- Adalet Bakanlığı,(1997). *İnfaz ve Koruma Memuru El Kitabı*. Eğitim Serisi-3,Ankara, Adalet Bakanlığı Yayın İşleri Daire Başkanlığı
- Ağcakale, S.(2010). *Ceza Mimarlığı*. (Yayınlanmamış doktora tezi),İstanbul Teknik Üniversitesi/Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Akbaş, O. ve Özdemir, S.M. (2002).Avrupa Birliğinde Yaşam Boyu Öğrenme. *Milli Eğitim Dergisi*.155(156).
- Altun, S. (2013).*Ceza İnfaz Kurumlarında Verilen Mesleki Eğitimlerin Hükümlü İstihdamına Katkısı ve Bir Uygulama Örneği*.(Yayınlanmamış yüksek lisans tezi).Yalova Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yalova.
- Antalyacik,(2015).*Eğitim Servisi*. [<http://www.antalyalcik.adalet.gov.tr/egitim.html>] web adresinden 15/10/2015 tarihinde indirildi.
- Arslan, T.N., (2003). Kamu Örgütlerinde Hukuksal Düzenlemeden Kaynaklanan Sorunlar(İnfaz Kurumları Örneği).*Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*.4(1),31-47.
- Balay, R.(2004).Küreselleşme Bilgi Toplumu ve Eğitim. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*. 37(2),61-82.
- Burdurecik, (2015). Burdur E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, *Eğitim Birimi*, [<http://www.burdurecik.adalet.gov.tr/egitim.html>] 09/10/2015 tarihinde ulaşıldı.

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü. Kurumlarımız. *Sincan 1 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu* [<http://www.ankaraf1.adalet.gov.tr>] web adresinden 12/12/2014 tarihinde erişim sağlandı.

CTE,(2014). Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü, *Kurumlarımız*. [<http://www.cte.adalet.gov.tr>] adresinden 11.10.2014 tarihinde ulaşıldı.

CTE,(2015). Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü, *Kurumlarımız*. [<http://www.cte.adalet.gov.tr>] adresinden 11.11.2015 tarihinde ulaşıldı.

Commission of the European Communities, 2001. *Making a European Area of Lifelong Learning a Reality. Brussels, 21 November, Com (2001) 678 Final*. Erişim: Mart 2014, http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/lifelong_learning/c11054_en.htm.

Coşkun, Y.D. ve Demirel, M. (2012). Üniversite Öğrencilerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42, 108-120

Çelikyay, H.S.(2014). Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları. *TBB Dergisi*. 113, 161-216

Elibal, İ., (2009). *Hükümlülerin Açık Cezaevlerindeki İş Yurtlarında Düzenlenen İş ve Meslek Eğitim Etkinliklerine Yönelik Görüşleri*, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi/Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.

Erdem, İ. ve Altunkaya, H. (2013). Silivri Ceza İnfaz Kurumları Yerleşkesinde Bulunan Açık Öğretim Ortaokulu Öğrencisi Hükümlü ve Tutukluların Okuma Alışkanlıkları, *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(11), 453-489

Ergin, H., (2012). *Türk Cezaevlerindeki Eğitim Programlarının Bir Analizi: Cezaevi Eğitimcileri ve Cezaevi Sakinlerinin Algıları*, (yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Boğaziçi Üniversitesi. İstanbul.

Ergün, M.(2014). *Eğitim Felsefesi*. 4. Baskı. Ankara. Pegem Akademi.

Eskişehirhcik, (2015). Eskişehir H Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, Kurumumuz Hakkında, [<http://www.eskisehirhcik.adalet.govtr/hakkinda.html>] 12/10/2015 tarihinde ulaşım sağlandı.

Fidan, N.(2012). *Okulda Öğrenme ve Öğretme*. 3. Baskı. Ankara. Pegem Akademi.

- Fişek G, Çiner, C.U. ve Akpınar T.(2008). Çocuk Suçluluğunda Öncü Çalışmalar ve İki Doktora Tezi. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 57(2),17-29.
- Gençöz, F. ve Şenol, E.(2002). *1 Nolu F Tipinde kalan Mahkûmların Psikolojik Durumlarının Değerlendirilmesi*. Ankara. Proje No: SBB-3009.
- Gökdoğan, Ö. (2011).*Ceza İnfaz Kurumlarında Eğitimin Önemi*.(Yayınlanmamış yüksek lisan tezi).Maltepe Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Güleç, İ., Çelik,S. Ve Demirhan,B.,(2012).,Yaşam Boyu Öğrenme Nedir? Kavram ve Kapsamı Üzerine Bir değerlendirme, *Sakarya University Journal of Education*,2(3),34-48.
- Güneş, F. (1997).*Okuma-Yazma Öğretimi ve Beyin Teknolojisi*,Ocak Yayınları, Ankara
- Güneş, F. (2007). *Ses Temelli Cümle Yöntemi ve Zihinsel Yapılandırma*, Nobel Yayınları, Ankara
- Güneş, F. (2014).*Eğitim Bilimine Giriş* (2.Baskı),Pegem Akademi, Ankara
- Hancı, İ.H., Tıraş, Z.B., Alkanat, M.B., Aktaş, E.Ö., Çiftçi, H., Özken, B.(1999).Çocuk Suçluluğuna Eğitimcilerin Yaklaşımı: Bir Anket Çalışması. *Mevzuat Dergisi*, 2(17)
- Hesapçıoğlu, S.T. ve Yeşilova, F.(2012).Muş'ta Çocuk-Ergenlerde Adli Psikiyatrik Değerlendirme: Suçu Önlemeye Bakış, *Adli Tıp Dergisi*, 26(3),171-179.
- Kamer, V.K.(2012). *Ceza ve Tedbir Kararlarının İnfazı ve Cezaevi İdaresi*,1. Basım, Ankara, Adil Yayınevi
- Kamer, V.K.(2012). Ceza İnfaz Kurumlarında Eğitim Çalışmaları, *Adalet Dergisi*,44,14-26.
- Kar, M.ve Cömertler, N.(2007). Türkiye'de Suç Oranının Sosyo-Ekonomik Belirleyicileri: Yatay Kesit Analizi, *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*,62(2), 1-15.
- Karasar, N.(2006).*Bilimsel Araştırma Yöntemleri*(16.bs.) Ankara. Nobel Yayın Dağıtım
- Kırklarelicik, (2015). Kırklareli E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, *Kurum Eğitim Birimi*,[<http://www.kirklarelicik.adalet.gov.tr/egtm.htm>] 03/09/2015 tarihinde ulaşım sağlandı

- Kızmaz, Z.(2004). Öğrenim Düzeyi ve Suç: Suç-Okul İlişkisi Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(2), 291-319.
- Koçak, O. ve Altun, S.(2010).Ceza İnfaz Kurumlarındaki Mesleki Eğitim Faaliyetlerinin Hükümlü İstihdamına Katkıları, *Çalışma İlişkileri Dergisi*,1, (95-117).
- Kurt, M. (2007).*Cezaların İnfazı ve Ceza İnfaz Kurumlarının Sorunları*. Ankara. Adalet Yayınları
- Nursal, N. (2007).*Avrupa Cezaevi Kuralları ve Yorumları*, Ankara, Adalet Bakanlığı Yayınları.
- Özbek, V. Ö., (2013).*İnfaz Hukuku*. 1. Baskı. Ankara. Anadolu Üniversitesi Yayınları
- Özdemir, Ş. (2002).Cezaevi Din Görevlileri ve Yöneticilerine Göre Cezaevlerinde Din Eğitimi. *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi II*. 4,1.
- Öztürk, N.(2005).İktisadi Kalkınmada Eğitimin Rolü. *Sosyo Ekonomi Dergisi*,1(1),2742.
- Sezen, S.(2002).İngiltere ve İskoçya Cezaevi Yönetimi Üzerine Gözlemler. *Amme İdaresi Dergisi*.35,201-223.
- Soran, H., Akkoyunlu, B. ve Kavak, Y.(2006).Yaşam Boyu Öğrenme Becerileri ve Eğitimcilerin Eğitimi Programı: Hacettepe Üniversitesi Örneği. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 201-210.
- Soytürk, S. (2013). *Hükümlü ve Tutukluların Sosyal Hizmet Gereksinimlerinin Değerlendirilmesi: Karaman M Tipi Kapalı-Açık Cezaevi Örneği*,(Yayınlanmamış Yüksek lisan Tezi).Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara
- Sözen, E.(2011).Sosyolojik Açidan Çocuk Suçluluğu ve Paşakapısı Cezaevi'nde Bir Deneme. *Sosyoloji Konferansları* (21), 261.
- Şengüler, M. ve Meşinci, E.Z.(2012).*Cezaevindeki Hükümlülerin Boş Zaman Etkinlikleri ve Boş Zaman Alışkanlıkları Üzerine Sosyolojik Bir İnceleme''Eskişehir Açık Cezaevi Örneği''*.Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu,2012,Bursa.
- Şişman, M. (2007).*Eğitim Bilimine Giriş*. 3.Baskı. Ankara. Pegem A Yayıncılık.
- Tanilli, S. (2006).*Yaratıcı Aklın Sentezi*, Alkım Yayınevi, İstanbul.

- T.C. Milli Eğitim Bakanlığı,(2015). *Hayat Boyu Öğrenmenin Önemi*,[http://kumluhem.meb.k12.tr/meb_iys_dosyalar/31/12/270169/icerikler/hayat-boyu-ogrenme_388431.html] web adresinden 15 Kasım 2015 tarihinde indirildi.
- Tecim, E. (2006).*Cezaevlerinde Dini yaşantı ve Din Algısı: Konya Örneği*,(Yayınlanmamış yüksek lisans tezi),Selçuk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya
- Toprak, M. ve Erdoğan A.,(2012).Yaşam boyu Öğrenme: Kavram, Politika, Araçlar ve Uygulama. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*,2(2),69-91.
- Türk Dil Kurumu (2014) . *Güncel Türkçe sözlük* http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS] web adresinden 14/12/2014 tarihinde indirildi.
- Türk Dil Kurumu (2015) .*Güncel Türkçe Sözlük* [http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.548daciaa383857.74892195] web adresinden 15/12/2014 tarihinde indirildi.
- Unesco,(2015).*Education De Base Dans Les Prisons,Le Contexte De L'education Dans Les Prisons*,http://www.unesco.org/education/uie/online/prifr_/premier3.htm 05/11/2015 tarihinde indirildi.
- Union Europe (2007).*Compétences Clés Pour L'éducation et la Formation Tout au Long de la Vie Un Cadre de Référence Européen*, Luxembourg. 05/11/2015 tarihinde indirildi.
- Usta, İ. ve Öztürk, H.(2010).Denetimli Serbestlik. *Ceza Hukuku Dergisi*, 5(13),1-44
- Yayak, A.(2009). *Türkiye Cezaevlerindeki İslah-Rehabilitasyon Çalışmalarının Diğer Ülke Uygulamalarıyla Karşılaştırılması*.(yayınlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü/ Sosyal Bilimler Anabilim Dalı, İstanbul.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- Yıldız, Z.,(2004).Eğitim Düzeyi ile Suç türü Arasındaki İlişkinin Araştırılması, *Eğitim Yönetimi Dergisi*,38, 278-291.
- Yılmaz, V. (2011).*Açık Ceza İnfaz Kurumlarının Hükümlüleri Toplumsal Yaşama Hazırlama Çalışmalarının Silivri Ve Maltepe Açık Ceza İnfaz Kurumları Örneğinde*

İncelenmesi.(yayınlanmamış yüksek lisans tezi.)Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü/İnsan Hakları Anabilim Dalı, İstanbul.

Yüksel, S.(2002).Yüksek Öğretimde Eğitim-Öğretim Faaliyetleri ve Örtük Program. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*,15(1),361-370

Zonguldakmcik, (2015). Zonguldak M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, *Kurumuz Hakkında*, [<http://www.zonguldakmcik.adalet.gov.tr/kurumumuz.html>].
01/10/2015 tarihinde ulaşım sağlandı

EKLER

Ek 1. Araştırma İzin Yazısı

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü

Sayı : 57292265-204.06.03912/97433

11/06/2015

Konu : Şaban ŞEN' in
araştırma talebi

KDZ.EREĞLİ CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞINA

İlgi : 26/05/2015 tarihli ve B.M. 2015/1870 sayılı yazı.

Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tez öğrencisi olan, aynı zamanda Kdz. Ereğli A2 Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda İnfaz ve Koruma memuru olarak görev yapan Şaban Şen'in, Prof. Dr. Firdevs Güneş danışmanlığında "Ceza ve İnfaz Kurumlarında Verilen Eğitim Faaliyetlerinin Yaşam Boyu Öğrenme Açısından Değerlendirilmesi (Zonguldak ili örneği)" başlıklı tez çalışmasını, Kdz. Ereğli A2 Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, Beycuma M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu ve Açık Ceza İnfaz Kurumlarında yapma talebine ilişkin ilgi yazı ve ekleri incelendi.

Söz konusu tez çalışmasının, yukarıda adı geçen ceza infaz kurumlarında, anketin uygulanacağı hükümlü ve tutuklular ile personelin rızaları alınarak, kurumun belirleyeceği gün ve saatler ile kurumun uygun göreceği alanlarda, ses kaydı ve görüntü alınmaması, **sadece yapılandırılmış ölçeklerin uygulanması**, çalışma sonucunun iki örneği ile CD'sinin de Genel Müdürlüğümüze gönderilmesi, tez çalışmasının sonucunun Genel Müdürlüğümüzün izni olmaksızın yayınlanmaması ve basın yayın organları ile paylaşılması koşullarıyla, mesai saatlerini aksatmadan gerçekleştirilmesi uygun görülmüştür.

Gereğini bilgilerinize rica ederim.

Ali YILDIZ
Hâkim
Bakan a.
Genel Müdür Yardımcısı

Konya Yolu No:70 - 06330 Beşevler/ANKARA
Tel: 0 312 204 13 97-1453-1168-1451

Ayrıntılı bilgi için iritibat: Yetiştiren İyileştirme Bürosu
Faks: 0 312 223 43 91
Web: www.cte.adalet.gov.tr

UYAP Bilişim Sisteminde yer alan bu dokümana <http://vatandas.uyap.gov.tr> adresinden: N806/EF - oVgPsdQ - YOR9YM3 - wUQAlw= kodu ile erişebilirsiniz.

Ek 2. Anket Formu

CEZA İNFAZ KURUMLARINDA VERİLEN EĞİTİM FAALİYETLERİNİN YAŞAM BOYU ÖĞRENME AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ (ZONGULDAK İLİ ÖRNEĞİ) ARAŞTIRMASI

Değerli kader mahkûmları,

Ceza İnfaz Kurumlarında sunulan eğitim hizmetleri infaz sisteminin önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Bu nedenle eğitim faaliyetlerinin daha kaliteli ve nitelikli sunulması amacıyla çalışmalar yapılmaktadır. Katılımcı ve çoğulcu bir yaklaşımla yürütülen bu çalışmalarda ceza infaz kurumlarında kalan tutuklu ve hükümlülerin görüş ve önerileri büyük önem taşımaktadır. Bu amaçla bir araştırma yapılmaktadır.

Bu tez araştırmasının amacı Ceza İnfaz Kurumlarında verilen eğitim faaliyetlerinin ne derece etkin ve verimli olduğunu değerlendirmek amacıyla hükümlü ve tutukluların görüş ve düşüncelerini almak, bunları göz önünde bulundurarak en iyi eğitim faaliyetinin nasıl sunulabileceğini saptamaktır. Bu araştırmanın bulguları Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yaşam Boyu Öğrenme Anabilim Dalı Yaşam Boyu Öğrenme Bilim Dalı yüksek lisans tezinde kullanılacak olup ayrıca infaz kurumlarında sunulan eğitim faaliyetlerinin etkinliğini arttırmada önem arz etmektedir. Bu nedenle ilişikteki anketin yönerge doğrultusunda cevaplandırılması gerekmektedir. Verdiğiniz cevaplar çalışmalarda değerlendirilecek ve saklanacaktır. Ankete isim ve kimlik belirten yazıların yazılmaması önerilmektedir.

Anket sorularını dikkatle okuyacağınız, samimi ve içten cevaplar vereceğiniz ve araştırmanın gerçekleştirilmesine önemli katkı sağlayacağınız için çok teşekkür ederiz.

Şaban ŞEN

Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

CEZA İNFAZ KURUMLARINDA VERİLEN EĞİTİM FAALİYETLERİNİN YAŞAM BOYU ÖĞRENME AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ ANKETİ

KİŞİSEL BİLGİLER

Medeni durumunuz

Evli   Bekâr   Boşanmış

Kaç yıldır Ceza İnfaz Kurumunda kalmaktasınız?

1 yıl veya daha az süredir   2-3 yıl   4-5 yıl   6-7 yıl   8-+

Eğitim durumunuz

Okuryazar olup bir okul bitirmeyen

ilkokul mezunu

Ortaokul veya ilköğretim mezunu

Lise mezunu

Yüksekokul fakülte veya lisansüstü mezunu

Kaç yaşındasınız?

18-22   23-27   28-32   33-37   38- +

Ceza İnfaz kurumuna kaçınıcı girişiniz?

ilk   2.   3.   4.   5 veya daha fazla

YÖNERGE: Ceza İnfaz Kurumlarında Verilen Eğitim Faaliyetlerinin Yaşam Boyu Öğrenme Açısından Değerlendirilmesi (Zonguldak İli Örneği) amacıyla hazırlanan soru maddeleri, **Temel Eğitim, Mesleki Eğitim, Dini Eğitim ,Sosyal ve Kültürel Etkinlikler ile Kütüphane ve Kitaplardan Yararlanma** başlıkları altında gruplandırılmıştır. Bu başlıklar altındaki sorulara vereceğiniz cevaplar her bir maddeye ilişkin katılma derecenizi saptamaya yöneliktir.

Lütfen her maddeyi dikkatle okuyunuz ve bu maddeler hakkındaki düşüncelerinizi sağ taraftaki beşli katılma dereceniz bölümüne işaretleyiniz. (**Kesinlikle katılmıyorum (1), katılmıyorum (2), Kararsızım (3),Katılıyorum (4), Kesinlikle Katılıyorum(5)**) olarak numaralandırılmıştır. **Katkılarınız için teşekkür ederiz.**

CEZA İNFAZ KURUMLARINDA VERİLEN EĞİTİM FAALİYETLERİNİN YAŞAM BOYU ÖĞRENME AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ ANKETİ

KONULAR	KATILMA DERECE NİZ				
	1	2	3	4	5
TEMEL EĞİTİM					
1) Kurumda okuma yazma bilmeyenlere yönelik kurslar açılmaktadır.	☐	☐	☐	☐	☐
2) Ceza İnfaz Kurumları aynı zamanda eğitim öğretim imkânları sunan bir eğitim kurumu niteliğindedir.	☐	☐	☐	☐	☐
3) Kurumda eğitim öğretim faaliyetleri için nitelikli eğitici personel olduğunu düşünüyorum	☐	☐	☐	☐	☐
4) Ceza infaz kurumunda sunulan eğitim ile dışarıda sunulan eğitim arasında bir fark yoktur.	☐	☐	☐	☐	☐
5) Kurumda eğitim için ayrılan derslik yürütülen eğitim faaliyetleri nitelik olarak karşılar.	☐	☐	☐	☐	☐
6) Merkezi sınavlara (KPSS,YGS,LYS,KPDS vb) rahatlıkla girilebilir.	☐	☐	☐	☐	☐
7) Kurum personeli(öğretmen, kurum müdürü, infaz koruma memuru vb.) eğitim faaliyetlerinin yürütülmesinde hassasiyet gösterirler	☐	☐	☐	☐	☐
8) Ceza İnfaz Kurumunda yürütülen eğitim faaliyetleri sayıca yeterlidir.	☐	☐	☐	☐	☐
9) Temel eğitim faaliyetlerinin yürütülebilmesi için gerekli kaynaklar sağlanmaktadır.	☐	☐	☐	☐	☐

10) Eğitim giderleri (sınav, harç vb) kurum tarafından karşılanmaktadır.	☐	☐	☐	☐	☐
11) Ceza İnfaz Kurumunda yürütülen eğitim faaliyetleri nitelik olarak yeterlidir.	☐	☐	☐	☐	☐
12) Ceza infaz kurumunda yürütülen eğitim faaliyetleri düzeye uygundur.	☐	☐	☐	☐	☐
13) Eğitim öğretim hizmetleri sunulurken hükümlü tutuklu görüş ve düşünceleri dikkate alınır.	☐	☐	☐	☐	☐
14) Eğitim hizmetleri sunulurken çeşitli yöntem ve tekniklerden yararlanır.	☐	☐	☐	☐	☐
15) Eğitim faaliyetleri yürütülürken çeşitli teknolojik araçlardan (Projeksiyon, tepegöz, bilgisayar, vb) yararlanır.	☐	☐	☐	☐	☐
MESLEKİ EĞİTİM					
16) Kurumda sık sık meslek edindirme kursları açılmaktadır.	☐	☐	☐	☐	☐
17) Kurumda açılan meslek edindirme kurslarının yeterince faydalı olduğunu düşünüyorum.	☐	☐	☐	☐	☐
18) İsteyen her hükümlü veya tutuklu kurumda açılan en az 1 kursa katılabilecek olanaklara sahiptir.	☐	☐	☐	☐	☐
19) Kurumda kalanlar her zaman eğitim öğretim faaliyetleri, meslek edindirme kursları vb. kurslara katılmak için teşvik edilir.	☐	☐	☐	☐	☐
20) Ceza infaz kurumunda verilen kurs bitirme sertifikaları dışarıda işime yarar.	☐	☐	☐	☐	☐
21) Kurumda açılan kurslar Ceza İnfaz Kurumu içerisindeki yaşayışını kolaylaştırmaktadır.	☐	☐	☐	☐	☐
22) Ceza İnfaz Kurumunda bir meslek sahibi oldum.	☐	☐	☐	☐	☐
23) Ceza İnfaz Kurumunda kendini geliştirmek isteyen bireylere yeterince imkân sunulmaktadır.	☐	☐	☐	☐	☐
24) Kurumda açılan mesleki kurslar dışarıda ihtiyaç duyulan mesleklere yöneliktir.	☐	☐	☐	☐	☐
25) Kurumda açılan mesleki eğitim kursları sayı ve nitelik olarak yeterlidir.	☐	☐	☐	☐	☐
26) Meslek edindirme kurslarında uygun öğretim yöntem ve teknikleri kullanılmaktadır.	☐	☐	☐	☐	☐
27) Açılan meslek edindirme kursları için verilen süre yeterlidir.	☐	☐	☐	☐	☐
28) Açılan mesleki eğitim kurslarının sonucunda yapılan sıvalar başarıyı değerlendirmek için yeterlidir.	☐	☐	☐	☐	☐
DİNİ EĞİTİM					
29) Kurumda verilen dini eğitim sayıca yeterlidir.	☐	☐	☐	☐	☐
30) Kurumda sunulan dini eğitim nitelik olarak yeterlidir.	☐	☐	☐	☐	☐

31) İhtiyaç duyulduğunda din görevlisi ile her zaman görüşülebilir.	☐	☐	☐	☐	☐
32) Dini konularda Ceza İnfaz Kurumuna gelen din görevlisine rahatlıkla soru sorulabilir.	☐	☐	☐	☐	☐
33) Ceza İnfaz Kurumunda ibadetler rahatlıkla yapılabilir.	☐	☐	☐	☐	☐
34) Dini konular ile ilgili ihtiyaç duyulan kaynaklara ulaşılır.	☐	☐	☐	☐	☐
35) Eğitici personel öğrenmeye yönelik motivasyonu artırıcı etkinlikler uygular	☐	☐	☐	☐	☐
SOSYAL VE KÜLTÜREL ETKİNLİKLER					
36) Kurumda verilen konferanslar güncel konulardan oluşmaktadır.	☐	☐	☐	☐	☐
37) Sık sık sosyal ve kültürel faaliyetler düzenlenmektedir	☐	☐	☐	☐	☐
38) Düzenlenen sosyal ve kültürel faaliyetler eğlenceli ve eğitici dir.	☐	☐	☐	☐	☐
39) Sosyal kültürel faaliyetlere herkes rahatlıkla katılabilir.	☐	☐	☐	☐	☐
40) Sosyal kültürel faaliyetler için diğer kurumlarla yeterince işbirliği yapılmaktadır.	☐	☐	☐	☐	☐
41) Düzenlenen sosyal ve kültürel faaliyetler sayı ve nitelik olarak yeterlidir.	☐	☐	☐	☐	☐
KÜTÜPHANE VE KİTAPLIK FAALİYETLERİ					
42) Kütüphanede aranılan kaynağa rahatlıkla ulaşılır.	☐	☐	☐	☐	☐
43) Kütüphaneden her zaman yararlanılır.	☐	☐	☐	☐	☐
44) Ceza İnfaz Kurumunda iyi alışkanlıklar kazanılabilir.(Kitap okuma, düzenli olma vb.)	☐	☐	☐	☐	☐
45) Ders çalışmak ve kurslarda başarılı olmak için gerekli materyallere rahatlıkla ulaşılır.	☐	☐	☐	☐	☐
46) Kitap, gazete, dergi gibi kaynaklara rahatlıkla ulaşılır.	☐	☐	☐	☐	☐
47) Kurum kütüphanesi yeterince güncel kaynakları içermektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
48) Kitap okumak için uygun ortam vardır.	☐	☐	☐	☐	☐
49) Ceza İnfaz Kurumunda kitap okumak teşvik edilmektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
50) Kurum kütüphanesine sık sık yeni kaynaklar eklenir.	☐	☐	☐	☐	☐

ÖZ GEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı :Şaban ŞEN
Doğum Yeri ve Tarihi :15/04/1988 Eskipazar

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi :Bülent Ecevit Üniversitesi/Ereğli Eğitim Fakültesi / Sınıf Öğretmenliği

Yüksek Lisans Öğrenimi :Yaşam Boyu Öğrenme

Bildiği Yabancı Diller :

Bilimsel Faaliyet/Yayınlar : 1- Şahan, G.,Şen.Ş., Altaç, i., Yasa, H.D., Ay, F. (2014). Eğitimci Gözüyle Bartın Kadınlar Pazarında Çalışan Kadınların Hayata İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi.Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,3(2),416-434

2- Şahan, G.,Şen.Ş., Altaç, i., Yasa, H.D., Ay, F. (2014). Eğitimci Gözüyle Bartın kadınlar pazarında çalışan kadınların hayata ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. 23. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı.4-6 Eylül 2014.Kocaeli Üniversitesi. Kocaeli.

3-Şahan, G.,Şen, Ş., Altaç,İ., Karaduman, A., Aras,H.D.,Çuhadar, E. (2015). Öğretmenlerin Mesleki Etik İlkelerine İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi(Bartın, Tekirdağ ve Kdz Ereğli Örnekleri). VII. Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Kongresi. 08-10 Mayıs 2015. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi. Nevşehir

4-Güneş,F.,Şen.Ş.,(2015).Ceza İnfaz Kurumlarında Yürütülen Eğitim ve Meslek Edindirme Çalışmalarının Yaşam Boyu Öğrenme Açısından Değerlendirilmesi. Türkiye’de Denetimli Serbestlik 10. Yıl Sempozyumu’’ Uluslararası Yaklaşımlar ‘’.8-10 Aralık 2015. İstanbul.

İş Deneyimi

Stajlar :Erdemir İlköğretim Okulu, Kestaneci İzmirlioğlu İlköğretim Okulu, Topçalı İlköğretim Okulu

Projeler ve Kurs Belgeleri :

Çalıştığı Kurumlar : Kdz Ereğli A2 Tipi Ceza İnfaz Kurumu (İnfaz ve Koruma Memuru, 2010-..)

İletişim

E-Posta Adresi :saban.sen@adalet.gov.tr